

**UCHWAŁA NR VI/34/2024
RADY GMINY JABŁONNA**

z dnia 29 października 2024 r.

w sprawie przyjęcia do realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024 – 2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 ze zm.) oraz art. 16b, art. 17 ust. 1 pkt. 1 i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.) – Rada Gminy Jabłonna uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024 - 2030, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Jabłonna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Kamil Skątecki

Załącznik do uchwały Nr VI/34/2024
Rady Gminy Jabłonna
z dnia 29.10.2024 r.

Gmina Jabłonna

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jabłonna

na lata 2024 – 2030

Spis treści

I. Wstęp.....	4
1. Kontekst powstania Strategii.....	4
2. Proces opracowywania Strategii.....	6
3. Metodyka prac nad Strategią, wraz z krótkim opisaniem procesu partycypacji społecznej.....	6
4. Struktura Strategii.....	8
5. Spójność ze strategicznymi dokumentami na szczeblu międzynarodowym, krajowym, administracji samorządowej.....	8
5.1. Zgodność ze strategiami europejskimi.....	8
5.2. Zgodność z dokumentami krajowymi.....	10
5.3. Zgodność z regionalnymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi.....	11
II. Charakterystyka gminy, diagnoza obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej i problemów społecznych, w tym prognoza stanu przyszłego.....	12
1. Położenie administracyjne i geograficzne.....	12
2. Walory przyrodnicze.....	16
3. Historia gminy Jabłonna.....	17
4. Gospodarka gminy Jabłonna.....	18
4.1. Rolnictwo.....	18
4.2. Przedsiębiorczość.....	20
5. Społeczeństwo.....	21
5.1 Demografia.....	21
5.2 Wiek i struktura wykształcenia mieszkańców.....	25
5.3 Źródło utrzymania ludności.....	26
5.4 Mieszkalnictwo.....	27
5.5 Struktura zatrudnienia i rynek pracy.....	28
5.6 Bezrobocie.....	28
6. Infrastruktura społeczna Gminy Jabłonna.....	31
6.1. Infrastruktura edukacyjna.....	31
6.2 Infrastruktura kultury.....	33
6.3. Infrastruktura ochrony zdrowia.....	35
6.4. Infrastruktura opieki społecznej.....	35
6.5 Infrastruktura bezpieczeństwa publicznego.....	46
6.6 Infrastruktura sportowo - rekreacyjna i turystyczna.....	47
6.7 Organizacje pozarządowe.....	48
6.8 Urzędy.....	50
III Szczegółowe wyniki badań opinii społecznych w sprawie problemów społecznych Gminy Jabłonna.....	50
1.1 Wyniki badań.....	50
1.2. Problemy społeczne gminy Jabłonna.....	66
IV. Analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń.....	67
V. Wizja i cele strategiczne w rozwiązywaniu problemów społecznych.....	69
VI. Źródła finansowania.....	89
VII . Monitoring i ewaluacji Strategii.....	89

Nazwy i skróty

BDL GUS	Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego
BIP	Biuletyn Informacji Publicznej
CAS	Centralna Aplikacja Statystyczna
CUS	Centrum Usług Społecznych
Dz.U.	Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej
E/NPV	Miernik finansowy ukazujący bieżącą konsekwencję wydatkowania środków na dany cel, po uwzględnieniu ekonomiczno-społecznych skutków ich wydatkowania (ang. <i>Economic Net Present Value</i>)
FPAN	Fundacja Polskiej Akademii Nauk
CKGJ	Centrum Kultury Gminy Jabłonna
GUS	Główny Urząd Statystyczny
JST	Jednostka(i) samorządu terytorialnego
KPPUiWS	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji
KPRES	Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej
LGD	Lokalna Grupa Działania „Kraina wokół Lublina”
M.P.	Monitor Polski Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej
MRPiPS	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
MS	Ministerstwo Sprawiedliwości
MZ	Ministerstwo Zdrowia
NGO	Organizacje pozarządowe (ang. <i>non-governmental organizations</i>)
NPV	Miernik finansowy ukazujący bieżącą konsekwencję wydatkowania środków na dany cel (ang. <i>Net Present Value</i>)
GOPS	Ośrodek pomocy społecznej
OWES	Ośrodek(ki) Wsparcia Ekonomii Społecznej
OZPS	Ocena Zasobów Pomocy Społecznej
PES	Podmiot(y) Ekonomii Społecznej
PS	Przedsiębiorstwo społeczne
PO KL	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
PO WER	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
ROPS	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
SRKL	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020
SOR	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
SRPS	Strategia(e) rozwiązywania problemów społecznych
UE	Unia Europejska
UG	Urząd gminy

I. Wstęp.

1. Kontekst powstania Strategii.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem o charakterze planistycznym obejmującym perspektywę 6 lat i narzędziem realizacji lokalnej polityki społecznej w okresie od 2024 do 2030 r. Horyzont czasowy Strategii, tj. 2024 – 2030, jest zgodny z założeniami strategicznego planowania i zarządzania w administracji publicznej. Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przez gminę wynika z przepisów ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.¹, które zobowiązują samorząd gminy i powiatu do przygotowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych, a także określają podstawowe elementy takiego dokumentu.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
- ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe,
- ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego,

---

¹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- Uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”,
- ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym,
- ustawa z dnia 5 sierpnia 2022r. o dodatku węglowym,
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne,
- w ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków,
- ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
- ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
- ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
- ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej.

Ważna jest tutaj definicja polityki społecznej, która wskazuje, że są to działania państwa i instytucji państwowych skierowane do wszystkich grup społecznych, mające na celu kształtowanie warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, w tym m.in. zabezpieczenie bytu, podstawowych potrzeb materialnych i niematerialnych. Istotne jest tutaj dostrzeżenie potrzeby współpracy różnych instytucji publicznych, prywatnych i pozarządowych oraz ścisłych związków pomiędzy poszczególnymi dziedzinami funkcjonowania samorządu, które poprzez swoją działalność wpływają na skalę nasilenia i zasięg poszczególnych problemów społecznych. Dlatego też zintegrowane działania władz lokalnych w różnorodnych obszarach życia mieszkańców, takich jak system lokalnej pomocy społecznej, demografia, zatrudnienie i praca, przedsiębiorczość i lokalna gospodarka, sytuacja finansowa samorządu, integracja społeczna, ochrona zdrowia, mieszkalnictwo, system edukacji, oświata i wychowanie, aktywność obywatelska, bezpieczeństwo i porządek publiczny, kultura, ochrona środowiska, infrastruktura techniczna i społeczna mogą umożliwić skuteczniejsze rozwiązanie problemów społecznych.

W tym kontekście Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma za zadanie wyznaczać kierunki działań różnorodnych instytucji i podmiotów gospodarki Gminy Jabłonna w celu realizacji wspólnych potrzeb społecznych lokalnej społeczności mających wpływ na ich jakość życia i skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. Wieloaspektowa diagnoza uwarunkowań społeczno-gospodarczych zawarta w Strategii umożliwi prognozę stanu przyszłego zjawisk społecznych i określenie obszarów, w których już dziś niezbędne jest podjęcie działań profilaktycznych i zapobiegawczych eskalacji negatywnych oddziaływań. Co ważne zaznaczenia, działania instytucji pomocy społecznej i władz lokalnych w dynamicznie zmieniających się realiach rynkowych nie mogą skupiać się na reakcjach doraźnych i tymczasowych rozwiązaniach, a dążyć do wypracowania lub znalezienia mechanizmów pomocy przeciwdziałających powstawaniu problemów społecznych poprzez wczesne rozpoznawanie zagrożeń. Celem Strategii jest zatem integracja osób, rodzin przejawiających problemy, a także dążenie do zmiany negatywnych zjawisk społecznych występujących w społeczeństwie.

2. Proces opracowywania Strategii.

W procesie opracowywania Strategii wykorzystano metody planowania strategicznego odnoszące się do zarządzania ryzykiem, zmianami, kierunkami rozwoju jednostki, wartościami i zasobami gminy oraz opracowania założeń strategicznych do realizacji w obszarze polityki społecznej, zastosowano też podejście partycypacyjno-eksperckie.

W celu uwzględnienia szerokiego kontekstu społecznego w prace nad Strategią zaangażowano różnorodne podmioty, instytucje oraz organizacje działające w sferze społecznej na terenie gminy Jabłonna zgodnie z zasadą partnerstwa środowisk lokalnych. Do opracowania dokumentu został powołany **zespół do spraw opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jabłonna na lata 2024-2030**, w skład którego weszli:

1. Katarzyna Ostrowska-Paździor (Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonninie) – Przewodnicząca Zespołu;
2. Małgorzata Kuropiewska (Pomoc administracyjna Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonninie) – członek Zespołu;
3. Barbara Mróz (Specjalista pracy socjalnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonninie) – członek Zespołu;
4. Milena Podstawka (Starszy pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonninie) – członek Zespołu;
5. Anna Kosiarczyk (Pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonninie) – członek Zespołu;
6. Danuta Rostek (Nauczyciel w Szkole Podstawowej w Skrzyniach) – członek Zespołu
7. Katarzyna Oborska (Pedagog w Zespole Szkół w Jabłonninie i Szkole Podstawowej w Czerniejewie) – członek Zespołu;
8. Ewa Pętłewska (Pedagog w Zespole Szkół w Piotrkowie) – członek Zespołu;
9. Agnieszka Nawłatyna (Dyrektor Szkoły Podstawowej w Tuszowie, członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych) – członek Zespołu;
10. asp. sztab. Tomasz Młynarski (działnicowy Gminy Jabłonna) – członek Zespołu;
11. Edyta Czarnecka (Fundacja „Life sense”) – członek Zespołu;
12. Małgorzata Szestopałko (Stowarzyszenie na Rzecz Osób Potrzebujących Wsparcia „IUVO” – członek Zespołu;
13. Agnieszka Oziemczuk (Stowarzyszenie „Czerwone Jabłuszko”, członek KGW Jabłonna Druga) – członek Zespołu;
14. Marianna Piotrowska (SPZOZ Bychawa) – członek Zespołu;
15. Jadwiga Kosiarczyk – członek Zespołu;
16. Izabela Giza (Animatorka w Centrum Kultury Gminy Jabłonna) – członek Zespołu;
17. Paweł Piskorek (Pracownik Domu opieki Care Home Chmiel) – członek Zespołu;
18. Michał Stanowski (Fundacja „Nieprzetartego Szlaku”) – członek Zespołu.

3. Metodyka prac nad Strategią, wraz z krótkim opisaniem procesu partycypacji społecznej.

Pierwszym etapem procesu planowania strategicznego było opracowanie metodyki badawczej, w której zastosowano mieszane metody badawcze zgodnie z zasadą triangulacji metodologicznej w celu wieloaspektowej analizy problemów społecznych. Oznacza to, że połączono metody badań ilościowych umożliwiające poznanie skali i zakresu zjawisk społecznych z jakościowymi metodami badań umożliwiającymi poznanie przyczyn i skutków tychże procesów, co znalazło odzwierciedlenie w rodzajach opracowanych kwestionariuszy badawczych.

Następnie dokonano analizy *Desk research* obejmującej zgromadzenie, uporządkowanie i analizę niezbędnych do charakterystyki życia społecznego danych urzędowych, statystycznych dostępnych w obiegu publicznym i dodatkowych informacji dotyczących statystyk działalności pozyskanych za pośrednictwem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonce od innych instytucji i jednostek organizacyjnych gminy działających na terenie Gminy Jabłonna.

Badaniami ilościowymi, poprzez badanie ankietowe, objęci zostali mieszkańcy, przedstawiciele instytucji lokalnych, sołtysi oraz pracownicy socjalni zatrudnieni w instytucjach pomocy społecznej na terenie gminy Jabłonna (GOPS), przy czym dla grupy sołtysów opracowano odrębny kwestionariusz. Przybrały one formę badania ankietowego PAPI (ang. *Paper and Pencil Assited Personal Interviewing*) za pomocą tradycyjnej ankiety papierowej, a dodatkowo w przypadku mieszkańców w celu zwiększenia zasięgu oddziaływania przygotowano badania ankietowe CAWI (ang. *Computer Assisted Web Interview*) poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Gminy Jabłonna i GOPS Jabłonna linku do ankiety on-line. Narzędzia badawcze zawierały zarówno pytania zamknięte o charakterze otwartym lub półotwartym oraz rozbudowane pytania z kilkustopniową skalą oceny. Zagadnienia poruszane w ankiecie obejmowały różne dziedziny jakości życia i potrzeb społecznych wraz z informacjami tzw. metryczkowymi dotyczącymi osoby wypełniającej ankietę.

Do udziału w ww. badaniu zaproszono szerokie grono przedstawicieli instytucji i grup lokalnych, tj.:

- pracownicy Urzędu Gminy Jabłonna,
- Komisja ds. rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Centrum Kultury Gminy Jabłonna,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Jabłonce im. Władysława Taczanowskiego,
- Koła Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich Gminy Jabłonna,
- Powiatowy Urząd Pracy w Bychawie,
- Komenda Powiatowa Policji w Bychawie/Kierownik Wydziału prewencji/policjanci – dzielnicowi,
- placówki zdrowotne publiczne i niepubliczne,

- Fundacja Nieprzetartego Szlaku,

- Stowarzyszenie Pracownia Rozwoju Lokalnego,

- Fundacja 123 Empatia,

- Stowarzyszenie Chorągiew Husarska Ziemi Lubelskiej,

- Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów – oddział gminny,

- Stowarzyszenie Użytkowników Sieci Komputerowej JABŁONET w Jabłonce,

- Stowarzyszenie Czerwone Jabłuszko,

- Stowarzyszenie Leśne Przytulisko,

- Fundacja Kultury Ludowej „Muzykanty”,

- Fundacja Rozwoju i Aktywizacji Mieszkańców,

- Fundacja Zielony Konserwatyzm,

- Stowarzyszenie Kulturalna Jabłonna,

- Fundacja Life Sense.

- Rada Gminy Jabłonna,

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Młodzieżowa Rada Gminy Jabłonna
- Interdyscyplinarny zespół ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- podmioty ekonomii społecznej,
- placówki oświatowe (szkoły podstawowe i zespoły szkół).

W ww. badaniu kwestionariuszowym zebrano łącznie 313 formularzy ankiet (101 ankiet papierowych od mieszkańców, 204 ankiety internetowe i 8 ankiet papierowych od sołtysów).

Wśród analizy jakościowej danych za pośrednictwem jakościowych metod badawczych, jakie zrealizowano na potrzeby opracowania Strategii, wymienić należy:

- badanie jakości usług publicznych w badaniach ankietowych mieszkańców, przedstawicieli instytucji lokalnych i pracowników socjalnych jako element kwestionariusza,
- indywidualny pogłębiony wywiad o charakterze swobodnej rozmowy na temat sytuacji społecznej gminy przeprowadzony z Kierownikiem GOPS oraz przedstawicielem władz JST – Wójtem Gminy Jabłonna,
- studium przypadku tzw. *Case study*, czyli ciekawe przypadki współpracy, inicjatyw przy realizacji programów wspierania rodziny, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rozwiązywania problemów alkoholowych, ds. narkomanii wskazywane w wywiadzie indywidualnym przez uczestników.

4. Struktura Strategii.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jabłonna na lata 2024 – 2030 składa się z trzech podstawowych sekcji:

a) części diagnostycznej zawierającej charakterystykę zasobów gminy, opis społeczno-gospodarczych uwarunkowań sytuacji społecznej oraz diagnozę konkretnych problemów społecznych. Jej celem jest określenie mocnych stron, zasobów (ludzkich, organizacyjnych, infrastrukturalnych, finansowych), istniejących deficytów, problemów społecznych, zagrożeń i szans rozwojowych gminy,

b) części analitycznej wskazującej na sytuację społeczną gminy, wartościowanie potrzeb i selekcję najważniejszych problemów społecznych, formułującej wnioski płynące z diagnozy stanu istniejącego i prognozę zjawisk w kolejnych latach,

c) części programowej określającej założenia przekładające się na wizję i misję Strategii, wskazującej na obszary koncentracji działań wymagających interwencji sformułowane w celach strategicznych i przykładowych kierunkach działań.

Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w treści niniejszego dokumentu sformułowania „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jabłonna na lata 2024 – 2030” stosowana będzie nazwa skrócona „Strategia”.

5. Spójność ze strategicznymi dokumentami na szczeblu międzynarodowym, krajowym, administracji samorządowej.

5.1. Zgodność ze strategiami europejskimi.

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Rys.1 Podstawowe założenia nowego modelu zarządzania rozwojem zawarte w SOR

Źródło: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR – została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. SOR jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020. Jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Dokument ten stanowi rozwinięcie i operacjonalizację tzw. Planu Morawieckiego.

Głównym celem SOR jest „Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”. Oczekiwany efektem realizacji Strategii będzie wzrost zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Najważniejszym zakładanym rezultatem jest zwiększenie przeciętnego dochodu gospodarstw domowych do 76-80% średniej UE do roku 2020 (cel został osiągnięty), a do roku 2030 r. zbliżenie do poziomu średniej UE, przy jednoczesnym dążeniu do zmniejszania dysproporcji w dochodach między poszczególnymi regionami.

W Strategii wyszczególniono także cele szczegółowe:

- I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna);
- II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie);
- III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE) oraz obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii: Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko, Bezpieczeństwo Narodowe.

Strategia jest realizowana z wykorzystaniem podejścia projektowego. Dokument wprowadził szeroką gamę inicjatyw, łącznie z ponad 180 projektami strategicznymi i flagowymi, które służą realizacji celów strategicznych. Ustalił również system koordynacji i realizacji, wyznaczając role poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki oraz społeczeństwem.

Oczekiwany efektem realizacji SOR będzie wzrost zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Z punktu widzenia całej gospodarki najważniejsze oczekiwane efekty długookresowe to przede wszystkim zmiana struktury PKB Polski w wyniku zwiększenia

roli innowacji w jego tworzeniu, co powinno przyczynić się do szybszej konwergencji dochodów Polaków do poziomu średniej UE.²

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**

Celem głównym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Odpowiada to celowi szczegółowemu II Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR): Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, przede wszystkim w obszarze „Spójność społeczna”. Cel nawiązuje także do zagadnień wymienionych w ramach obszaru horyzontalnego SOR „Kapitału ludzki i społeczny”.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 wyznacza ponadto cztery cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych;
- Cel szczegółowy 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;
- Cel szczegółowy 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;
- Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.³

5.2. Zgodność z dokumentami krajowymi

- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021 – 2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030.

Dokument określa ramy strategiczne na najbliższe lata dla działań służących dalszemu ograniczeniu ubóstwa, rozwijaniu usług społecznych oraz wspieraniu integracji społecznej. Głównym celem przyjętej polityki publicznej w perspektywie do roku 2030 jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Określone w dokumencie priorytety i działania koncentrują się na obszarach:

- przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży,
- przeciwdziałania bezdomności,
- rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej,
- wspierania integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Przyjęty dokument ustanawia ramy strategiczne zarówno dla działań ogólnokrajowych, jak i regionalnych. Umożliwia tym samym planowanie i realizację przedsięwzięć w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, które mogą być finansowane tak ze środków krajowych, jak i ze środków funduszy UE z perspektywy finansowej na lata 2021 – 2027.⁴

---

² <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/informacje-o-strategii-na-rzecz-odpowiedzialnego-rozwoju>

³ <https://www.gov.pl/web/ia/strategia-rozwoju-kapitalu-ludzkiego-2030-srk12030>

⁴ <https://www.gov.pl/web/rodzina/rada-ministrow-przyjela-krajowy-program-przeciwdzialania-ubostwu-i-wykluczeniu-spolecznemu-aktualizacja-2021-2027-polityka-publiczna-z-perspektywa-do-roku-2030>

- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 r. Ekonomia solidarności społecznej (KPRES) jest kompleksowym dokumentem określającym kierunki polityki państwa w tym zakresie. Przedstawiono w nim wszystkie plany i działania realizowane przez administrację rządową na szczeblu krajowym oraz kompleksową strukturę systemu wsparcia ekonomii społecznej na poziomie regionalnym, z uwzględnieniem roli innych przedstawicieli sektora administracji rządowej, a także jednostek samorządu terytorialnego i sektora ekonomii społecznej.⁵

5.3. Zgodność z regionalnymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi.

- **Strategia Rozwoju Gminy Jabłonna na lata 2016-2023.**

W Strategii określono następujący cel główny:

Wzrost jakości życia i spójności społecznej Gminy Jabłonna dzięki rozwojowi przedsiębiorczości oraz zwiększeniu znaczenia Gminy jako obszaru atrakcyjnego dla inwestycji w sferze mieszkalnictwa.

Działania zaproponowane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jabłonna na lata 2016-2023 wpisują się w cele szczegółowe określone w strategii rozwoju gminy:

- funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturalna integracja Gminy Jabłonna,
- Gmina Jabłonna silnym centrum mieszkalniczym (osiedleńczym) o znaczeniu regionalnym,
- wzrost rangi i znaczenia Gminy Jabłonna jako obszaru atrakcyjnego dla inwestycji, opartego na wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców, z uwzględnieniem rolniczego charakteru regionu.

- **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lubelskim na lata 2024-2030.**

W Strategii określono następujące cele strategiczne:

1. Zapewnienie odpowiedniego poziomu życia osobom/rodzinom nie mogącym samodzielnie prawidłowo funkcjonować w środowisku społecznym poprzez stałe lub doraźne wsparcie materialne i niematerialne.
2. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych.
3. Poprawa jakości życia i umożliwienie pełnego udziału w życiu społecznym osobom z zaburzeniami psychicznymi.

- **Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021-2030**

W Strategii wyróżniono 7 celów głównych:

1. Wzrost zatrudnienia, przeciwdziałanie bierności zawodowej i obniżenie poziomu ubóstwa w województwie lubelskim do 2030 roku.
2. Podniesienie jakości życia osób starszych poprzez wydłużenie okresu samodzielności i aktywności w życiu społecznym oraz zapewnienie bezpieczeństwa.
3. Adaptacja systemu wspierającego rodzinę zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami i zmianami w otoczeniu zewnętrznym.
4. Włączenie osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe poprzez działania zwiększające ich aktywność zawodową i społeczną.
5. Poprawa jakości życia osób z doświadczeniem kryzysu psychicznego.
6. Aktywni obywatele i aktywne wspólnoty lokalne województwa lubelskiego.

⁵ <https://www.gov.pl/web/rodzina/dokumenty-programowe-i-strategiczne>

7. Ekonomia społeczna i solidarna istotnym instrumentem wsparcia rozwoju społecznego oraz lokalnego.

- **Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2021-2030.**

Cele strategiczne ww. strategii rozwoju obejmują:

1. Wzmacnianie urbanizacji regionu.
2. Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich.
3. Selektywne zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu.
4. Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu.⁶

- **Inne dokumenty strategiczne:**

- Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2023 r.;
- Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2021-2025;
- Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla województwa lubelskiego na lata 2018 – 2022;
- Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Lubelskim na lata 2021-2027
- Program współpracy Samorządu Województwa Lubelskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2023 r.

- **Inne dokumenty:**

- Raport o stanie Gminy Jabłonna za 2023 r.,
- Raport o stanie Gminy Jabłonna za 2022 r.;
- Raport o stanie Gminy Jabłonna za 2021 r.;
- Raport o stanie Gminy Jabłonna za 2020 r.

II. Charakterystyka gminy, diagnoza obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej i problemów społecznych, w tym prognoza stanu przyszłego.

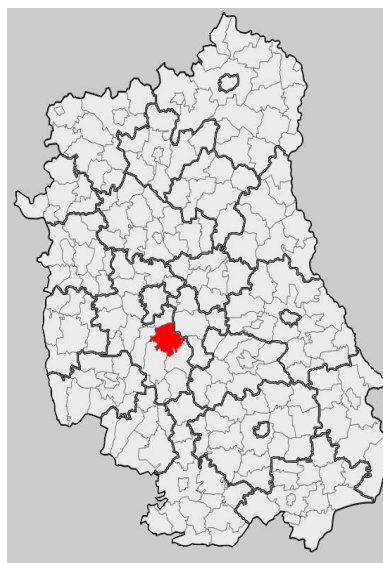
1. Położenie administracyjne i geograficzne.

Gmina Jabłonna położona jest w centralnej części województwa lubelskiego, oraz w południowej części powiatu lubelskiego. Całkowita powierzchnia gminy wynosi 131,2 km². Pod względem powierzchni jest czwartą gminą powiatu lubelskiego, zajmując ok. 7,8% powierzchni powiatu oraz ok. 0,5% powierzchni województwa lubelskiego.

---

⁶ Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2023 gmina Jabłonna

Rys.2 Umiejscowienie Gminy Jabłonna w Województwie Lubelskim

Źródło: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/0/07/Lub_Lubelski_Jablonna.png/170px-Lub_Lubelski_Jablonna.png.

Gmina Jabłonna jest gminą wiejską położoną w centralnej części województwa lubelskiego, na południe od stolicy województwa – Miasta Lublin. Jest jedną z 16 gmin należących do powiatu lubelskiego.

Rys.3 Umiejscowienie Gminy Jabłonna w Powiecie Lubelskim.

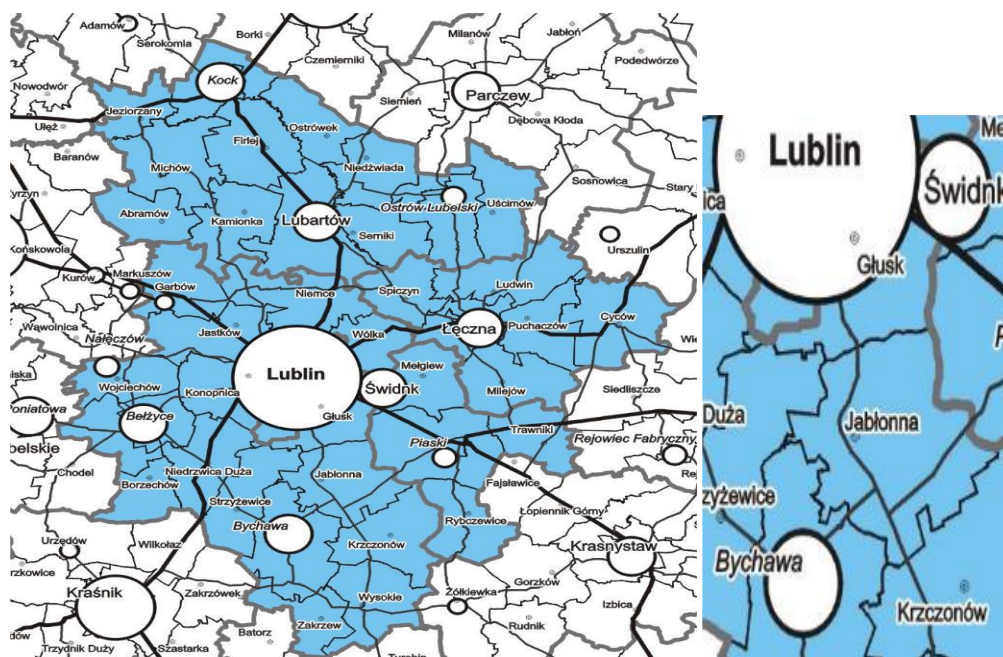
GMINA JABŁONNA

Źródło: www.powiat.lublin.pl/powiat/o-powiecie/gminy-powiatu-lubelskiego/n,152167,jablonna.html

Gmina Jabłonna położona jest w południowo-wschodniej części powiatu lubelskiego i graniczy z Gminą Bychawa (gmina miejsko-wiejska) oraz gminami wiejskimi: Gminą Głusk, Gminą Strzyżewice, Gminą Krzczonów i gminą miejsko-wiejską z terenu powiatu świdnickiego – Gminą Piaski. Znajduje się także w obszarze Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego (LOM). Jest to obszar funkcjonalny obejmujący Miasto Lublin wraz z gminami i mniejszymi miastami, które powiązane są ze sobą komunikacyjnie i stanowią jednolity obszar zamieszkania (tzn. osoba mieszkająca w dowolnym miejscu takiego obszaru może dojechać do pracy w dowolnym innym fragmencie takiego obszaru).⁷

⁷ http://strategia2020.lublin.eu/?page_id=17

Rys. 4 Delimiacja Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego.

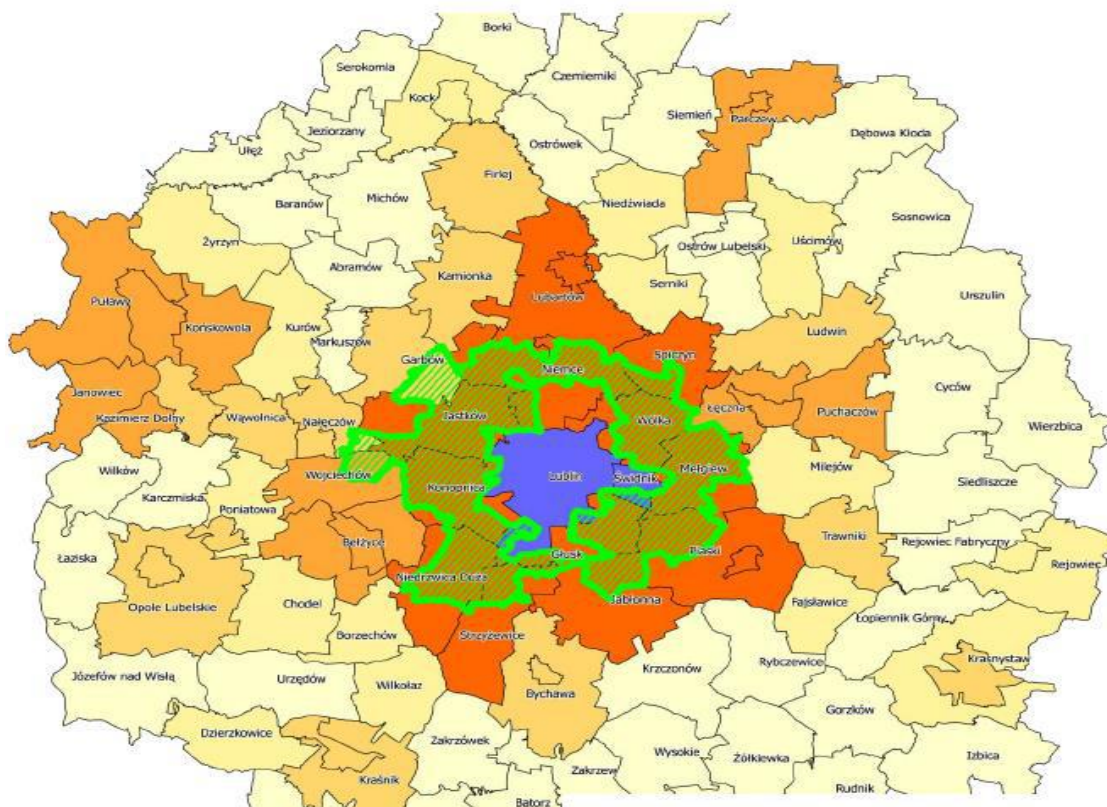

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Lubelski Obszar Metropolitalny. Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLIX/784/06 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 sierpnia 2006 r., <http://www.bpp.lublin.pl/oprac2/delim.lom.jpg>.

Gmina Jabłonna oddalona jest od centrum miasta stołecznego Warszawy o ok. 190 km, od stolicy województwa i siedziby powiatu lubelskiego – miasta Lublin o ok. 20 km, a zatem leży w bliskiej strefie oddziaływania społeczno gospodarczego stolicy województwa. Pomimo braku bezpośredniego sąsiedztwa, bliskie położenie dużego ośrodka miejskiego, jakim jest Miasto Lublin wpływa na Gminę Jabłonna, przez co jej oferta kulturalna, rozrywkowa i oświatowa jest uboższa. Ze względu na prestiż, rynek zbytu i dostępność terenów inwestycyjnych, Miasto Lublin stanowi także dla inwestorów priorytetowe miejsce wyboru miejsca prowadzenia działalności gospodarczej. Natomiast gminy „ościenne” w stosunku do Miasta Lublin stanowią główną konkurencję w szczególności w zakresie suburbanizacji i oferty terenów atrakcyjnych mieszkaniowo. Jednakże, mieszkańcy Gminy Jabłonna dzięki położeniu w niedalekiej odległości od miasta, mają dobry dostęp do miejskiego systemu opieki zdrowotnej, infrastruktury technicznej i społeczno-kulturalnej, dostęp do pozarolniczego rynku pracy, a zatem także atrakcyjny rynek zbytu na wytwarzane dobra i usługi oraz możliwość zaoferowania mieszkańcom obszaru miejskiego atrakcyjnych terenów wypoczynkowo rekreacyjnych.

Suburbanizacja jako proces „rozlewania się” zabudowy mieszkaniowej na obszary podmiejskie skutkuje wyludnieniem się centrum miasta i rozwojem strefy podmiejskiej. Zasięg powstawania zabudowy mieszkaniowej wokół Lublina został przedstawiony na poniższej mapie (obszar zaznaczony kolorem zielonym)¹. Dzięki procesowi suburbanizacji, gminy „ościenne” mają szansę na zwiększenie dochodów własnych pochodzących z podatków lokalnych oraz, zależnie od przyjętego modelu rozwoju miasta, na rozbudowę infrastruktury technicznej obszaru miejskiego, która obejmie zasięgiem teren danej gminy.

Rys. 5 Gminy województwa lubelskiego w zasięgu procesu suburbanizacji.

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Jabłonna na lata 2016-2023

Gmina Jabłonna składa się z 17 sołectw: Jabłonna Pierwsza, Jabłonna Druga, Jabłonna - Majątek, Piotrków Pierwszy, Piotrków Drugi, Piotrków-Kolonia, Wierciszów, Tuszów, Chmiel Pierwszy, Chmiel Drugi, Chmiel- Kolonia, Skrzynice Pierwsze, Skrzynice Drugie, Skrzynice-Kolonia, Czerniejów, Czerniejów - Kolonia, Wolnica. Ośrodkiem administracji samorządowej jest miejscowość Jabłonna-Majątek, która razem z Jabłonną Pierwszą, Jabłonną Drugą, Piotrkowem Pierwszym i Piotrkowem Drugim spełniają rolę głównego obszaru wpływającego na życie społeczno-gospodarcze gminy. Pomimo stosunkowej zwartości obszarowej, brak jest wyraźnie wyodrębnianego obszaru posiadającego funkcje centrotwórcze, co może posiadać potencjalnie negatywny wpływ na tożsamość społeczności.

Mapa nr.1 Obszar administracyjny Gminy Jabłonna.

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Jab%C5%82onna_%28gmina_w_wojew%C3%B3dztwie_lubelskim%29

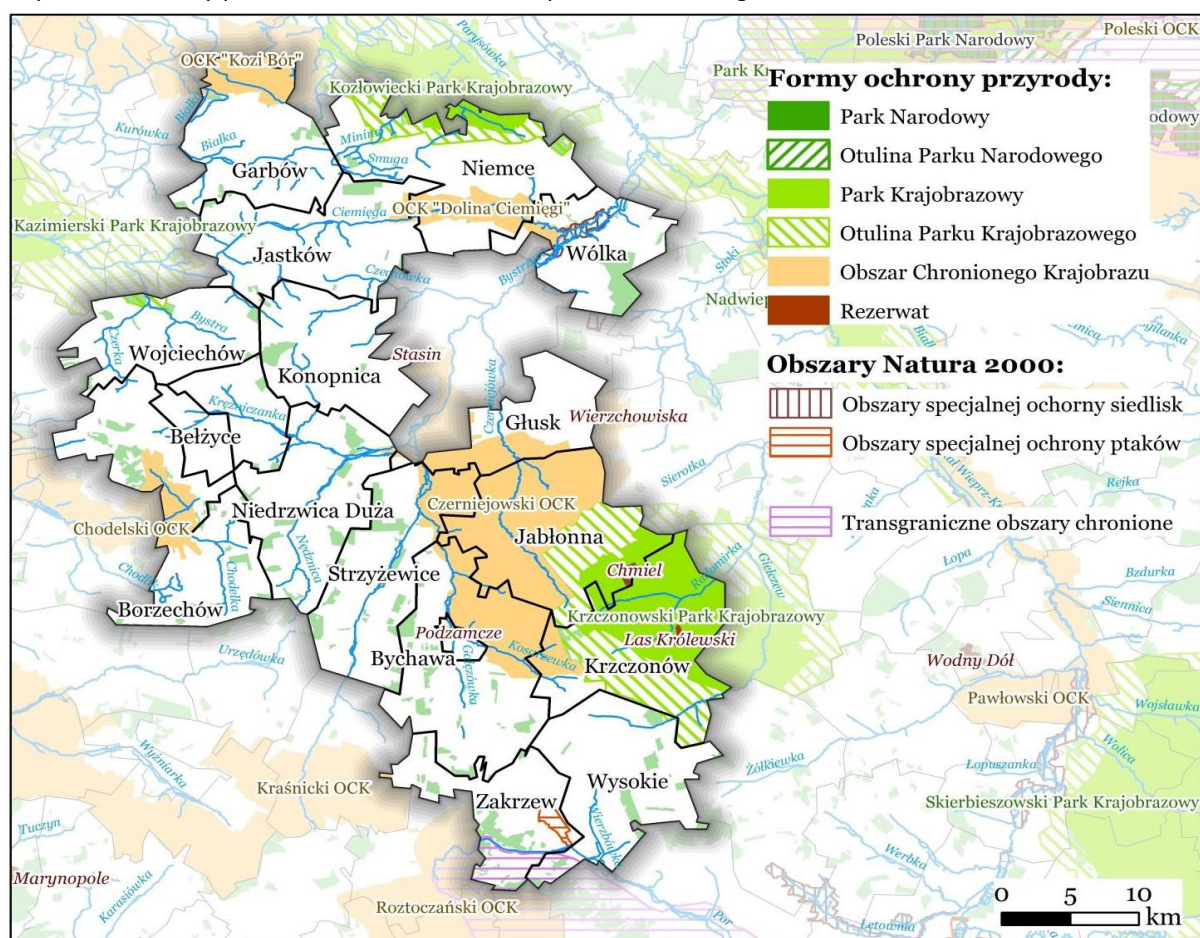
Gmina Jabłonna posiada sieć osadniczą i zabudowę w układzie liniowym (ulicówka) – osadnictwo występuje przy głównym ciągu komunikacyjnym, po obu stronach drogi. Dominuje typ zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej.

Pod względem fizyczno-geograficznym Gmina położona jest na mezoregionie Wzniosłość Giełczewska, stanowiącej część Wyżyny Lubelskiej. Jest to falista równina o wzniesieniach przekraczających 300 m n.p.m., zbudowanych z ostańcowych piaskowców. Jest to region rolniczy (przeważają żyzne gleby brunatne i rędziny rozwinięte na podłożu lessowym) o słabo rozwiniętym osadnictwie. Na obszarze Wzniosłości Giełczewskiej znajduje się Krzczonowski Park Krajobrazowy.⁸

2. Walory przyrodnicze

Pod względem walorów naturalnych Gmina Jabłonna należy do obszaru o stosunkowo wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, które związane są przede wszystkim z położeniem w pobliżu Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego. Obecnie prawną ochroną krajobrazową objęta jest przeważająca część Gminy. Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w Gminie Jabłonna wynosi 8 631 ha (65,8% powierzchni Gminy), z czego 7 150 ha to obszary chronionego krajobrazu razem, zaś 1 481 ha to parki krajobrazowe wraz z rezerwatami przyrody.⁹

Mapa nr 2. Obszary prawnie chronione na terenie powiatu lubelskiego

Źródło : Strategia Rozwoju Powiatu Lubelskiego na lata 2016-2022 (z perspektywą do roku 2030)

⁸<http://www.lubelskieklimate.pl/panorama-lubelszczyzny/krainy-geograficzne/pas-wyzyn/wyzyna-lubelska/759-wyniosloscielczewska.html>

⁹ Na podstawie danych BDL GUS

Jest to największa powierzchnia obszarów prawnie chronionych wśród wszystkich gmin powiatu Lubelskiego.

Obszar ten może stanowić dobre miejsce na wypoczynek, sprzyjające rozwojowi agroturystyki.

W granicach Gminy Jabłonna znajdują się obszary (lub ich fragmenty) objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym m.in.:

- » Krzczonowski Park Krajobrazowy wraz z otuliną i Obszar Chronionego Krajobrazu,
- » Rezerваты przyrody (Chmiel oraz Olszanka),
- » Czerniejowski Obszar Chronionego Krajobrazu,¹⁰
- » Obszary Natura 2000 – „Chmiel” oraz „Olszanka”,¹¹
- » 3 pomniki przyrody (dąb szypułkowy o obwodzie pnia 570 cm i wysokości 24 m oraz buk pospolity o obwodzie pnia 360 cm i wysokości 24m, głąz narzutowy).¹²

W pobliżu zespołu pałacowo-dworskiego w Jabłonie Majątek znajdują się malownicze stawy. Szczególnie efektownie przedstawiają się zestawienia różnorodnych drzew i krzewów ozdobnych, a także powiązania widokowe parku ze stawami i ich otoczeniem. Duże walory architektoniczne, przyrodnicze i krajobrazowe obiektu, zachowane do dzisiaj bez większych zmian, stawiają go w rzędzie najlepiej utrzymanych na Lubelszczyźnie.¹³

W otoczeniu Gminy Jabłonna brakuje ośrodków o istotnym znaczeniu dla obsługi ruchu turystycznego. Najbliższym dla Gminy Jabłonna obszarem istotnym dla województwa pod względem turystyki jest Miasto Lublin. Pozostałe ośrodki ważne dla obsługi ruchu turystycznego, takie jak Zamość, Krasnystaw czy Kraśnik tworzą okrąg wokół Gminy Jabłonna i sąsiadującej z nią części województwa lubelskiego.

3. Historia gminy Jabłonna.

Pierwsza wzmianka o Jabłonie pochodzi z 1414 roku. W średniowieczu Jabłonna była tenutą królewską. Również inne wsie z terenu dzisiejszej gminy w większości były własnością królewską. Już w 1388 roku król Władysław Jagiełło przeniósł Piotrków na prawa magdeburskie. W 1432 roku, król Jagiełło mocą dokumentu erekcji i uposażenia nadał lubelskiemu klasztorowi św. Brygidy wsie Czerniejów i Skrzynice. Wśród właścicieli części dóbr Jabłonnej w XV i XVI w. wymieniana jest drobna szlachta. W 1801 roku Jabłonnę nabył Joachim Owidzki, siostrzeniec Wybickiego i ulubieniec ordynata Andrzeja Zamoyskiego. W 1818 roku, wówczas poseł Ziemi Lubelskiej na Sejm, Joachim Owidzki został prezesem Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Lublinie. Towarzystwo swoim zasięgiem obejmowało całe województwo, a za cel stawiało sobie szerzenie oświaty na wsi. W 1830 roku Joachim Owidzki zmarł, a klęska Powstania Listopadowego ostatecznie położyła kres działalności Towarzystwa. W następnym roku majątek Jabłonna został skonfiskowany i przeszedł pod bezpośredni nadzór zaborcy do połowy XIX wieku (w latach 1842 – 1844 zarządzał nim Aleksander Bieliński). W latach 1860 – 1900 właścicielami Jabłonnej byli: Chędyński, Kłamborski oraz Roman Kozyra. Natomiast w latach 1900 – 1904 majątek należał do Eugeniusza Dębickiego i Mieczysława Baczyńskiego. W 1912 roku dobra Jabłonnej, wraz z folwarkami Wólka i Romanów, nabył na licytacji znany lubelski przemysłowiec Julian Karol Vetter. Majątek obejmował wówczas 500 hektarów ziemi, na jego terenie funkcjonował młyn wodny, gorzelnia, była dobrze rozwinięta hodowla zwierząt oraz stadnina koni. Po śmierci Juliana Vettera w 1915 roku właścicielką Jabłonnej została jego żona Bronisława – pochodząca ze starej szlacheckiej rodziny Karszo-Siedlewskich. Wówczas zabudowania dworskie rozciągały się na południe od parku otaczającego pałac – wzdłuż rzeki Czerniejówki, po obu jej brzegach. Większa część tej zabudowy przetrwała do dzisiejszych czasów, chociaż są w złym stanie technicznym (obecnie niektóre obiekty są remontowane). Do dworu prowadzi droga wysadzona drzewami, zwana Czarną Aleją. Dawniej poruszanie się po niej było zabronione. Po śmierci Bronisławy Vetterowej w 1937 roku majątek odziedziczył usynowiony przez Vetterów, Brunon Jerzy Vetter. Po wybuchu II wojny światowej Niemcy pozostawili go w spokoju, gdyż nie pozbywali się dobrych gospodarzy. Rodzina Vetterów opuściła Jabłonnę dopiero zimą 1943/44 roku, gdy zbliżała się Armia Czerwona. Po wojnie majątek ziemski objęty został reformą rolną, zaś pałac stał się własnością Skarbu Państwa. Początkowo mieściła się tam szkoła podstawowa, od 1953 r. – szkoła milicyjna a następnie posterunek milicji i ośrodek treningowy dla psów

¹⁰ <http://www.powiatlubelski.pl/miejsca/jablonna/czerniejowski-obszar-chronionego-krajobrazu/>

¹¹ <http://natura2000.gdos.gov.pl/datafiles>

¹² <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

¹³ http://www.polskiezabytki.pl/m/obiekt/1669/Jablonna_/

policyjnych. Dopiero we wrześniu 1992 r. pałac odzyskali potomkowie Vetterów, bowiem sam Brunon Jerzy Vetter nie dożył tej chwili (zmarł w kwietniu 1992 r.). Otrzymali oni jednak obiekt w złym stanie technicznym, zawilgocony i zagrzybiony, wymagający natychmiastowego remontu, a co za tym idzie - znacznych nakładów finansowych. W 1995 r. zdecydowano się na odsprzedaż pałacyku z parkiem prywatnemu biznesmenowi.¹⁴

4. Gospodarka gminy Jabłonna.

4.1. Rolnictwo.

Zgodnie z danymi z Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. grunty rolne stanowiły ponad połowę powierzchni gminy – 8690,91 ha tj. 65% ogólnej powierzchni. Ogólna liczba gospodarstw rolnych w 2010 r. wynosiła 1478. Zgodnie z danymi z Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 r. grunty rolne stanowiły również ponad połowę powierzchni gminy - 8318,30 ha tj. 63 % powierzchni ogólnej i jest to spadek o 2% w stosunku do obszaru zajmowanego przez użytki rolne w 2010 roku. Ogólna liczba gospodarstw rolnych w 2020 r. wynosiła 1031. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego ogółem stanowiła 8,06 ha. (2020 r.).

Strukturę użytkowania gruntów w Gminie Jabłonna w 2010 i 2020 roku przedstawia poniższa tabela:

Tab. nr 1. Struktura użytkowania gruntów w Gminie Jabłonna w latach 2010 i 2020.

	Powierzchnia (ha)			Powierzchnia (%)		
	2010	2020	Różnica (ha)	2010	2020	Różnica (%)
Powierzchnia ogólna	13 121,0	131 121,0	-	100	100	-
Użytki rolne, w tym:	8690,91	8318,30	- 372,61	65	63	- 2
Powierzchnia zasiewów	7390,88	7481,24	90,36	56	57	+ 1
Sady	213,73	185,82	- 27,91	1,7	1,4	- 0,3
Łąki i pastwiska	203,72	87,12	- 116,6	1,5	0,7	- 0,8
Lasy i grunty leśne	179,60	122,84	- 56,76	1,3	1	- 0,3
Pozostałe grunty ogółem (ugory, itd)	537,27	406,21	- 131,06	4	3	- 1
Ogółem:	8525,2	8283,23	-614,58	64,5	63,1	- 2,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W strukturze użytków rolnych około 63,2% stanowią grunty orne i sady. Wskaźnik użytków zielonych: łąk i pastwisk oraz lasów i gruntów leśnych jest stosunkowo niewielki, co ma duże znaczenie dla gospodarki gminnej i wskazuje jej charakter.

Gospodarstwa rolne w gminie charakteryzują się niekorzystną strukturą agrarną. Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2010, ponad 65% stanowią gospodarstwa o powierzchni mniejszej niż 5 ha i 6,8% większe niż 15 ha. Najwięcej gospodarstw posiada powierzchnię od 1 do 5 ha. Ilość gospodarstw w gminie w 2010 roku (1478) w stosunku do roku 2020 (1031) zmniejszyła się aż o 447, zaś ich ogólna powierzchnia zmalała o niemal 860 ha. Warto odnotować jest pozytywne zjawisko wzrostu liczby dużych gospodarstw (pow. 15 ha) oraz ich powierzchni – większej w stosunku do 2010 o ponad 870 ha. Duże rozdrobnienie rolnictwa prowadzi do jego małej efektywności. Niezwykle ważną jest racjonalność upraw w oparciu o uwarunkowania rynkowe (np. produkcja ekologiczna lub związana z odnawialnymi źródłami energii).

Tab. nr 2. Gospodarstwa rolne według powierzchni w Gminie Jabłonna w 2010 i 2020 r.

Grupy obszarowe	Liczba gospodarstw	Powierzchnia w ha
-----------------	--------------------	-------------------

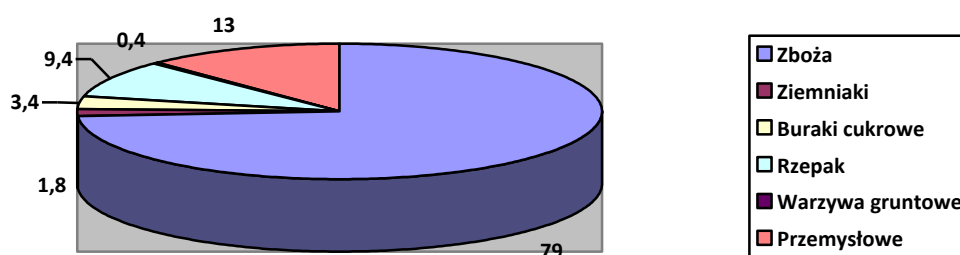
¹⁴ <https://www.jablonna.lubelskie.pl/gmina/informacje-o-gminie/historia.html>

użytków rolnych	2010	2020	Różnica	2010	2020	Różnica
do 1 ha	194	10	-184	145	10	-135
od 1 do 5 ha	767	581	-186	2360	1619	-741
od 5 do 10 ha	324	234	-90	2372	1623	-749
od 10 do 15 ha	93	90	-3	1187	1082	-105
15 ha i więcej	100	116	+16	2627	3497	+870
Ogółem	1478	1031	447	8691	7831	-860

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Do najważniejszych upraw na terenie gminy należą zboża, których powierzchnia zasiewów, według danych zaczerpniętych z Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku, wyniosła ok. 79%. Szczegółowe dane procentowe zasiewów określa poniższy wykres:

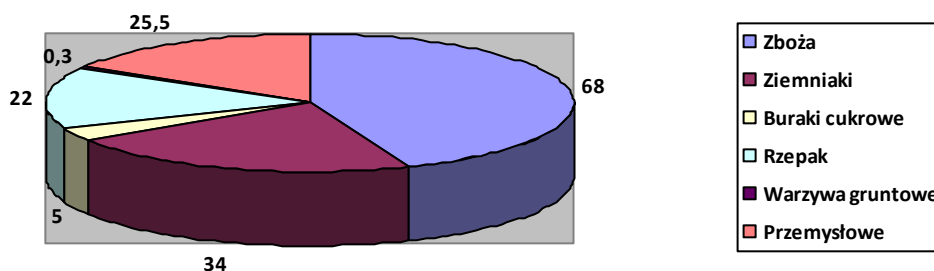
Wyk. nr.1 Udział procentowy zasiewów według rodzajów, stan na 2010 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS – Powszechny Spis Rolny z 2010 r.

W 2020 roku ok. 68 % ogólnej powierzchni zasiewów stanowiły zboża. Szczegółowe dane procentowe zasiewów określa poniższy wykres:

Wyk. nr. 2 Udział procentowy zasiewów według rodzajów, stan na 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS – Powszechny Spis Rolny z 2020 r.

Z analizy powyższych danych wynika, iż nadal najpopularniejszą formą zasiewów są zboża, ale ich areal zmniejszył się na korzyść upraw przemysłowych tj. rzepak i rzepik, czy ziemniaków i warzyw gruntowych. Przyczyn takiego stanu rzeczy jest kilka. To z pewnością m.in. zapotrzebowanie na poszczególne płody rolne, ale także zmieniająca się opłacalność produkcji. Wreszcie ogólny wzrost wydajności z hektara. Rzepak urósł z pewnością kosztem zmniejszenia areалу zbóż. Pojawiają się także nowe dla polskiego rolnictwa rośliny, jak chociażby soja czy mało popularny niegdyś słonecznik. Jednak miejsce zbóż w ogólnej strukturze upraw jest niepodważalnie najważniejsze. Jest to ta grupa roślin uprawnych, która stanowi podstawę żywienia. W przyszłości jednak udział zbóż może być nieco ograniczany przez wprowadzane w życie nowe ekoschematy oraz Normy Dobrej Kultury Rolnej.

4.2. Przedsiębiorczość.

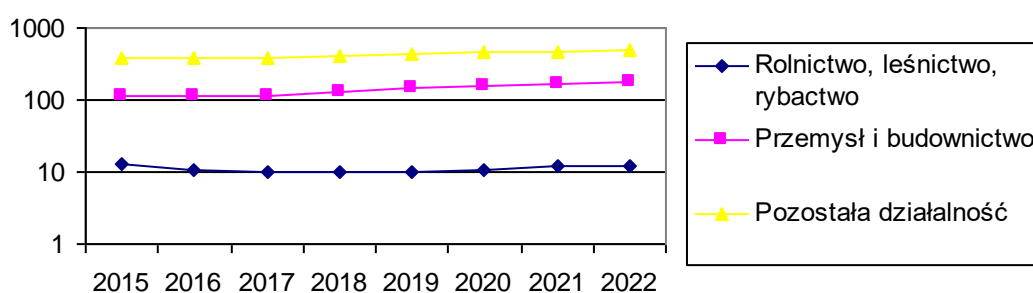
Gmina Jabłonna jest gminą wiejską o charakterze rolniczym, a zatem ilość występujących podmiotów gospodarczych jest niższa w porównaniu z gminami miejskimi i miejsko-wiejskimi.

W gminie Jabłonna 79% gospodarstw prowadzi działalność wyłącznie rolniczą, jedynie 9% gospodarstw czerpie również dochody z działalności pozarolniczej, 10% gospodarstw rolnych nie prowadzi żadnej działalności - są to w większości gospodarstwa emerytów i rencistów o słabej kondycji finansowej, produkujące w większości na potrzeby własne.

Istotnym faktem jest systematyczny wzrost liczby przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie gminy.

W okresie 2009-2021 ilość podmiotów gospodarczych wzrosła o niemal 38 % i w 2021 roku wyniosła 655. Świadczy to o rosnącej przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy oraz o tym, że podmioty te są w stanie utrzymać się na lokalnym rynku, bez konieczności zamykania działalności gospodarczej.

Wyk. nr 3. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie Jabłonna w latach 2015 – 2022.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W gminie Jabłonna w roku 2021 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 655 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 552 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 55 nowych podmiotów, a 29 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2021 najwięcej (68) podmiotów zarejestrowano w roku 2018, a najmniej (44) w roku 2015. W tym samym okresie najwięcej (42) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2017 roku, najmniej (22) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2019 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Jabłonna najwięcej (22) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (642) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo jako rodzaj działalności deklarowało 1,8% (12) podmiotów, przemysł i budownictwo jako swój rodzaj działalności deklarowało 25,5% (167) podmiotów, a 72,7% (476) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Jabłonna najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (23.6%) oraz budownictwo (20.5%).

W 2022 roku na terenie Gminy Jabłonna było zarejestrowanych 694 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON, spośród których 12 należało do sektora rolniczego, 179 przemysłowego i budowlanego. Inną działalność podejmowało 503 podmioty gospodarcze.¹⁵

Analizując podmioty gospodarcze z terenu Gminy Jabłonna według sekcji PKD należy stwierdzić, że podstawową dziedziną działalności przedsiębiorstw jest handel. Istotną rolę odgrywają także firmy związane z transportem i gospodarką magazynową i budownictwem. Istotny odsetek dotyczy także podmiotów gospodarczych zajmujących się przetwórstwem przemysłowym oraz pozostałą działalnością usługową (w tym gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników), działalnością w zakresie usług administrowania oraz

¹⁵ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Jablonna_lubelskie#rejestr-regon

działalnością profesjonalną, naukową i techniczną. Pomimo występujących walorów przyrodniczych gminy oraz wiejskiego charakteru obszaru, ilość podmiotów gospodarczych nastawionych na świadczenie usług agroturystycznych oraz firm oferujących usługi hotelowe i rekreacyjno-turystyczne jest stosunkowo niewielka.

W kontekście perspektyw rozwoju ekonomii społecznej w regionie kluczowe znaczenie mają działania na rzecz tworzenia systemu powszechnie dostępnych i profesjonalnych usług społecznych. Szczególnie ważną rolę mogą wypełniać podmioty ekonomii społecznej (PES), które wchodzi (lub mogą wchodzić) w rolę usługodawców (wykonawców ww. usług na rzecz społeczności lokalnych).

Ustawa o ekonomii społecznej, uchwalona 5 sierpnia 2022 roku jest istotnym aktem prawnym w zakresie funkcjonowania sfery ekonomii społecznej, regulującym następujące aspekty: organizację i zasady działania przedsiębiorstwa społecznego, zasady uzyskiwania i utraty statusu przedsiębiorstwa społecznego oraz nadzór nad przedsiębiorstwem społecznym, instrumenty wsparcia przedsiębiorstwa społecznego, a także zasady i formy wspierania rozwoju ekonomii społecznej przez organy administracji publicznej.¹⁶ Ekonomię społeczną zdefiniowano jako „...działalność podmiotów ekonomii społecznej na rzecz społeczności lokalnej w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej, tworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz świadczenia usług społecznych, realizowaną w formie działalności gospodarczej, działalności pożytku publicznego i innej działalności o charakterze odpłatnym”.

Ocena potencjału i zasobów PES/PS w kontekście świadczenia usług społecznych była dokonywana w powiązaniu z zagadnieniami:

- rozwoju społecznego, oznaczającego zdolność społeczności lokalnej do tworzenia warunków umożliwiających osiągnięcie pełnego potencjału oraz zaspokojenie podstawowych potrzeb wszystkich jej członków, jak również do zwiększania stopnia spójności społecznej (w tym m.in. wyrównywania szans, przeciwdziałania zjawiskom dyskryminacji, marginalizacji i wykluczenia społecznego, zmniejszania rozwarstwienia społecznego),
- jakości życia, rozumianej jako poziom zadowolenia z efektywnego i sprawnego układu instytucjonalnego, zapewniającego dostęp do wysokiej jakości usług społecznych z obszaru wsparcia społecznego, zdrowia, kultury, edukacji i aktywności obywatelskiej.

Zagadnienia usług społecznych i deinstytucjonalizacji zostały uwzględnione w kluczowych dokumentach województwa. Oznacza to, że na poziomie planowania strategicznego stworzone zostały warunki, aby ww. obszary uzyskały odpowiednią rangę w hierarchii polityk publicznych regionu.

Rozwój usług społecznych musi uwzględniać kluczowe trendy społeczno-demograficzne regionu (w tym zmniejszanie się liczby ludności i starzenie się społeczeństwa). Do najbardziej deficytowych obszarów usług społecznych (niezaspokojonych potrzeb) należą: usługi opiekuńcze, usługi rehabilitacyjne, ochrona zdrowia, poradnictwo psychiatryczne, usługi asystenckie (w tym na rzecz seniorów, osób z niepełnosprawnościami), usługi terapii rodzinnej, wsparcie edukacyjne dla dzieci do lat 3 (w tym z niepełnosprawnościami), jak również mieszkalnictwo (mieszkania chronione i wspomagane), streetworking i usługi transportowe. Warto zwrócić uwagę również na nierównomierny dostęp mieszkańców miast i wsi do oferty usług społecznych.

5. Społeczeństwo

5.1 Demografia

Na koniec 2023 r. Gminę Jabłonna zamieszkiwało 7976 mieszkańców, co stanowi 5,31% ludności powiatu lubelskiego (10 miejsce w powiecie) i 0,37% województwa lubelskiego (61 miejsce w województwie). Na przestrzeni ostatnich lat zauważa się nieznaczną tendencję wzrostową w liczbie mieszkańców gminy (według danych UG Jabłonna). Gęstość zaludnienia w 2023 roku w Gminie wyniosła 63 osób na 1 km².

---

¹⁶ Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej

Na dzień 31 grudnia 2023 r. spośród 7 976 osób zamieszkujących Gminę Jabłonna 4 029 stanowiły kobiety – co wynosiło 50,5% ogółu mieszkańców gminy. W przeliczeniu na 100 mężczyzn wskaźnik feminizacji wynosi 105, przy czym w powiecie lubelskim wynosi on 104, a województwie lubelskim 106. Wskaźnik feminizacji w Gminie Jabłonna jest wyższy niż średnia w powiecie, a niższy niż w województwie.

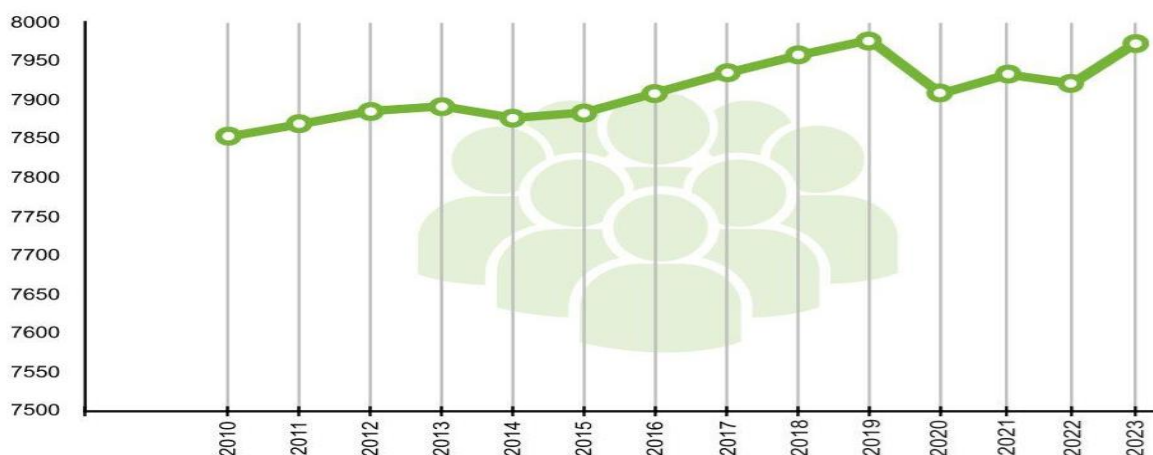
Rys.nr.6 Mieszkańcy gminy Jabłonna według płci w odniesieniu do ogólnej liczby ludności, na dzień 31.12.2023

r.

Źródło: <https://www.jablonna.lubelskie.pl/gmina/informacje-o-gminie/>

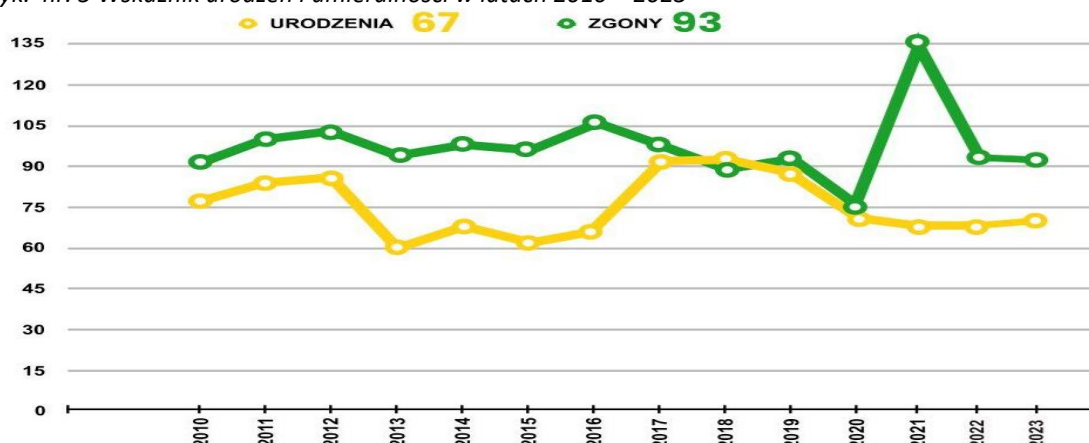
Wyk. nr. 4. Liczba ludności w Gminie Jabłonna w latach 2010 – 2023 (zameldowania czasowe i stałe).

Źródło: <https://www.jablonna.lubelskie.pl/gmina/informacje-o-gminie/>

Pomimo wyraźnego wzrostu liczby ludności faktycznie zamieszkałej, w badanym okresie w Gminie Jabłonna notowano ujemny przyrost naturalny. Wskaźnik przyrostu naturalnego w perspektywie rocznej przyjmuje zmienne, wahające się wartości, jednak od 2018 roku pozostają one ujemne. Negatywnym zjawiskiem jest wyraźny spadek tego wskaźnika w latach 2020-2021. Rekordowo niski wskaźnik przyrostu naturalnego na poziomie – 67 był spowodowany wysoką śmiertelnością w trakcie epidemii Covid-19. W ostatnim badanym roku osiągnął on wartość -26. Trendy w ruchu naturalnym, w ujęciu liczbowym na 1000 mieszkańców, przedstawiają dane na poniższym wykresie.

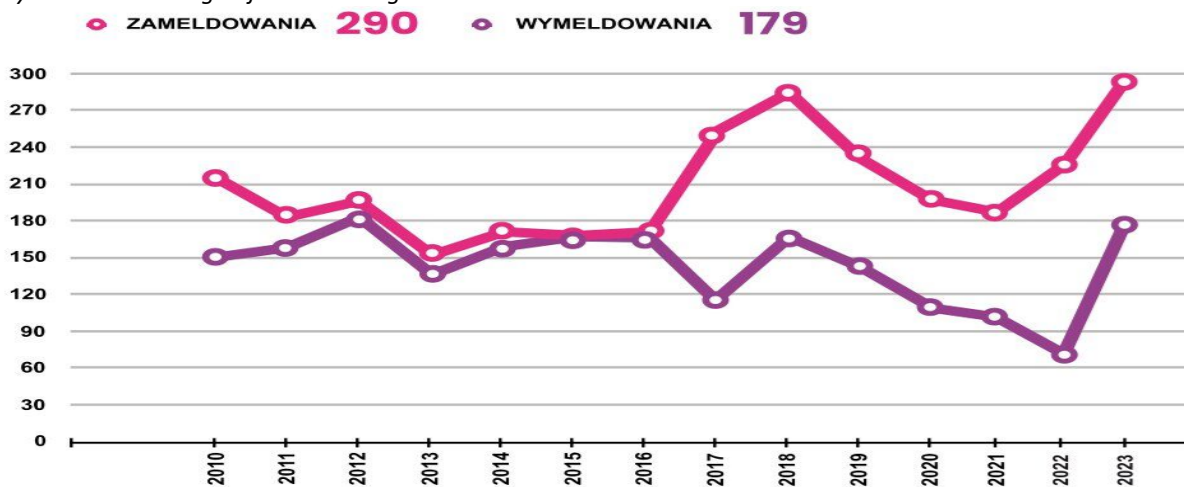
Wyk. nr. 5 Wskaźnik urodzeń i umieralności w latach 2010 – 2023

Źródło: <https://www.jablonna.lubelskie.pl/gmina/informacje-o-gminie/>

Kolejnym czynnikiem, który wpływa na liczbę ludności w gminie jest różnica między napływem a odpływem mieszkańców w danym roku. Niezwykle pozytywnym zjawiskiem jest fakt, że saldo migracji wewnętrznych w latach 2016-2023 notuje dodatnie wskaźniki. W ostatnim analizowanym roku wartość tego wskaźnika osiągnęła 111 osób. Powyższe dane wskazują, że gmina Jabłonna jest obszarem stale zwiększającej się liczbie ludności.

Wyk. nr 6. Saldo migracji ludności w gminie Jabłonna w latach 2010 – 2023.

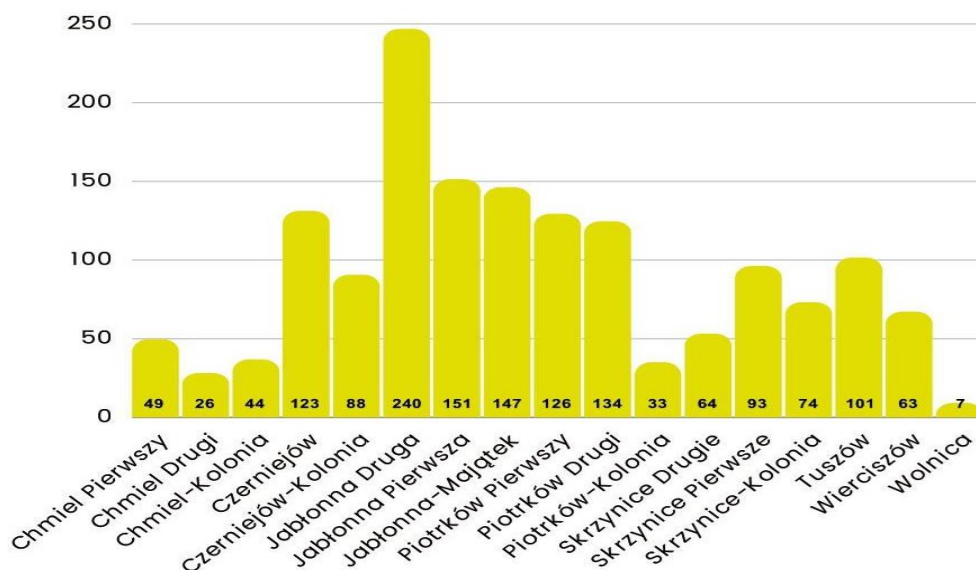

Źródło: <https://www.jablonna.lubelskie.pl/gmina/>

Bez wątpliwości na fakt dodatniego salda migracji, przy stałym wysokim ujemnym przyroście naturalnym, wpływa bliskość Lublina. Zmiany te w połączeniu z ujemnym przyrostem naturalnym, pomimo dodatniego salda migracji, mogą przyczynić się w przyszłości do wzrostu wydatków na pomoc społeczną, zapewnienia opieki osobom starszym, a przy tym może wpłynąć na sferę oświatową i przyszłą podaż pracy.

Ważna dla przyszłej kondycji demograficznej jest struktura wiekowa mieszkańców gminy. Duża liczba osób w wieku przedprodukcyjnym będzie gwarancją rozwoju gminy w przyszłości. W 2023 r. 63,4% mieszkańców gminy Jabłonna było w wieku produkcyjnym (5058 osób), 19,6% w wieku przedprodukcyjnym (1563 osoby), a 17% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (1355 osób).¹⁷ Strukturę wiekową w poszczególnych sołectwach, stan na 2023 r, obrazują poniższe wykresy:

Wyk nr. 7. Liczba ludności poniżej 18 lat w poszczególnych sołectwach gminy Jabłonna.

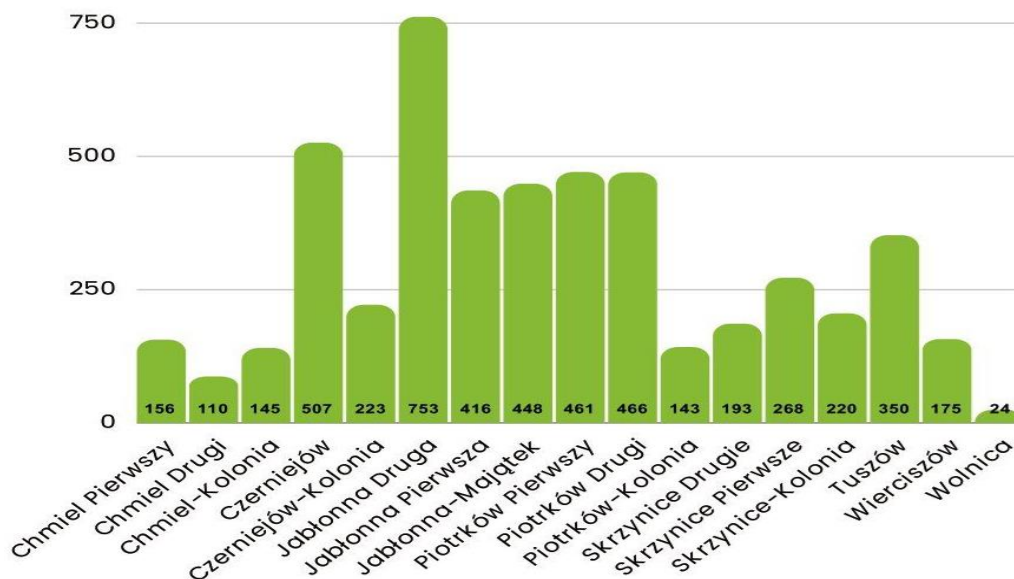
¹⁷ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Jablonna_lubelskie#dane-demograficzne

Źródło: <https://www.jablonna.lubelskie.pl/gmina/>

łącznie 1563 osoby.

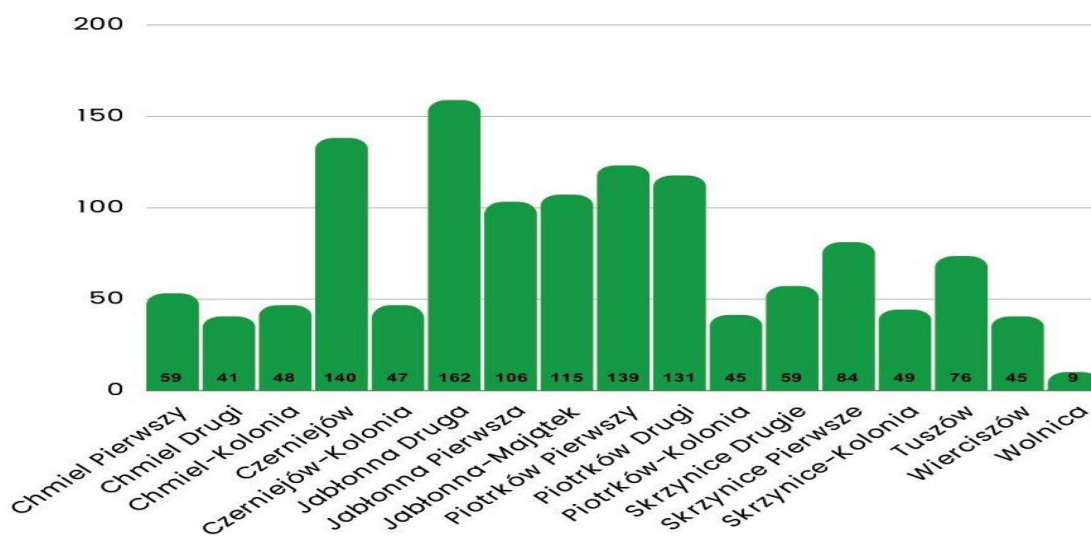
Wyk. nr. 8. Liczba ludności w wieku 18 -65 lat w poszczególnych sołectwach gminy Jabłonna.

Źródło: <https://www.jablonna.lubelskie.pl/gmina/>

łącznie 5058 osób.

Wyk. nr. 9. Liczba ludności powyżej 65 lat w poszczególnych sołectwach Gminy Jabłonna

Źródło: <https://www.jablonna.lubelskie.pl/gmina/>

łącznie 1355 osób.

Struktura wiekowa gminy Jabłonna jest nieznacznie gorsza niż powiecie lubelskim, ale korzystniejsza w porównaniu do województwa lubelskiego. Dla porównania udział osób w wieku przedprodukcyjnym w gminie wynosi 19,6%, powiecie 23,1%, a w województwie 17,5%. Odsetek osób w wieku produkcyjnym wynosi odpowiednio 63,4% w gminie, 60,6% w powiecie oraz 59,4% w województwie. Natomiast wśród osób w wieku poprodukcyjnym – 17% w gminie Jabłonna, 16,3% w powiecie lubelskim oraz 23,1% w województwie lubelskim. W zestawieniu z powiatem lubelskim gmina Jabłonna posiada mniej korzystną strukturę w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym. W porównaniu z województwem lubelskim i powiatem

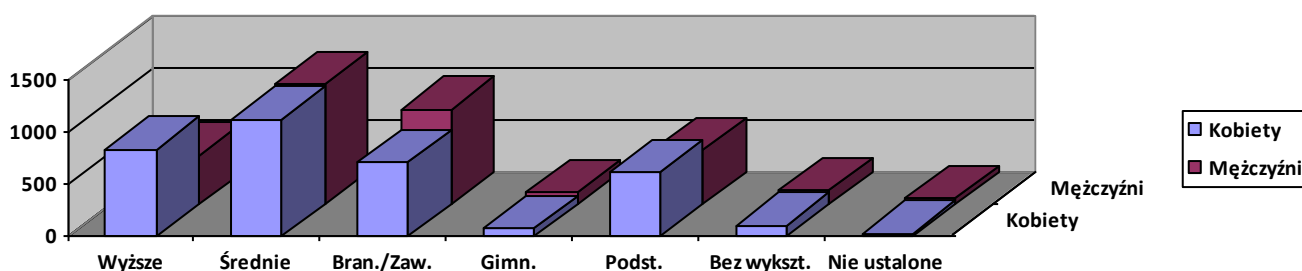
lubelskim, Gmina Jabłonna prezentuje się korzystniej w grupie osób w wieku produkcyjnym oraz poprodukcyjnym.

5.2 Wiek i struktura wykształcenia mieszkańców

Wykształcenie ludności jest wskaźnikiem w dużym stopniu obrazującym potencjał regionu do rozwoju, zmiany struktury społeczno-gospodarczej i aktywności ekonomicznej. Wzrost dostępności edukacji wyższej i rozwój elastycznych form kształcenia sprawiają, że coraz więcej osób ma możliwość realizacji swoich edukacyjnych aspiracji. W 2022 r. w Polsce 40,5 % osób w wieku od 25 do 34 lat posiadało wyższe wykształcenie. Jest to wynik cztery razy większy niż w roku 1998, kiedy odsetek młodych osób z wyższym wykształceniem wynosił zaledwie 11,2%. Kobiety stanowią większość studentów na uczelniach wyższych oraz częściej zdobywają tytuły naukowe. Procent młodych osób w Polsce mających wyższe wykształcenie systematycznie wzrastał do roku 2017, kiedy osiągnął najwyższy poziom w historii: 43,6%. Przez kolejne pięć lat wskaźnik ten obniżył się o 3 punkty procentowe.¹⁸

Według danych dla gminy Jabłonna, zaczerpniętych ze Spisu Powszechnego, który odbył się w 2020 r., liczba ludności rezydującej w wieku 13 lat i więcej wynosiła ogółem 6870 osób (3345 mężczyzn i 3525 kobiet). Z czego wykształceniem wyższym legitymowało się 1303 osoby – 18% (466 mężczyzn i 837 kobiet), wykształceniem średnim i policealnym 2374 osoby – 34% (1147 mężczyzn i 1227 kobiet), zasadniczym zawodowym/branżowym 1533 osób – 22% (909 mężczyzn i 713 kobiet), gimnazjalnym 193 osoby – 2 % (111 mężczyzn i 82 kobiety), podstawowym ukończonym 1137 osób – 16% (521 mężczyzn i 616 kobiet), podstawowym nie ukończonym lub bez wykształcenia 238 – 3 % (131 mężczyzn i 107 kobiet), nieustalone 92 -1 % (62 mężczyzn i 30 kobiet).¹⁹

Wyk. nr.10. Struktura wykształcenia w gminie Jabłonna, na podstawie danych ze Spisu Powszechnego z 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W Gminie Jabłonna odsetek osób z wykształceniem podstawowym lub niższym wynosi 18% osób. Jest to efekt przestarzałej struktury gospodarczej opartej o niskoefektywną produkcję rolną. Zmiana systemu ekonomicznego na system oparty o przemysł i usługi postawiła mieszkańców związanych z rolnictwem w wyjątkowo niekorzystnej sytuacji na lokalnym rynku gospodarczym. O wiele lepiej prezentuje się sytuacja osób z wykształceniem zawodowym/branżowym. Znaczący ich udział w strukturze mieszkańców gminy (22%) daje ewentualnym inwestorom czytelny sygnał o istnieniu dużego zasobu wykwalifikowanej siły roboczej. Dzięki temu o wiele łatwiej jest przyciągnąć do gminy nowe inwestycje. Wykształceniem wyższym legitymuje się 18% mieszkańców, jednakże biorąc pod uwagę ogólnopolską tendencję dynamicznego wzrostu liczby osób studiujących należy przyjąć bardzo prawdopodobne założenie, że odsetek absolwentów studiów wyższych będzie jeszcze wyższy. Związany z tym zjawiskiem wyzwaniem dla władz gminy będzie dostosowanie lokalnego rynku pracy do spełnienia oczekiwań osób z wykształceniem wyższym. W przypadku nie podjęcia działań prorozwojowych istnieje realne zagrożenie odpływu najlepiej wykształconej części społeczeństwa do większych ośrodków miejskich.

¹⁸ CiekaweStatystyki.pl, na podstawie danych Eurostat.

¹⁹ Na podstawie danych BDL GUS

5.3 Źródło utrzymania ludności

Dane dotyczące źródeł utrzymania mieszkańców Gminy Jabłonna zostały zaczerpnięte z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2020 roku. Ogólna liczba ludności rezydującej w miejscowościach statycznych wynosiła 8020 osób (3943 mężczyzn i 4077 kobiet). Z czego w wieku przedprodukcyjnym było 1628 osób (859 mężczyzn i 769 kobiet), w wieku produkcyjnym było 4775 osób (2562 mężczyzn i 2213 kobiet), w wieku poprodukcyjnym ogół stanowiło 1617 osób (522 mężczyzn i 1095 kobiet).²⁰

Po zsumowaniu liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym (tzw. osoby w wieku nieprodukcyjnym) oraz porównaniu ich z liczbą w wieku produkcyjnym otrzymamy tzw. wskaźnik obciążenia ekonomicznego. Wskazuje on liczbę osób, które znajdują się „na utrzymaniu” osób będących w szczycie aktywności gospodarczej. Wskaźnik ten przedstawia się dla gminy pozytywnie.

Wyk. nr. 11. Struktura udziału poszczególnych grup wiekowych w gminie Jabłonna, stan na 2021 r.

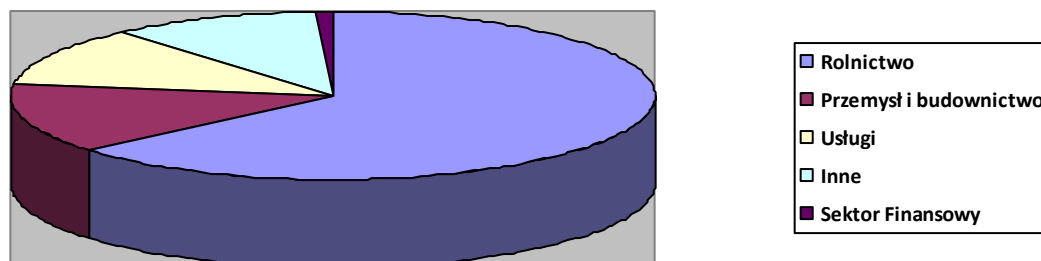

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Jablonna_lubelskie#dane-demograficzne

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Jabłonna 681 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 104 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -577.

Najważniejszym źródłem utrzymania jest praca w sektorze rolniczym (60,6% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy). Znacznie mniejsza część społeczeństwa tj. 12,7% pracuje w przemyśle i budownictwie, a 10,5% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja), 10 % inne, oraz 0,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości). W 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Jabłonna wynosiło 4 615,93 PLN, co odpowiada 76.90% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.²¹

Wyk. nr. 12 Źródła utrzymania mieszkańców w gminie Jabłonna , stan na 2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

²⁰ na podstawie danych BDL GUS

²¹ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Jablonna_lubelskie#rynek-pracy-w-pigulce

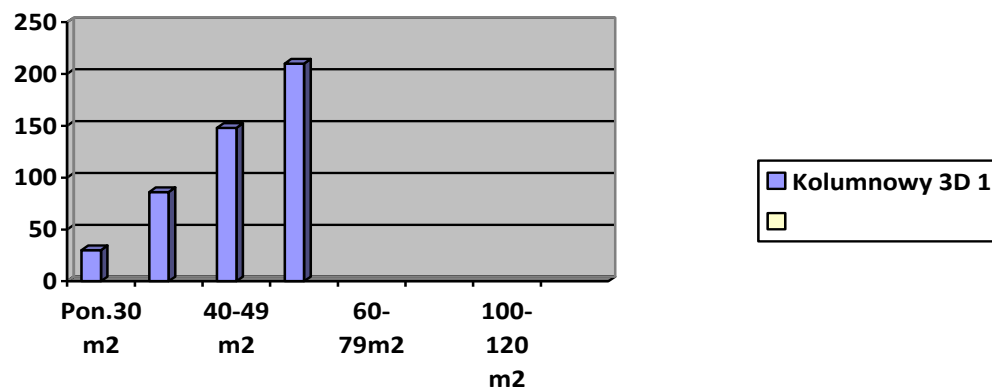
5.4 Mieszkalnictwo

Warunki mieszkaniowe to jeden z ważniejszych czynników świadczących o rozwoju gospodarczym społeczeństwa oraz stopniu jego zamożności. Oznaczenie mieszkanie w tym statystycznym kontekście rozumiane jest zarówno jako lokal mieszkalny jak i dom. Zastosowana terminologia jest zgodna z tą stosowaną przez Główny Urząd Statystyczny (GUS).

Gmina posiada 14 mieszkań o łącznej powierzchni 647 m², które zamieszkuje łącznie 26 osób.

Liczba mieszkań prywatnych stale rośnie i w 2020 roku osiągnęła wartość 2789 (z czego 2384 to mieszkania zamieszkałe przez 8206 osób i 405 niezamieszkałych). Szczegółowe dane obrazuje poniższy wykres:

Wyk. nr. 13 Struktura zasobów mieszkaniowych gminy Jabłonna, podział mieszkań zamieszkałym ze względu na powierzchnię użytkową, stan na 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS, Narodowy Spis Powszechny 2020 r.

Powierzchnia mieszkań zamieszkałych ma bezpośrednie przełożenie na podział lokalowy. Najwięcej mieszkań (1109) ma 5 izb i więcej, w dalszej kolejności 4 izby (486 mieszkań), 3 izby (481 mieszkań), 2 izby (292 mieszkania) i 1 izba – mieszkań. Spośród wszystkich lokali zamieszkałych (2384) w danym okresie, 1792 lokale posiadały łazienkę, 2210 mieszkań miało dostęp do wody bieżącej, a 1261 mieszkań ogrzewanie gazowe sieciowe.²²

Stała poprawa zauważalna jest także w kwestii dostępnej powierzchni, zarówno w przeliczeniu na 1 mieszkanie, jak i na 1 osobę.

W 2021 roku w gminie Jabłonna oddano do użytku 47 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 5,83 nowych lokali. Jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa lubelskiego oraz nieznacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Jabłonna to 2 834 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 350 mieszkań. Jest to wartość mniejsza od wartości dla województwa lubelskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. 95,7% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne, 4,3% na sprzedaż lub wynajem. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w gminie Jabłonna to 4,47 i jest nieznacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2021 roku w gminie Jabłonna to 119,70 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce. Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 88,32 w % mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 68,03% nieruchomości wyposażonych jest ustęp spłukiwany, 64,61% mieszkań posiada łazienkę, 62,28% korzysta z centralnego ogrzewania, a 28,83% z gazu sieciowego.

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, że nie wszystkie mieszkania spełniają podstawowe warunki socjalno-bytowe, odsetek lokali pozostających bez wyposażenia w podstawowe urządzenia techniczno-sanitarne wymaga poprawy.

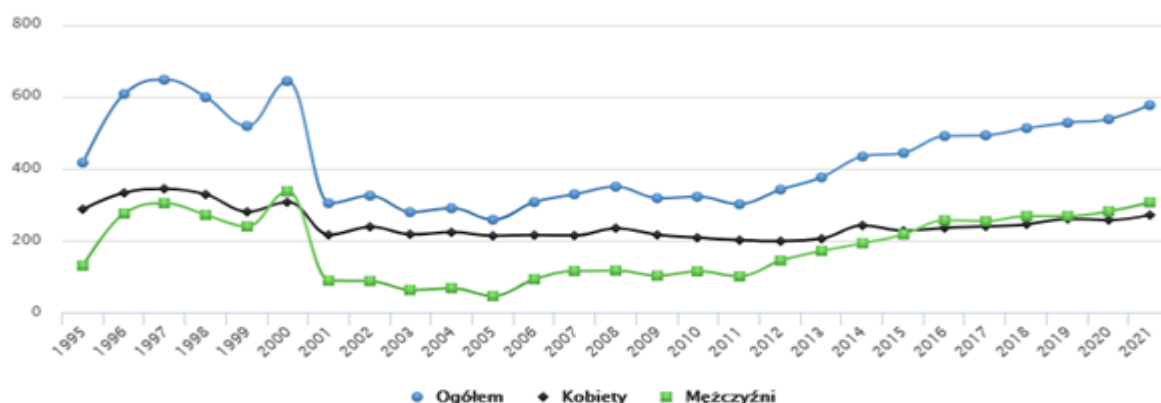
²² Na podstawie danych BDL GUS, Narodowy Spis Powszechny 2020 r.

W 2021 roku gminne wydatki przeznaczone na gospodarkę mieszkaniową wyniosły 756 212 zł, w przeliczeniu na 1 mieszkańca 93,90 zł, co stanowi 1,8 % ogółu wydatków budżetowych. Dochody gminy w tym dziale wynosiły 319,8 tys. zł, w przeliczeniu na 1 mieszkańca 39,7 zł, co stanowi 0,7% dochodu z tego samego tytułu.²³

5.5 Struktura zatrudnienia i rynek pracy

Liczba osób pracujących w Gminie Jabłonna na przestrzeni lat podlegała nieznacznym wahaniom, jednak przyjmuje tendencję wzrostową. Od 2011 roku liczba pracujących stale i dynamicznie rośnie. W 2013 roku osiągnęła wartość 376 osób pracujących (wzrost w stosunku do 2012 roku o 9,9%) – najwyższą od 2002 roku. W tym okresie zanotowano wzrost liczby zatrudnionych o 51 osób – 15,7%. Według danych na 2021 r. pracujących ogółem był 577 osób (271 kobiet i 306 mężczyzn).

Wyk. nr. 14. Liczba osób pracujących według płci w gminie Jabłonna w latach 1995 – 2021. Dane BDL GUS.

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Jablonna_lubelskie#pracujacy-wedlug-plci

Dane dotyczące zatrudnienia w rozbiciu na płeć pokazują, że znacznie lepszą sytuację na rynku pracy miały kobiety do 2015 r. W późniejszym okresie sytuacja się wyrównała. W obu grupach zauważalne są nieznaczne wahania w poziomie zatrudnienia. Od 2011 roku znacząco poprawiło się zatrudnienie mężczyzn, przy czym liczba pracujących kobiet utrzymała na bardzo podobnym poziomie.

5.6 Bezrobocie

Wskaźnik bezrobocia mówi dużo o ogólnej kondycji gospodarczej na danym obszarze. Brak dochodów przekłada się również na życie całych rodzin.

Według danych BDL GUS opartych na Narodowym Spisie Powszechnym z 2020 r. na terenie gminy Jabłonna było 6666 osób (3233 mężczyzn i 3433 kobiet) rezydujących w wieku 15 lat i więcej, z czego 3708 pracujących, 154 osoby bezrobotne i 2642 osoby bierne zawodowo, 162 osoby o nie ustalonym statusie. Współczynnik aktywności zawodowej wynosił 59,4 % (66,1% wśród mężczyzn i 53,1 % wśród kobiet). Współczynnik zatrudnienia wynosił 57 % (63,3 % mężczyźni i 51,1 % kobiety). Stopa bezrobocia dla gminy wynosiła 4%, przy czym dla mężczyzn wynosiła 4,2 % a dla kobiet 3,7%.²⁴

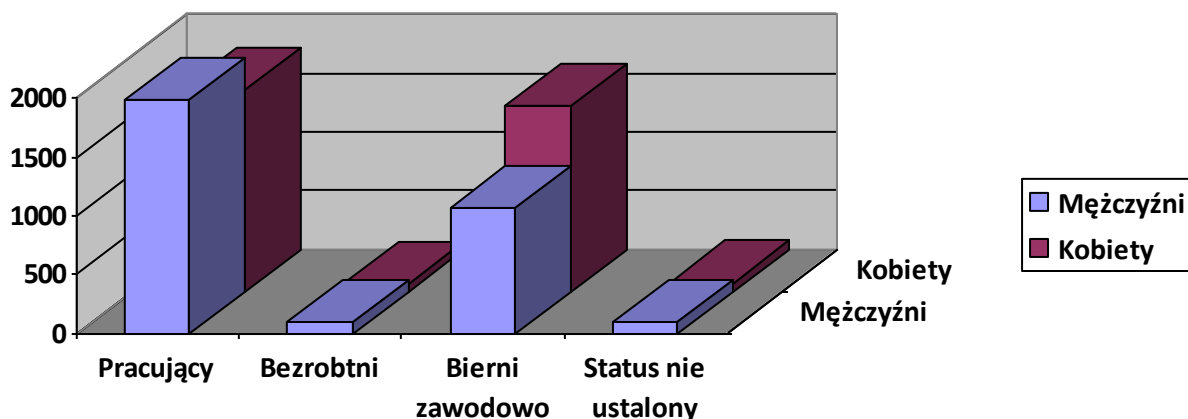
Szczegółowe dane z podziałem na płeć obrazuje poniższy wykres:

²³ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Jablonna_lubelskie#nieruchomosci

²⁴ dane BDL GUS, Narodowy Spis Powszechny 2020 r.

Wyk. nr.15. Aktywność ekonomiczna ludności gminy Jabłonna, w wieku 15 lat i więcej według płci, stan na 2020 r.

r.

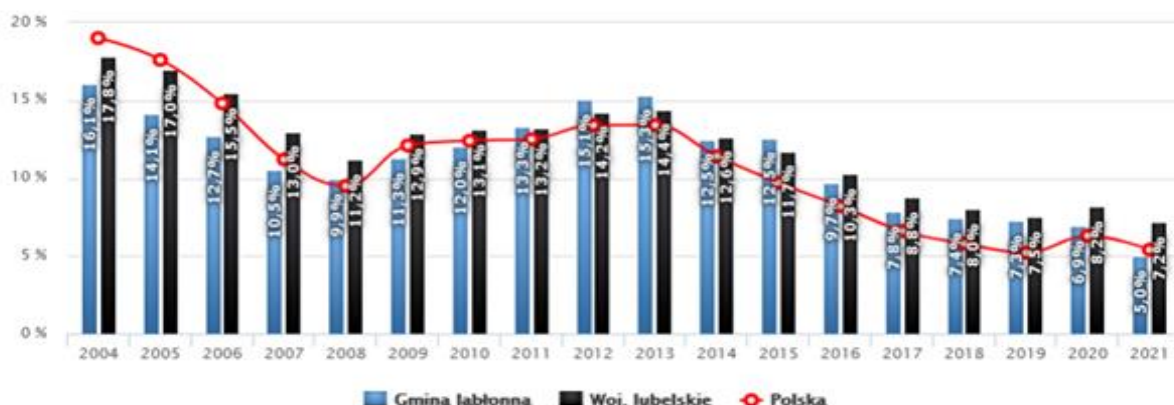
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS, Narodowy Spis Powszechny 2020 r.

Bierni zawodowo to część społeczeństwa, którą stanowią osoby w wieku powyżej 15 lat nie pracujące i niebędące bezrobotnymi. Do biernych zawodowo zalicza się: osoby otrzymujące emeryturę, rentę, alimenty, stypendium, pomoc opieki społecznej, uczniów trybu dziennego, osoby odbywające karę pozbawienia wolności, osoby w domach opieki, przebywające na urlopie wychowawczym, utrzymujące się z dzierżawy.²⁵

W gminie Jabłonna na 1000 mieszkańców pracuje 720 osób. Kobiety stanowią 47,0% wszystkich pracujących ogółem, a 53,0% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Jabłonna wynosiło w 2021 roku 5,0% (5,6% wśród kobiet i 4,6% wśród mężczyzn).

Bezrobocie rejestrowane bywa definiowane w różny sposób. Najczęściej definiuje się stopę bezrobocia rejestrowanego jako stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie (zasobu siły roboczej danej populacji). Dane o bezrobociu na poziomie gmin są szacowane w oparciu o stopę bezrobocia rejestrowanego dla powiatu oraz porównanie stosunku liczby bezrobotnych do ogółu ludności w wieku produkcyjnym w powiecie i gminie.²⁶

Wyk. nr.16. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Jabłonna w latach 2004-2021.

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Jablonna_lubelskie#rynek-pracy

Zmiany liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne, na przestrzeni lat obrazuje poniższa tabela:
Tab. nr. 3. Porównanie liczby bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2018-

2023

Wiek:	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
-------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

²⁵ https://pl.wikipedia.org/wiki/Bierni_zawodowo

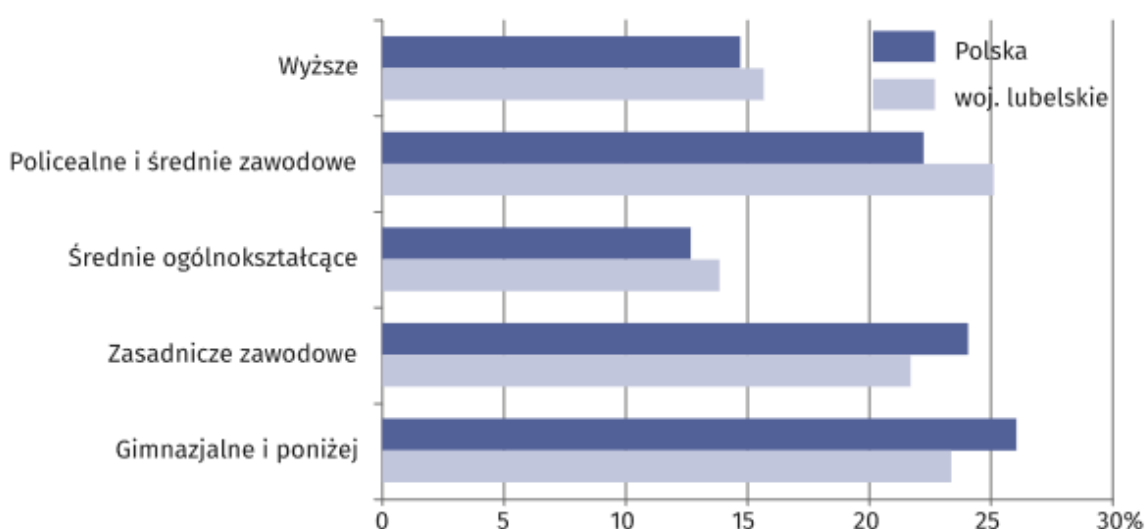
²⁶ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Jablonna_lubelskie#rynek-pracy-w-pigulce

Os. do 30 r.ż	74	77	70	42	36	43
Os. od 31 do 49 r. ż	102	102	97	71	67	71
Osoby pow. 50 r.ż	47	41	45	39	33	41
Ogółem:	223 (126 kobiet , 97 mężczyzn)	220 (113 kobiet, 107 mężczyzn)	212 (118 kobiet, 94 mężczyzn)	152 (78 kobiet, 74 mężczyzn)	136 (73 kobiety, 63 mężczyzn)	155 (84 kobiety, 71 mężczyzn)

Źródło: opracowanie własne na podstawie – Sprawozdanie PUP „Bezrobocie w gminach powiatu lubelskiego stan na koniec drugiego półrocza” rok 2023 , 2022, 2021, 2020, 2019 i 2018.

Należy zauważyć pozytywne zjawisko wyższej liczby osób pracujących nad nie podejmującymi zatrudnienia.

Wyk. nr.16. Bezrobotni zarejestrowani w PUP na koniec czerwca 2024 r. według wykształcenia.

Źródło: file:///C:/Users/User/Downloads/bezrobocie_w_województwie_lubelskim_w_i_polroczu_2024_r..pdf

Na koniec czerwca 2024 r., według zawodów, najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowili robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (19,1% ogółu bezrobotnych), następnie pracownicy usług osobistych i sprzedawcy (18,0%), a także technicy i inny średni personel (12,8%) oraz specjaliści (11,5%). Najmniej liczne grupy stanowili przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (0,8% wszystkich bezrobotnych), rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy (1,5%), pracownicy biurowi (4,0%) oraz operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (4,1%).

Mimo, że w gminie Jabłonna stopa bezrobocia jest niższa w porównaniu do województwa i całego kraju, to jednak trudno ocenić jej realną wielkość. Może się ona nieco różnić od tej wskazanej w opracowaniach czy oficjalnych statystykach. To właśnie bezrobocie utajone pokazuje prawdziwą skalę problemu. Bezrobocie jawne obejmuje te osoby, które zgłosiły się do urzędów pracy i są zarejestrowane jako bezrobotne. Należy jednak pamiętać, że istnieje taki odsetek ludzi, którzy nie zgłaszają faktu bycia bezrobotnym. Poza oficjalnymi statystykami znajdują się również osoby, które pracują bez umowy. Są one poza systemem i od pracowników zatrudnionych „na czarno” nie są odciągane podatki na ubezpieczenia. Przeciwdziałanie i zapobieganie bezrobociu ukrytemu jest znacznie utrudnione, ponieważ właściwe do tego instytucje nie potrafią dotrzeć do osób niezarejestrowanych. Dodatkowo część z nich jest przekonana, że trudno będzie im znaleźć płatne zajęcie. Jednak należy mieć na uwadze, że niezależnie od rodzaju bezrobocia, każde z nich jest poważnym problemem społecznym, który rodzi wiele negatywnych skutków.

6. Infrastruktura społeczna Gminy Jabłonna.

6.1. Infrastruktura edukacyjna.

Na terenie Gminy Jabłonna funkcjonują następujące placówki edukacyjne:

1. Zespół Szkół w Jabłonie,
2. Zespół Szkół w Piotrkowie,
3. Klub Dziecięcy Zielone Jabłuszko w Piotrkowie,
4. Szkoła Podstawowa w Skrzynicach,
5. Szkoła Podstawowa w Czerniejowie,
6. Szkoła Podstawowa w Tuszowie.

Uczniowie szkół mogą rozwijać swoje zainteresowania w różnych kółkach zainteresowań (m.in. plastyczne, teatralne, taneczne, sportowe, chór szkolny), udział w programach wspierających rozwój dziecka, konkursach czy gimnastykę korekcyjną. Klasopracownie przedmiotowe, w których odbywają się zajęcia są sukcesywnie wyposażane w pomoce naukowe i środki audiowizualne. Funkcjonują także pracownie komputerowe z dostępem do Internetu.

Według danych na 2023 rok, na terenie gminy Jabłonna funkcjonowało 2 przedszkola oraz 3 oddziały wychowania przedszkolnego przy szkołach podstawowych. Liczba dzieci uczęszczających w 2023 roku (stan na 31.12.2023) do Gminnego Klubu Dziecięcego „Zielone Jabłuszko” w Piotrkowie Pierwszym wynosiła 15 dzieci.²⁷

W Gminie funkcjonuje także Zespół Administracyjny Szkół w Jabłonie, który realizuje zadania oświatowe zlecone przez organ prowadzący publiczne placówki oświatowe na terenie gminy, a w szczególności zapewnienie obsługi administracyjnej, finansowej i organizacyjnej tych placówek.

Tab. nr. 4. Liczba placówek edukacyjnych oraz liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół, przedszkoli i oddziałów przedszkolnych na terenie Gminy Jabłonna w roku szkolnym 2023/2024.

L.p.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów łącznie	Liczba uczniów szkoła podstawowa	Liczba uczniów przedszkole/oddziały przedszkolne
1.	Zespół Szkół w Jabłonie	375	247	126
2.	Zespół Szkół w Piotrkowie	237	172	65
3.	Szkoła Podstawowa w Czerniejowie	167	98	69
4.	Szkoła Podstawowa w Tuszowie	112	65	47
5.	Szkoła Podstawowa w Skrzynicach	77	32	45

Źródło: opracowanie własne na podstawie "Raportu o stanie gminy Jabłonna za 2023 r.", danych z USC Gminy Jabłonna stan na 31.12.23r.

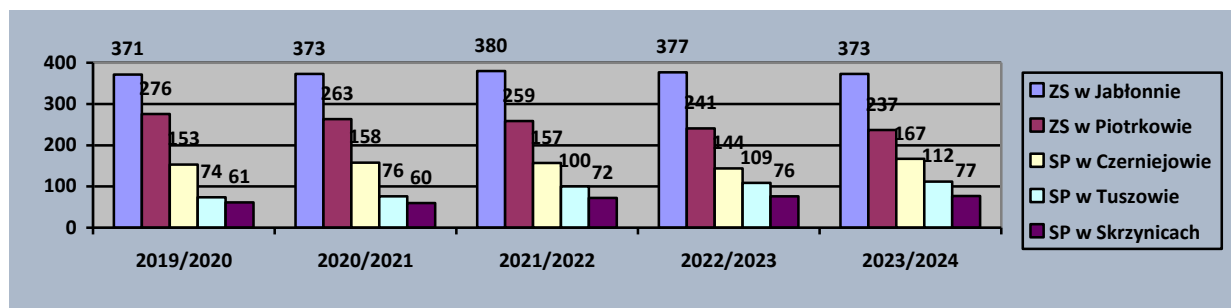
Liczba dzieci w placówkach szkolnych i przedszkolnych podlega okresowym wahaniom. Ten fakt można tłumaczyć zapisywaniem uczniów do szkół podstawowych znajdujących się na terenie innych jednostek samorządowych, w pobliżu miejsc pracy rodziców dzieci, przede wszystkim Miasta Lublin. Jest to istotne zagrożenie, ponieważ może potencjalnie wpłynąć na osłabienie więzi młodych mieszkańców gminy Jabłonna z lokalną społecznością i powodować w przyszłości migrację poza teren gminy. Rozwiązaniem może

²⁷ Raport o stanie Gminy Jabłonna za 2023 r.

być rozwój dostępności do edukacji przedszkolnej, który jest jednym z wyzwań czekających każdą gminę, szczególnie w kontekście przyciągnięcia w przyszłości młodych małżeństw.

Wyk. nr. 17. Porównanie liczby uczniów w szkołach, przedszkolach i oddziałach przedszkolnych gminy Jabłonna w roku szkolnym 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023 i 2023/2024.

Źródło

:"Raport o stanie gminy Jabłonna za 2023 r.", na podstawie danych z USC Gminy Jabłonna stan na 31.12.23r.

Istotnym problemem gminy jest brak szkoły ponadpodstawowej, gdyż młodzież po ukończeniu szkoły podstawowej musi kontynuować naukę w placówkach znajdujących się w innych miejscowościach powiatu lub województwa.

Problemem placówek oświatowych w Gminie Jabłonna są rosnące koszty utrzymania przy zmniejszającej się liczbie uczniów. Liczba dzieci przekłada się na wysokość subwencji otrzymywanej z budżetu państwa na utrzymanie szkół. Przyczynia się to do wzrostu kosztów związanych z funkcjonowaniem danej placówki. Różnicę pomiędzy wysokością otrzymanej subwencji a wydatkami na oświatę i wychowanie gmina musi pokryć z własnych środków. Może to spowodować zmniejszenie lub zatrzymanie wydatków przeznaczanych na cele inwestycyjne. W związku ze znaczącą różnicą pomiędzy wydatkami na oświatę i wychowaniem a otrzymywaną subwencją, niezbędne może okazać się zreformowanie systemu oświaty poprzez łączenie lub zamykanie placówek tak, aby był przystosowany do wciąż zmniejszającej się liczby dzieci.

Tab. nr. 5. Porównanie wysokości subwencji oświatowej i wydatków na oświatę w gminie Jabłonna w latach 2018-2023.

	2019	2020	2021	2022	2023
Subwencja oświatowa	7 541 091,00 zł	7 389 587,00 zł	7 489 763,00 zł	7 902 701,00 zł	8 683 589,00 zł
Wydatki na oświatę i wychowanie	12 780 943,79 zł	13 434 721,62 zł	12 745 643,83 zł	17 915 411,93 zł	21 716 857,21 zł
Różnica	- 5 239 852,79 zł	- 6 045 134,62 zł	- 5 255 880,83 zł	- 10 012 710,93 zł	- 13 033 268,21 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wydatki na oświatę i wychowanie w 2023 r. (21 716 857,21 zł) stanowiły 41,7% budżetu gminy (52 096 072,20 zł). W tymże roku subwencja oświatowa wyniosła 8 683 589,0 zł. Różnicę w wydatkach na realizację zadań oświatowych, gmina musiała ponieść ze środków własnych.²⁸

Od stycznia do marca 2023 r. przeprowadzono badanie sondażowe, prowadzone metodą on-line „Przemoc rówieśnicza wśród uczniów szkół gminy Jabłonna”. W Badaniach brało udział 209 uczniów klas V-VII, 122 rodziców oraz 58 nauczycieli. Zebrano 389 ankiet. Łącznie w sondażu brało udział 4,76 % mieszkańców gminy Jabłonna. Udział w badaniach był dobrowolny, losowy i anonimowy. Pytania ankiet dotyczyły form przemocy, jej genezy, sposobów zapobiegania oraz oczekiwań w zakresie działań profilaktycznych i interwencyjnych. Wyniki pokazują znaczny problem agresji w środowisku szkolnym. Największym problemem jest agresja werbalna. Druga w kolejności jest agresja relacyjna (rozpowszechnianie

²⁸ <https://svs.stat.gov.pl/1053/1/108>

szkodzących uczniowi kłamstw, wykluczenie, odtrącenie przez innych). Dzieci i młodzież powinni uczyć się w bardziej konstruktywny sposób budować system wartości, oparty na nie agresywnych formach rozwiązywania problemów. Badania dowiodły, że w świadomości uczniów, rodziców a nawet nauczycieli brakuje idei szkolnego programu wychowawczego i profilaktycznego. Konieczne jest doskonalenie, zaniedbanych w wyniku pandemii umiejętności społecznych uczniów w różnych grupach wiekowych. Bardzo ważnym aspektem jest budowanie relacji między pokoleniem wychowującym a wychowywanym, opartej na wzajemnym zaufaniu. Niezbędna jest jednak praca w zakresie metodyki oddziaływań wychowawczych zarówno wśród nauczycieli jak i rodziców, poprzez karanie zachowań agresywnych i nagradzanie zachowań pozytywnych. Konieczne jest rekomendowanie zajęć warsztatowych dla uczniów wszystkich klas, umożliwiających wyrażanie uczuć i naukę radzenia sobie ze złością. Ze względu na to, że zachowania agresywne mogą mieć swoje źródło także w środowisku rodzinnym, należy organizować spotkania z rodzicami dotyczące przyczyn agresji, sposobów zapobiegania i radzenia sobie agresją rówieśniczą, sposobów konstruktywnego porozumiewania się.²⁹

6.2 Infrastruktura kultury.

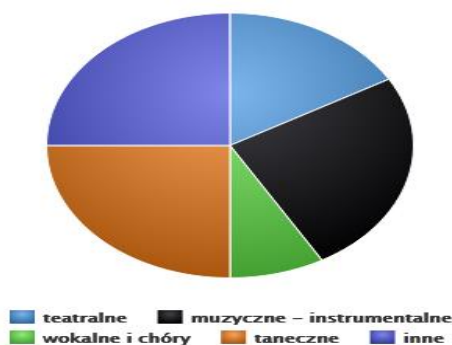
W gminie Jabłonna działalność z zakresu kultury prowadzi Centrum Kultury Gminy Jabłonna z siedzibą w Piotrkowie Drugim. Centrum Kultury Gminy Jabłonna to instytucja powstała w 1986 roku. Instytucja w obecnym kształcie i z opisaną misją funkcjonuje od 2016 roku, kiedy to przeszła dużą zmianę – charakter i cel działań, remont, uwspólnienie identyfikacji wizualnej i inne szeroko zakrojone cele.

Ideą Centrum Kultury Gminy Jabłonna jest promowanie wśród mieszkańców Gminy Jabłonna edukacji kulturalnej i animacji społecznej. Edukację kulturalną rozumianą jako prezentowanie możliwości kultury, zachęcanie do jej odbioru i wyrabianie sobie własnego zdania. To dawanie szansy, by spróbować – samodzielnie tworzyć, bawić się, uczyć, czyli brać czynny udział w kulturze. Animacja społeczna to oddawanie głosu mieszkańcom, tworzenie oferty w oparciu o ich pomysły, pomoc w rozwijaniu pasji. To także inicjowanie zmian w środowisku lokalnym oraz wszelkie działania prowadzące do zawiązywania relacji międzyludzkich. W działaniach CKGJ stawia na rozwój podstaw u dzieci, pomoc w poszukiwaniu pasji u młodzieży, organizację form dających relaks estetyczny dla dorosłych i seniorów.³⁰

Do podstawowych zadań CKGJ należy: edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę; tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowanie sztuką, tworzenie warunków dla rozwoju rękodzieła ludowego i artystycznego oraz rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych.

Według danych GUS na 2021 r. działało ogółem 12 grup artystycznych (125 członków) tj: 2 grupy teatralne (członkowie: 15), 3 muzyczne – instrumentalne (członkowie: 22), 1 wokalna/chór (członkowie: 8), 3 taneczne (członkowie: 50), 3 inne (członkowie: 30).

Wyk. nr. 18 Grupy artystyczne w gminie Jabłonna, dane GUS 2021 r.

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Jablonna_lubelskie#kultura-i-rekreacja

²⁹ Raport z badań diagnostycznych „Przemoc rówieśnicza wśród uczniów szkół gminy Jabłonna”, Fundacja Inicjatyw Menedżerskich

³⁰ http://kultura.gminajablonna.pl/strona-4375-o_nas.html

Te założenia są realizowane poprzez stałe zajęcia edukacyjne w siedzibie i na terenie całej gminy, organizując warsztaty i spotkania, zapraszając do udziału w konkursach, proponując tematyczne i okolicznościowe wydarzenia i imprezy, a także realizując projekty, współpracując z partnerami, skupiając wolontariuszy i oddając inicjatywę mieszkańcom.

CKGJ swoje zadania realizuje poprzez zespołowe uczestnictwo w kulturze i upowszechnianiu różnych dziedzin kultury i sztuki, formy indywidualnej aktywności, prowadzenie różnych form edukacji kulturalnej oraz współpracę ze szkołami i innymi placówkami kultury z terenu województwa.

Od 2020 roku po modernizacji budynku OSP Jabłonna, powstała w nim również świetlica środowiskowa. Część budynku jest przeznaczona na działalność Ochotniczej Straży Pożarnej w Jabłonie, a część na działalność kulturalną. Razem z Centrum Kultury Gminy Jabłonna organizowane jest szereg zajęć dla dzieci i młodzieży (zajęcia teatralne, kulinarne, językowe czy muzyczne). Dorośli także mają możliwość skorzystania z oferty świetlicy: aerobiku, czy z warsztatów rękodzielniczych i artystycznych. Mieści się tu również Pracownia Orange, w której realizowane są liczne projekty dla młodzieży. W ferie zimowe i wakacje organizowane są zajęcia dla dzieci. Tutaj swoją siedzibę mają także Koło Gospodyń Wiejskich w Jabłonie Pierwszej oraz Koło Gospodyń Wiejskich w Jabłonie Drugiej. Jest to także przestrzeń, do której mieszkańcy mogą zgłosić się o pomoc, ponieważ działają tu punkty pomocy prawnej, psychologa oraz terapeuty uzależnień.

Centrum współpracuje również w działaniach sprzyjających rozwojowi Gminy także w sferze ekoturystyki, opracowywania szlaków turystyczno-kulturowych, otaczając szczególną troską ochronę i promocję dziedzictwa historyczno-kulturalnego regionu.

W Jabłonie Majątek znajduje się Gminna Biblioteka Publiczna im. Władysława Taczanowskiego, która powstała w 1949 roku. Czytelnicy mogą korzystać z ponad 12 tyś. woluminów. 26 lutego 2021 roku decyzją Rady Gminy Jabłonna Bibliotece nadano imię, zyskała patrona w osobie Władysława Taczanowskiego, światowej sławy ornitologa, który urodził się w majątku Jabłonna i tutaj pod okiem swojego ojca miłośnika przyrody stawiał pierwsze kroki w dziedzinie ornitologii. Jest trzecią biblioteką w powiecie lubelskim z szesnastu, która ma patrona. Dzięki temu Biblioteka zyskała swoistą indywidualną tożsamość wyróżniającą ją spośród innych bibliotek powiatu lubelskiego.³¹

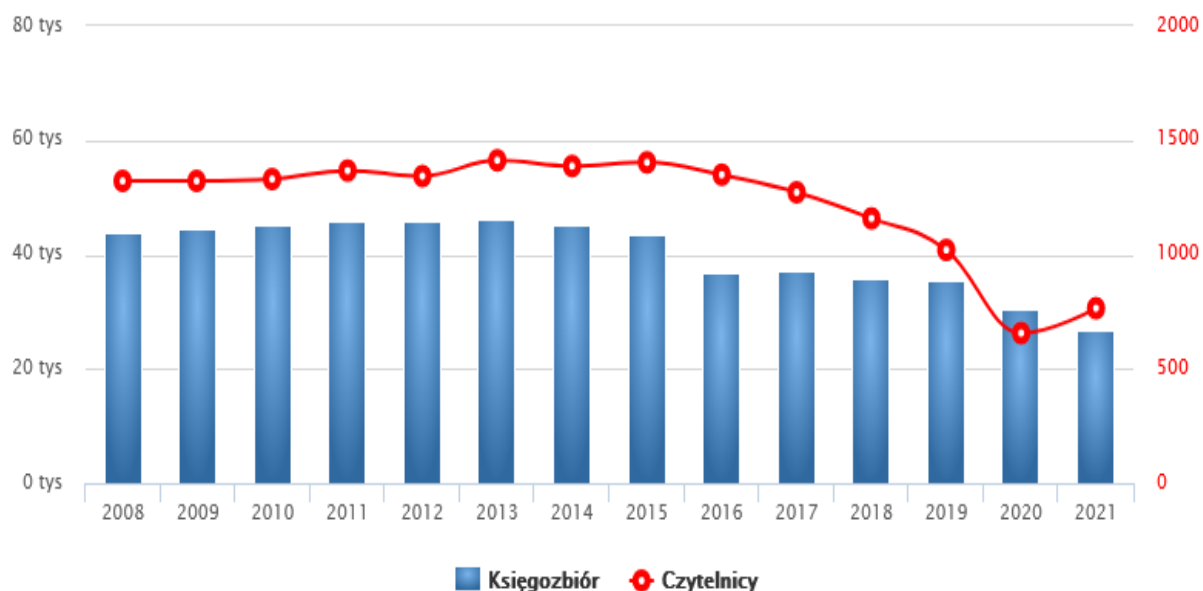
Biblioteka prowadzi szeroko rozumianą działalność informacyjną i metodyczną oraz jest organizatorem konkursów literackich i plastycznych. Gromadzi także informacje i dokumenty dotyczące życia mieszkańców gminy, starając się dokumentować zarówno przeszłość, jak i teraźniejszość: fotografie, wycinki prasowe, druki ulotne, ale i zapisane wspomnienia obejmujące historię i tradycje regionu. Obecnie prowadzi działalność także w oparciu o swoje trzy Filie:

- Filia biblioteki w Piotrkowie Drugim – funkcjonuje od 1961 r., znajduje się w budynku Gminnego Centrum Kultury.
- Filia biblioteki w Skrzynicach Pierwszych – powstała w 1955 r. i ma obecnie swoje pomieszczenia w budynku remizy strażackiej.
- Filia biblioteki w Chmielu Pierwszym – powstała w 1985 r. zajmując pomieszczenia także w budynku remizy strażackiej.

Biblioteka udostępnia także czytelnię internetową, umożliwiającą bezpłatne korzystanie z Internetu. Wszystkie biblioteki oferują katalog on-line, czyli możliwość zdalnego składania zamówień na materiały biblioteczne. Poziom czytelnictwa na terenie gminy ma wahający się poziom. Od roku 2008 do 2014 utrzymywała się na wysokim poziomie. W 2013 roku liczba czytelników osiągnęła jedną z najwyższych wartości w tym okresie. Od 2015 r. liczba czytelników zaczęła dynamicznie spadać. Według danych GUS z 2021 r. biblioteka i 3 filie publiczne posiadały księgozbiór liczący łącznie 26 849 wolumenów. We wszystkich placówkach zatrudnionych było 6 pracowników. Dla porównania w 2008 r. księgozbiór liczył 43 825 wolumenów.

---

³¹ http://biblioteka.gminajablonna.pl/strona-4358-o_bibliotece.html

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Jablonna_lubelskie#biblioteki-publiczne

Od marca 2015 roku Urząd Gminy wydaje bezpłatne pismo dla mieszkańców „Puls Gminy Jabłonna”, które stanowi źródło wiedzy o działaniach wójta i rady gminy, planowanych inwestycjach oraz wydarzeniach społecznych i kulturalnych.

6.3. Infrastruktura ochrony zdrowia

Jednym z głównych aspektów jakości opieki zdrowotnej, który należy mierzyć, jest dostęp pacjentów do świadczeń. Jest on bardzo istotny, zwłaszcza dla najstarszych mieszkańców gminy.

Według danych GUS na terenie Gminy Jabłonna w 2023 roku funkcjonowały 2 zakłady opieki zdrowotnej oraz 1 apteka ogólnodostępna. W Zakładach Opieki Zdrowotnej prowadzonych przez SPZOZ Bychawa np.: w Jabłonie Majątek (Gminny Ośrodek Zdrowia) oraz Chmielu (Wiejski Ośrodek Zdrowia) mieszkańcy mają dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej tj. medycyna rodzinna, gabinetu zabiegowego, gabinetu pielęgniarstwa i położnej środowiskowej. Prowadzona jest również profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży. Ze specjalistycznej opieki medycznej mieszkańcy muszą korzystać poza terenem gminy – w Lublinie i Bychawie. W 2022 roku udzielono ogółem 21 172 porady lekarskie, w 2021 roku 19 438 porad, a w 2020 roku 18 369 porad.

Wydatki budżetu gminy na system ochrony zdrowia w roku 2021 wyniosły 200,4 tys. zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki wynosiły 24,9 zł. Co stanowi 0,5% ogólnych wydatków gminy. Jest to najwyższa wartość wydatków w danym dziale budżetowym na przestrzeni ostatnich lat.

Dochody budżetu gminy z działu ochrona zdrowia w 2021 r. wyniosły 35,8 tys. zł.³²

6.4. Infrastruktura opieki społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jabłonie jest gminną jednostką organizacyjną i budżetową utworzoną do realizowania zadań własnych i zadań zleconych Gminy z zakresu pomocy społecznej. Zadaniem Ośrodka jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie samodzielnie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości oraz zapobieganie powstawaniu takich sytuacji. Wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb życiowych i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz doprowadzenia do możliwie pełnego usamodzielnienia osób i rodzin oraz integracji

³² dane BDL GUS

ze środowiskiem. Ośrodek realizuje zadania w zakresie pomocy społecznej zlecone samorządowi gminnemu i zadania własne w trybie określonym przepisami ogólnie obowiązującymi. Realizując zadania pomocy społecznej Ośrodek współpracuje z organami administracji rządowej i samorządowej, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacjami pozarządowymi, kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

W roku 2023 struktura organizacyjna GOPS obejmowała 11 etatów, w tym: kierownik, główna księgowa, 4 pracowników socjalnych, 2 pracowników działu Świadczeń Rodzinnych, 1 pracownik działu Fundusz Alimentacyjny, 1 pracownik administracyjny, 1 asystent rodziny.

Pomoc i wsparcie w gminie Jabłonna w 2023 r. uzyskało 220 osób ze 101 rodzin, co stanowi 0,27 % wszystkich mieszkańców gminy. W porównaniu z rokiem 2022 r. skala osób korzystająca z pomocy była większa, co zaburza tendencję spadkową w perspektywie lat poprzednich. Szczegółowe dane liczbowe obrazuje poniższa tabela:

Tab.nr.6. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w gminie Jabłonna w latach 2016-2023.

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób
2016	163	487
2017	114	253
2018	126	273
2019	157	357
2020	131	276
2021	92	184
2022	85	179
2023	101	220

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych „Ocena zasobów pomocy społecznej GOPS Jabłonna 2023 r.”

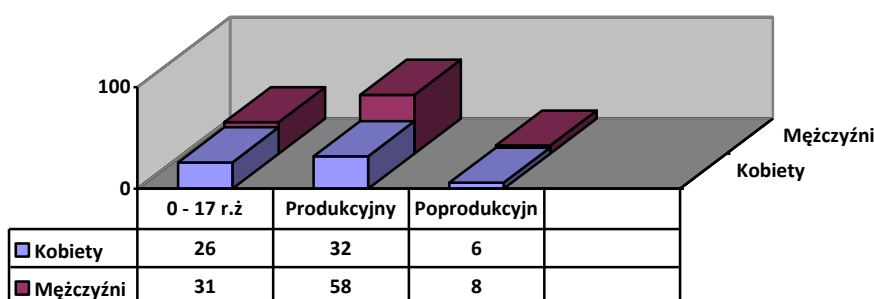
Zaoferowano 5725 świadczeń o charakterze niepieniężnym, czyli w formie pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, dożywiania dzieci i dorosłych, usług opiekuńczych, pobytów w domach pomocy społecznej, składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe czy pomocy rzeczowej, sprawienia pogrzebu. Liczba świadczeń pieniężnych wynosiła 635 (na łączną kwotę 364 333,81 zł) i są to zasiłki stałe, okresowe oraz celowe.

Wsparcie w formie poradnictwa specjalistycznego zostało udzielone w następujący sposób:

- w ramach poradnictwa psychologicznego udzielono 144 porady,
- terapeuta od uzależnień udzielił 61 porad,
- udzielono 260 godzin poradnictwa prawnego.

Spośród wszystkich osób objętych pomocą społeczną w 2023 r., 40 % stanowiły kobiety a 60 % mężczyźni.³³ Strukturę wiekową określa poniższy wykres:

Wyk. nr.21. Udział kobiet i mężczyzn korzystających z opieki społecznej w 2023 r. z uwzględnieniem struktury wiekowej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych „Ocena zasobów pomocy społecznej GOPS Jabłonna 2023 r.”

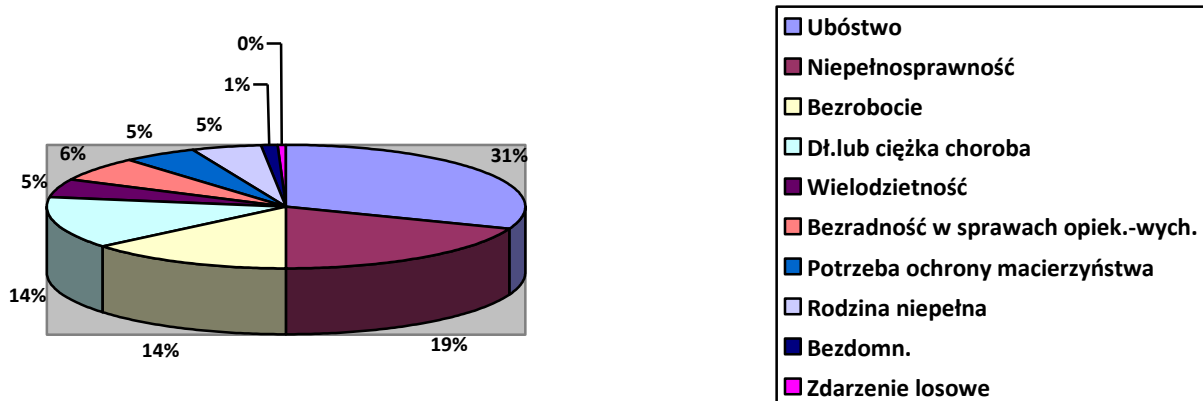
³³ Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w: „Ocena zasobów pomocy społecznej GOPS Jabłonna 2023 r.”

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej świadczy pomoc dla mieszkańców Gminy w różnej formie.

Jedną z form pomocy oferowaną przez GOPS jest praca socjalna świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Praca jest ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny.

Główne powody przyznania pomocy w Gminie Jabłonna to ubóstwo (70 osób), niepełnosprawność (45 osób), bezrobocie (33 osoby), długotrwała lub ciężka choroba (33 osoby) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (14 osób).

Wyk. nr. 22 Powody udzielonych świadczeń w 2023 r. Źródło: dane GOPS Jabłonna.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych „Ocena zasobów pomocy społecznej GOPS Jabłonna 2023 r.”

Do zadań GOPS należy kierowanie i odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej mieszkańców z terenu gminy Jabłonna. W 2023 r. opłacano pobyt za 5 mieszkańców, w 2022 r. i 2021 r. również za 5 mieszkańców.

Zdarza się, że rodzina w swoim życiu doświadcza trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. W takiej sytuacji może ona otrzymać od gminy wsparcie w postaci asystenta rodziny. Zadaniem asystenta rodziny jest niezależnie od pracowników socjalnych zajmowanie się wyłącznie pomocą i pracą z rodzinami, które mają trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną, motywując ją do aktywnego współdziałania w realizacji określonego planu. W roku 2023 funkcjonował w gminie 1 asystent rodziny, który objął swoją opieką 6 rodzin.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jabłonie realizował **projekt pt. „Współpraca na rzecz aktywnego włączenia społeczno -zawodowego na obszarze gmin Głusk, Jabłonna i Strzyżewice w latach 2021 -2022.”**

Celem głównym projektu było podwyższenie aktywności społecznej oraz zdolności do zatrudnienia łącznie 25 osób (12 kobiet i 12 mężczyzn, w tym 1 osoby z niepełnosprawnością) wykluczonych społecznie lub zagrożonych ubóstwem oraz ich rodzin i osób z otoczenia, których udział w projekcie jest niezbędny do skutecznego wsparcia. Działania rewitalizacyjne obejmowały mieszkańców gminy Głusk, Jabłonna i Strzyżewice, w tym w szczególności osób pozostających bez zatrudnienia lub osób bezrobotnych.

Cel główny przyczynia się do osiągnięcia celu szczegółowego, gdyż przyczynia się do wzrostu integracji społecznej i poprawę dostępu do rynku pracy poprzez:

- realizację programu reintegracji społecznej osób marginalizowanych i osób z ich otoczenia, poprzedzonego diagnozą potrzeb uczestników,
- uruchomienie Gminnych Pracowni Aktywności,
- objęcie uczestników pośrednictwem pracy, diagnozą potrzeb i opracowaniem indywidualnego planu działania,
- objęcie uczestników kursami zawodowymi,
- objęcie uczestników stażami zawodowymi.

Z programu skorzystało 6 osób (5 kobiet i 1 mężczyzna) zamieszkujących na terenie gminy Jabłonna. Koszt realizacji projektu wynosił łącznie 75 484,35 zł.³⁴

³⁴ Dane GOPS Jabłonna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował także **Program „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”**. W ramach Programu realizowane były działania dotyczące zapewnienia pomocy w formie dożywiania dzieci, osobom i rodzinom, w szczególności bezrobotnym, samotnym, w podeszłym wieku, chorym, niepełnosprawnym w formie posiłku, zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności. Program w 2022 r. objął 68 osób z terenu gminy Jabłonna. Liczba dzieci objętych pomocą w formie dożywiania w ciągu roku szkolnego wyniosła 31 dzieci. Natomiast z zasiłku celowego na zakup żywności skorzystało 37 osób.

Przy współpracy z Bankiem Żywności w Lublinie, realizowany był **Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Podprogram 2021 Plus** współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, którego celem było zapewnienie najuboższym mieszkańcom Polski pomocy żywnościowej oraz uczestnictwa w działaniach w ramach środków towarzyszących w okresie kwiecień 2023 – wrzesień 2023, a jego celami szczegółowymi były:

- a) organizacja i koordynacja sieci dystrybucji pomocy żywnościowej składającej się z organizacji partnerskich lokalnych, zwanych dalej OPL, zgodnie z zasadami PO PŻ,
- b) racjonalne zagospodarowanie artykułów spożywczych otrzymanych z OPO oraz z innych źródeł, na potrzeby udzielania pomocy żywnościowej osobom najbardziej potrzebującym,
- c) przekazanie artykułów spożywczych osobom zakwalifikowanym do otrzymania pomocy żywnościowej zgodnie z zasadami POPŻ,
- d) prowadzenie działań w ramach środków towarzyszących wśród osób najbardziej potrzebujących zakwalifikowanych do objęcia pomocą żywnościową, mających na celu włączenie społeczne.

Osoby potrzebujące otrzymały bezpłatnie zestaw roczny artykułów spożywczych: powidła śliwkowe, makaron jajeczny mleko UHT szynka wieprzowa mielona cukier biały olej rzepakowy o wadze min. 10 kg. Pomoc żywnościowa trafiła do 200 osób (84 rodzin), znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej z terenu gminy Jabłonna. Osobom potrzebującym przekazano 1,84 ton żywności w formie 200 paczek żywnościowych.³⁵

Ponadto, w 2023 r. w ramach współpracy z Lubelskim Stowarzyszeniem Ochrony Zdrowia Psychicznego i Fundacją Inicjatyw Menadżerskich, realizowany był **program w ramach Klastra pod nazwą „ Centrum Koordynujące na Rzecz Zdrowia Psychicznego w Gminie Jabłonna”**. Realizując założenia zawartej umowy, 9 osób z terenu gminy zostało na stałe objętych pomocą psychiatry środowiskowego. Dodatkowo kilka osób zostało zdiagnozowanych i pokierowanych na leczenie ambulatoryjne. Kilka osób zostało objętych wsparciem terapeutycznym w miejscu zamieszkania.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA)

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa w oparciu o ustawę z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii.

W ramach działalności GKRPA zajmuje się wspieraniem osób uzależnionych i ich rodzin, kształtowaniem zdrowego stylu życia oraz pomaga rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych. Członkowie GKRPA w trakcie diagnozowania problemu uzależnienia mają możliwości kierowania członków rodzin wymagających wsparcia do instytucji pomocowych.

W Gminie Jabłonna co roku realizowany jest **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii**.

Realizacja programu ma na celu zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych na terenie gminy, propagowanie w społeczności lokalnej abstynencji i trzeźwości, ograniczenie tempa wzrostu rozpowszechniania i używania narkotyków, zwiększenie bezpieczeństwa środowiska rodzinnego, promocję zdrowego stylu życia wśród mieszkańców.

³⁵ Źródło : http://gops.gminajablonna.pl/strona-4343-podprogram_2021_plus.html

W ramach działań profilaktycznych prowadzony jest punkt konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym, w którym udzielane są porady i wsparcie dla osób uzależnionych i członków ich rodzin oraz rodzinom z problemem przemocy domowej. Na terenie gminy prowadzone są szkolenia dla wszystkich placówek handlowych i zakładów gastronomicznych, które posiadają zezwolenia na sprzedaż alkoholu. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych finansuje również obiady dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, organizuje konkursy i zajęcia profilaktyczne dla dzieci, wycieczki i wyjazdy na kolonie letnie. W ramach środków, którymi dysponowała Komisja, zakupiono wyposażenie placów zabaw, doposażono szkoły w sprzęt sportowy.

Realizacja programu ma na celu zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych na terenie gminy, propagowanie w społeczności lokalnej abstynencji i trzeźwości, ograniczenie tempa wzrostu rozpowszechniania i używania narkotyków, zwiększenie bezpieczeństwa środowiska rodzinnego, promocję zdrowego stylu życia wśród mieszkańców.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku Gminna komisja odbyła 3 posiedzenia. W czasie posiedzeń Komisja realizowała Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Komisja:

- 1) opiniowała wnioski o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- 2) zapoznała się z wnioskami o przeprowadzenie rozmów motywacyjno-interwencyjnych z osobami uzależnionymi od alkoholu,
- 3) współpracowała z Zespołem Interdyscyplinarnym w zakresie przeciwdziałania przemocy przez osoby uzależnione od alkoholu.

W Jabłonie prowadzony jest punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, w którym raz w tygodniu przyjmuje terapeuta uzależnień i psycholog.

Pozostałe dane statystyczne dotyczące działalności Gminnej Komisji:

- 1) Liczba osób z problemem alkoholowym, które Gminna Komisja skierowała do Punktu Konsultacyjnego – 27,
- 2) Liczba osób, w stosunku do których Gminna Komisja podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu – 3,
- 3) Liczba rozmów interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu – 101,
- 4) Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowała się Gminna komisja w ramach współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym – 5,
- 5) Liczba osób stosujących przemoc z powodu nadużywania alkoholu, z którymi kontaktowała się Gminna Komisja w ramach współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym – 2.³⁶

Zespół Interdyscyplinarny

Od maja 2012 roku przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jabłonie działa Zespół Interdyscyplinarny. Realizując ustawowo przewidziane zadania, Zespół podejmuje stosowne działania interwencyjne i pomocowe dostosowane do indywidualnych potrzeb rodzin objętych procedurą „*Niebieskiej Karty*”. W zależności od indywidualnych potrzeb danej rodziny, w ramach Zespołu powoływane są grupy robocze.

Realizowany jest **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Jabłonna na lata 2016-2023.**

Cel główny Programu:

Ograniczenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinach mieszkających na terenie gminy Jabłonna oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe Programu:

1. Integracja działań instytucji wobec ograniczenia problemu przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
3. Podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno - edukacyjne.

³⁶ Źródło: „Raport o stanie gminy Jabłonna w 2023 r.”

4. Zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom, w których występuje przemoc.

Tworzenie skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie obejmuje cztery podstawowe obszary działań, które skierowane są do różnych odbiorców.

1) Działania uprzedzające (diagnozujące, informacyjne, edukacyjne):

- podejmowane w ramach profilaktyki, ukierunkowane są na promocję zdrowej rodziny, reprezentującej ogólnie pozytywne wartości i styl życia oraz zapobieganie przemocy w rodzinie. Kierowane są do ogółu społeczeństwa, a także osób pracujących z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie.

2) Działania interwencyjne:

- opiekuńcze, kierowane do osób doznających przemocy, a pouczające i izolujące kierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie.

3) Działania wspierające:

- psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne i inne, kierowane do ofiar przemocy.

4) Działania korekcyjno-edukacyjne:

- kierowane do sprawców przemocy w rodzinie.

Adresaci programu:

a) mieszkańcy gminy Jabłonna,

b) osoby doświadczające przemocy w rodzinie, w tym dzieci, współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych, osoby starsze, osoby niepełnosprawne;

c) sprawcy przemocy w rodzinie;

d) świadkowie przemocy w rodzinie;

e) osoby, instytucje, podmioty zajmujące się profesjonalnie udzielaniem wsparcia społecznego.

W 2023 roku wszczętych zostało 13 procedur „Niebieskiej Karty”. Do realizacji działań powołane zostały grupy robocze, które spotkały się 49 razy. W 14 przypadkach podjęto decyzję o zamknięciu procedury „Niebieskiej Karty”.³⁷

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”:

Głównym celem Programu jest wprowadzenie usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla uczestników Programu:

1. dzieci do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz
2. osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, albo orzeczenie traktowane na równi z wymienionymi, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Usługi asystencji osobistej wpisują się w jeden z głównych celów Funduszu, tj. wsparcie społeczne osób niepełnosprawnych. Celem rozpowszechnienia usług asystencji osobistej jest zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na prowadzenie bardziej niezależnego/samodzielnego i aktywnego życia. Tak więc, nadrzędnym celem usług asystencji osobistej powinno być dążenie do poprawy funkcjonowania osoby niepełnosprawnej w jej środowisku, zwiększenia możliwości zaspokajania jej potrzeb oraz włączenia jej w życie społeczne.

1. Limit godzin usług asystencji osobistej finansowanych ze środków Funduszu przypadających na jedną osobę z niepełnosprawnością w danym roku kalendarzowym wynosi nie więcej niż:
  - 1) 840 godzin rocznie dla osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną;

³⁷ Źródło: „Raport o stanie gminy Jabłonna w 2023 r.”

- 2) 720 godzin rocznie dla osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności;
  - 3) 480 godzin rocznie dla osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną;
  - 4) 360 godzin rocznie dla:
    - a) osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
    - b) dzieci do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.
2. Za realizację usługi asystencji osobistej, uczestnik nie ponosi odpłatności.
  3. O środki Funduszu na realizację zadań w ramach Programu mogą ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego.

Całkowity koszt programu w roku 2023 wynosił 87 000,00 zł. Był finansowany ze środków Funduszu Solidarnościowego.

GOPS Jabłonna w roku 2023r. udzielił wsparcia w ramach programu AON 2023 – 4 osobom dorosłym, w tym: 3 osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności i 1 osoba z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.³⁸

Opieka wytchnieniowa:

Głównym celem Programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

- 1) dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności;
- 2) osobami niepełnosprawnymi posiadającymi:
  - a) orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo
  - b) orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem wymienionym w lit. a, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

- poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej.

Program ma także zapewniać:

- 1) odniesieniu do rozwiązań systemowych:
  - a) wzmocnienie dotychczasowego systemu wsparcia poprzez świadczenie usług opieki wytchnieniowej dla członków rodzin i opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczoną niepełnosprawnością lub osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności/osobami z orzeczeniem traktowanym na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
  - b) wsparcie finansowe gmin/powiatów w zakresie realizacji usług opieki wytchnieniowej;
- 2) w odniesieniu do członków rodziny lub opiekunów osób niepełnosprawnych: czasowe odciążenie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki nad osobą niepełnosprawną, zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację.

Gmina otrzymuje wsparcie finansowe w zakresie świadczenia usługi opieki wytchnieniowej, zarówno w ramach pobytu dziennego i pobytu całodobowego dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub nad osobami ze znacznym

---

³⁸ dane własne GOPS Jabłonna

stopniem niepełnosprawności/osobami z orzeczeniem traktowanym na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Program adresowany jest do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, którzy wymagają usług opieki wytchnieniowej, zwanych dalej „uczestnikami Programu”.

Usługi opieki wytchnieniowej przysługują w przypadku zamieszkiwania członka rodziny lub opiekuna, o których mowa w ust. 1, we wspólnym gospodarstwie domowym z osobą niepełnosprawną i sprawowania całodobowej opieki nad tą osobą niepełnosprawną.

1. W przypadku świadczenia usług opieki wytchnieniowej, w formie pobytu dziennego, w wymiarze powyżej 4 godzin dziennie lub w formie pobytu całodobowego, ośrodek/placówka przyjmująca osobę niepełnosprawną ma obowiązek zapewnić wyżywienie odpowiednie do potrzeb osoby niepełnosprawnej, tj. zapewnić ciepły posiłek z uwzględnieniem specjalnej diety osoby objętej usługą.
2. Limit godzin usług opieki wytchnieniowej finansowanych ze środków Funduszu przypadających na jedną osobę niepełnosprawną w danym roku kalendarzowym wynosi nie więcej niż³⁹⁾:
  - 1) 240 godzin dla usług opieki wytchnieniowej świadczonej w ramach pobytu dziennego; oraz
  - 2) 14 dni dla usług opieki wytchnieniowej świadczonej w ramach pobytu całodobowego.
3. Limit, o którym mowa w ust. 9, dotyczy również:
  - 1) więcej niż jednego opiekuna sprawującego bezpośrednią opiekę nad jedną osobą niepełnosprawną;
  - 2) opiekuna sprawującego bezpośrednią opiekę dla więcej niż jedną osobą niepełnosprawną.
4. Usługi opieki wytchnieniowej dla opiekuna sprawującego bezpośrednią opiekę nad więcej niż jedną osobą niepełnosprawną muszą być realizowane w tym samym czasie, z zastrzeżeniem zapewnienia indywidualnego wsparcia⁴⁰⁾.

Całkowity koszt programu w roku 2023 wynosił 73 600,00 zł. Środki pochodziły z Funduszu Solidarnościowego.

GOPS Jabłonna w roku 2023r. udzielił wsparcia w ramach programu OW 2023 – 9 osobom dorosłym i 1 dziecku.

„Korpus Wsparcia Seniorów”

Dzięki pozyskanemu przez gminę Jabłonna finansowaniu z rządowego programu „Korpus Wsparcia Seniorów”, 20 mieszkańców gminy powyżej 65 roku życia zostało objętych teleopieką ratowników medycznych oraz wyposażonych w tzw. opaski bezpieczeństwa. W sytuacjach niebezpiecznych, ratowania ludzkiego zdrowia, a niejednokrotnie życia, potrzebna jest szybka i fachowa pomoc. Zawał, udar czy upadek to najczęstsze przyczyny wezwań alarmowych w Centrum Teleopieki. W opaski bezpieczeństwa w gminie zostali wyposażeni seniorzy w wieku 65 lat i więcej. Często mieszkający samotnie. Szczególnie z myślą o takich osobach, gmina zakupiła opaski i powyższą usługę.⁴¹ Projekt realizowany był ze środków zewnętrznych – Funduszu Przeciwdziałania Covid – 19, na łączną kwotę 14 502,39 zł.

GOPS realizuje zadania wynikające z przyjęcia przez Radę Ministrów programu dla rodzin wielodzietnych np. **KARTA DUŻEJ RODZINY**. W roku 2015 wydano 177 kart dla 33 rodzin wielodzietnych. W 2023 r. wydano 154 karty dla 67 rodzin.

W GOPS wydawane są zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego, do **Programu „Czyste Powietrze”**. Osoba fizyczna, która zamierza złożyć wniosek o przyznanie podwyższonego poziomu dofinansowania do Wojewódzkiego Funduszu

---

⁴¹ Źródło : http://gops.gminajablonna.pl/aktualnosc-2276-opaski_bezpieczenstwa.html

Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach Programu „ Czyste Powietrze”, powinna okazać się takim zaświadczeniem.

GOPS w Jabłonie wykonuje zadania wynikające z ustawy osobom uprawnionym do **alimentów**.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W bieżącym okresie świadczeniowym trwającym od 1 października 2023r. do 30 września 2024r. podwyższony został próg dochodowy z 900 zł do 1209 zł.

Tab. nr 7. Dane statystyczne osób korzystających funduszu alimentacyjnego w latach 2018 - 2023.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób korzystających z FA	55	52	46	46	40	42
Liczba rodzin korzystająca z FA	35	34	33	32	26	24
Ogólna kwota wypłacona w ramach FA	299 978	284 613	260 488	251 674	212 982	218 733

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych „Ocena zasobów pomocy społecznej GOPS Jabłonna 2023 r.”

Liczba osób korzystających z funduszu alimentacyjnego, od lat oscyluje na podobnym poziomie.

Świadczenia rodzinne przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 28 listopada z 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Do świadczeń rodzinnych wlicza się :

- zasiłek rodzinny wraz z dodatkami
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka
- świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie pielęgnacyjne)
- świadczenie rodzicielskie

Tab.nr 8.. Liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami	339	271	218	157	143	109
Zasiłek pielęgnacyjny	39	40	48	44	59	48
Świadczenie pielęgnacyjne	6	7	16	17	20	23
Specjalny zasiłek opiekuńczy	9	10	9	3	3	2
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	63	53	50	48	42	35
Świadczenie rodzicielskie	22	15	18	17	11	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z systemu operacyjnego GOPS w Jabłonie.

Liczba rodzin otrzymująca w 2023 r. zasiłek rodzinny wraz z dodatkami wyniosła 109 rodzin. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 34 rodziny. Całkowita kwota przyznanego świadczenia w 2023 r. w

formie zasiłku rodzinnego wyniosła 484 298,21 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmalała o 89 784,23 zł.

Kwoty przyznawanych świadczeń nie zmieniły się od 2016 r. Również wysokość kryteriów dochodowych pozostaje od lat niezmienna. W dłuższej perspektywie coraz mniej osób będzie uprawnionych do pobierania tych świadczeń, a docelowo mogą one nawet ulec wygaszeniu. Przemawia za tym fakt, że w skali całego kraju, jeszcze w 2019 roku zasiłek rodzinny pobierało 1,119 mln rodzin, a w 2022 r. liczba ta spadła do ledwie 552,7 tys. Rady Ministrów swoją decyzję o utrzymaniu obowiązujących obecnie kwot, motywuje powstaniem innych form wsparcia dla rodzin. Wskazano, że wsparcie dla rodziców jest utrzymywane na wysokim poziomie i nadal funkcjonuje świadczenie wychowawcze, tzw. 800 plus, które przysługuje na każde dziecko w rodzinie, niezależnie od kryterium dochodowego. Co więcej, jego wysokość wzrosła od stycznia 2024 r. z 500 zł do 800 zł. Rodzice mogą również wnioskować o tzw. 300 plus, czyli świadczenie Dobry Start związane z rozpoczęciem roku szkolnego, a od października 2024 r. rodzicom najmłodszych dzieci będą przysługiwały świadczenia z programu Aktywny rodzic.

Stypendia szkolne i zasiłki szkolne:

Zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie (kryterium dochodowe – 600 zł), w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

Zasiłek szkolny może być przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym. Wysokość zasiłku szkolnego nie może przekroczyć jednorazowo kwoty stanowiącej pięciokrotności kwoty zasiłku rodzinnego (tz.124 zł).

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego, którym w szczególności może być:

- śmierć rodzica wspólnie zamieszkującego i gospodarującego,
- kradzież w mieszkaniu ucznia,
- pożar lub zalanie mieszkania,
- klęska żywiołowa (susza, powódź),
- ciężka choroba członka rodziny wspólnie zamieszkującego i gospodarującego,
- wypadek komunikacyjny.

Tab. nr 9. Liczba uczniów korzystających ze stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego w latach 2012 -2023.

	2021		2022		2023	
	I sem.	II sem.	I sem.	II sem.	I sem.	II sem.
Stypendium szkolne	18 uczniów	29 uczniów	29 uczniów	28 uczniów	35 uczniów	28 uczniów
Zasiłek szkolny	0	0	0	2 uczniów	7 uczniów	0
Kwota wypłat	14625,16 zł	15778,18 zł	15849,29 zł	16 932,02 zł + 1240 zł	22040,34 zł + 4340 zł	22 457,48 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Jabłonna.

Koszt realizacji tego działania pokrywa w całości dotacja z Ministerstwa Edukacji i Nauki.

Dodatek osłonowy był realizowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jabłonie od 4 stycznia do 31 października 2022 r. (ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym). Stanowił kluczowy

element rządowej tarczy antyinflacyjnej, który miał zniwelować rosnące ceny energii, gazu i żywności. Zgodnie z zaproponowanymi przepisami przysługiwał on gospodarstwu domowemu, jeśli budynek był zgłoszony do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, oraz przeciętne miesięczne dochody nie przekraczały:

- 2100 zł w gospodarstwie jednoosobowym
- 1500 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym

Wysokość dopłat w skali roku w ramach dodatku osłonowego:

- jednoosobowe gospodarstwo domowe otrzyma 400 zł, jeśli dochód nie przekroczy 2100zł miesięcznie;
- gospodarstwo 2-3 osobowe otrzyma 600 zł, jeśli dochód nie przekroczy 1500zł miesięcznie na osobę;
- gospodarstwo 4-5 osobowe otrzyma 850 zł, jeśli dochód nie przekroczy 1500zł miesięcznie na osobę;
- gospodarstwo 6 i więcej osobowe otrzyma 1150 zł, jeśli dochód nie przekroczy 1500zł miesięcznie na osobę.

Złożono 1070 wniosków, z czego 1012 wniosków było rozpatrzonych pozytywnie, 58 wniosków rozpatrzonych odmownie lub pozostawionych bez rozpatrzenia.

Koszt jego realizacji wyniósł 749 197,99 zł i był sfinansowany z Funduszu przeciwdziałania COVID-19.

Od 1 stycznia 2024 r. Program Dodatek Osłonowy został wznowiony. Wnioski o wypłatę Dodatku Osłonowego można było składać w terminie od 1 stycznia 2024 r. do 30 kwietnia 2024 r.

Od 18 sierpnia do 30 listopada 2022 r. zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2022r. o dodatku węglowym realizowany był program **Dodatek węglowy**. Przysługiwał gospodarstwu domowemu w przypadku, którego głównym źródłem ogrzewania jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane węglem kamiennym, brykietem lub pelletem zawierającymi co najmniej 85% węgla kamiennego.

Warunkiem uzyskania dodatku węglowego było posiadanie wpisu lub zgłoszenie źródła ogrzewania do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o której mowa w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków.

Dodatek węglowy wynosił 3000 złotych i był przyznawany jednorazowo.

Złożono 2078 wniosków, z czego 1604 wniosków było pozytywnie rozpatrzonych, 474 wnioski rozpatrzone negatywnie lub pozostawione bez rozpatrzenia.

Koszt jego realizacji wyniósł 4 812 000,0 zł i był sfinansowany z Funduszu przeciwdziałania COVID-19.

W ostatnim roku był realizowany program **Refundacja podatku VAT dla odbiorców paliw gazowych w gospodarstwach domowych w 2023 r.** Podstawą prawną realizacji refundacji podatku VAT dla odbiorców paliw gazowych jest ustawa z dnia 15 grudnia 2022 roku o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku gazu. Uprawnionemu odbiorcy przysługuje refundacja kwoty odpowiadającej podatkowi VAT, wynikającej z opłaconej faktury dokumentującej dostarczenie paliw gazowych od 1.01.2023r. do 31.12.2023r. Uprawniony odbiorca musiał spełniać łącznie następujące warunki:

- gospodarstwo domowe, jako główne źródło ogrzewania wykorzystuje kocioł na paliwa gazowe,
- źródło ogrzewania zostało wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków (CEEB), do dnia wejścia w życie ustawy tj. 21.12.2022 r. lub później, w przypadku kotłowni nowo zainstalowanych,

- przeciętne miesięczne dochody nie przekraczają kwoty 2100 zł (dla gospodarstwa jednoosobowego) lub kwoty 1500 zł na osobę (dla gospodarstwa wieloosobowego).

Wniosek o refundację VAT można było składać nie później niż do dnia 29 lutego 2024 r., lub w terminie 30 dni od dnia otrzymania faktury dokumentującej dostarczenie paliw gazowych.

Złożono 101 wniosków, z czego 84 było rozpatrzonych pozytywnie a 17 rozpatrzonych negatywnie.

Koszt jego realizacji w 2023 r. wyniósł 28 785,12 zł i był sfinansowany z Funduszu przeciwdziałania COVID-19.

Od 1 stycznia 2024 r program został przedłużony. Uprawnionemu odbiorcy przysługiwała refundacja kwoty odpowiadającej podatkowi VAT, wynikającej z opłaconej faktury dokumentującej dostarczenie paliw gazowych od 01.01.2024r. do 30.06.2024r.

Złożono 45 wniosków, z czego 43 było rozpatrzonych pozytywnie a 2 rozpatrzone negatywnie.

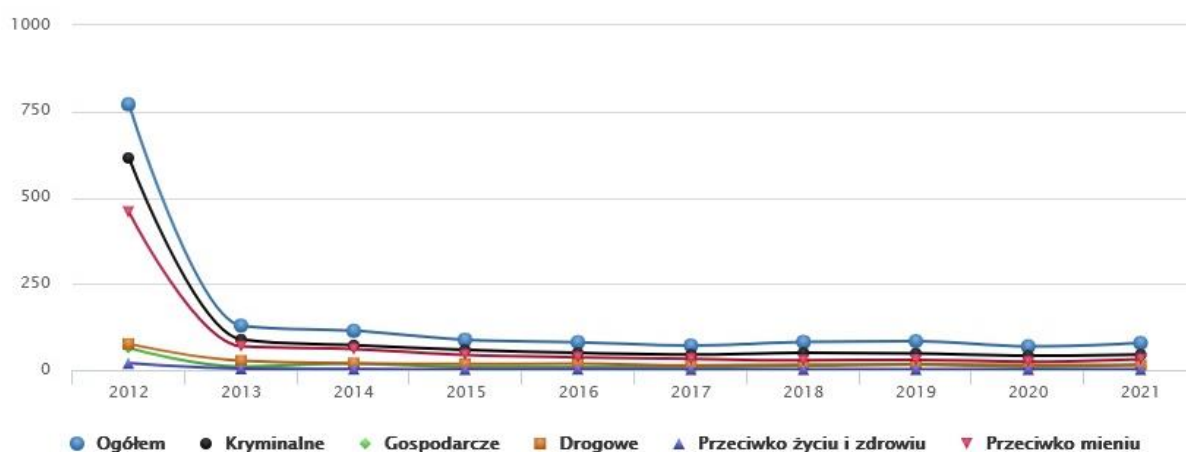
Koszt jego realizacji w 2024 r. wyniósł 13 200,14 zł i był sfinansowany z Funduszu przeciwdziałania COVID-19.

6.5 Infrastruktura bezpieczeństwa publicznego

Nad bezpieczeństwem na terenie Gminy Jabłonna czuwa Komenda Miejska Policji w Lublinie, do której należą dzielnicowi Komisariatu Policji w Bychawie, odpowiadający za obszar gminy.

W ostatnich latach na terenie Gminy zanotowano następujące kategorie przestępstw:

Wyk. nr 23. Przestępstwa stwierdzone (oszacowanie na podst. danych powiatowych) w gminie Jabłonna w latach 2012-2021, dane GUS

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Jablonna_lubelskie#poziom-przestepczosci

Z danych Policji wynika, iż w Gminie Jabłonna w ostatnich latach nie zanotowano poważniejszych przestępstw.

O sprawnie działający system ratowniczo-gaśniczy dba przede wszystkim Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Państwowej Straży Pożarnej w Bychawie oraz 7 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. OSP zajmują się także propagowaniem kultury i działaniami na rzecz ochrony środowiska.

6.6 Infrastruktura sportowo - rekreacyjna i turystyczna.

W Gminie Jabłonna działalność prowadzą następujące kluby sportowe:

- Gminny Klub Sportowy „Avenir” Jabłonna,
- Ludowy Klub Sportowy „Rohland” Tuszów,
- Piotrkowski Ludowy Klub Sportowy „Piotrcovia” Piotrków,
- Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „MUKS” Jabłonna,

Infrastrukturę sportową tworzą: pełnowymiarowa hala sportowa przy Zespole Szkół w Jabłonie, 3 sale gimnastyczne przy szkołach podstawowych, 3 boiska do piłki nożnej oraz kompleks boisk sportowych „Moje Boisko – ORLIK 2012” przy Zespole Szkół w Piotrkowie.

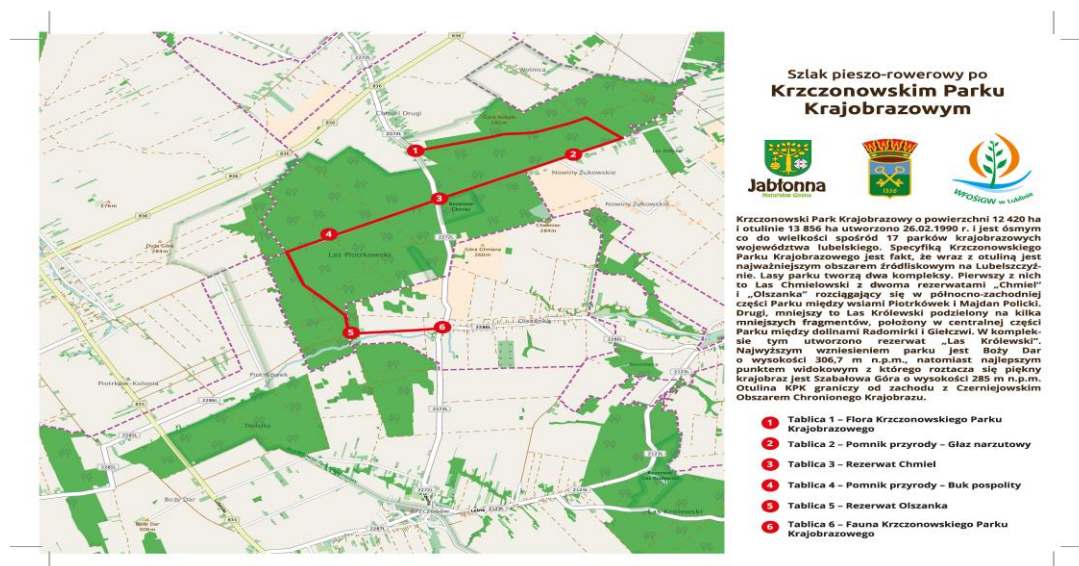
Ponadto, na terenie Gminy Jabłonna działają stadniny koni – Stajnia Konrad, Stajnia Gąsiorówka, Akademicki Klub Jeździecki, Stajnia Pałacowa, które oferują naukę jazdy konnej, warsztaty tematyczne, przejażdżki konne oraz organizację imprez.

Na terenie gminy Jabłonna jest już kilka udostępnionych dla mieszkańców siłowni zewnętrznych np. w Jabłonie Majątek przy placu zabaw, przy OSP Czerniejów, przy OSP Tuszów, na skwerku w Skrzynicach. Jest to doskonały sposób na spędzanie wolnego czasu na świeżym powietrzu przy jednoczesnych ćwiczeniach fizycznych.

Gmina Jabłonna ze względu na walory przyrodnicze i kulturowe jest obszarem atrakcyjnym turystycznie. Na jej terenie znajdują się Krzczonowski Park Krajobrazowy, Czerniejowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Otulina Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego i Rezerwat Przyrody Chmiel. Warte zobaczenia są zespoły pałacowe w Jabłonie Majątek i Tuszowie, a także cmentarze wojenne z okresu I wojny światowej w Piotrkowie Pierwszym, Tuszowie i Chmielu Pierwszym.

Wspólnie z Gminą Krzczonów, w ramach projektu „Edukacja ekologiczna w Gminie Jabłonna i Gminie Krzczonów w 2016 roku”, wytyczony został szlak pieszo-rowerowy po Krzczonowskim Parku Krajobrazowym. Szlak prowadzi po terenie lasów znajdujących się w dwóch gminach. Początek szlaku rozpoczyna się w Chmielu Drugim i prowadzi przez m.in. Rezerwat Chmiel, Rezerwat Olszanka i kończy się w miejscowości Olszanka na terenie Gminy Krzczonów.⁴²

Mapa. Nr.3. Szlak pieszo-rowerowy po Krzczonowskim Parku Krajobrazowym

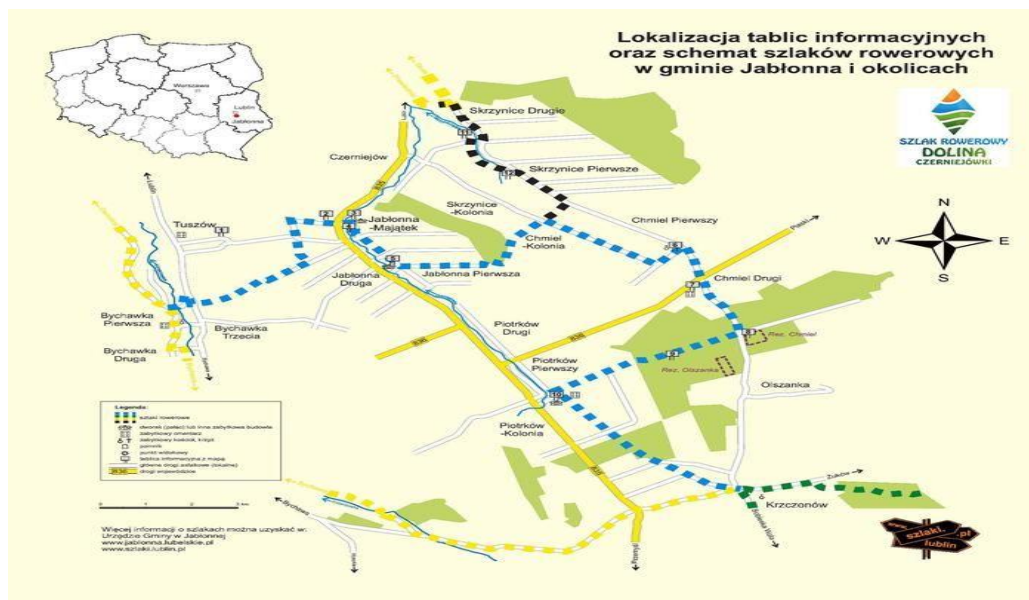
Źródło: <https://www.jablonna.lubelskie.pl/turystyka/szlak-pieszo-rowerowy-po-krzczonowskim-parku-krajobrazowym.html>

⁴² <https://www.jablonna.lubelskie.pl/turystyka/szlak-pieszo-rowerowy-po-krzczonowskim-parku-krajobrazowym.html>

Funkcjonuje również Szlak rowerowy Dolina Czerniejówki i prowadzi po miejscach atrakcyjnych przyrodniczo, kulturowo i historycznie znajdujących się na terenie Gminy Jabłonna. Chcąc ułatwić dotarcie do najciekawszych obiektów szlaku, ustawiono 12 tablic informacyjnych zawierających kompendium wiedzy o danym miejscu oraz schematyczną mapę szlaków rowerowych, którymi zostały one połączone.

Mapa. Nr.4. Szlak rowerowy Dolina Czerniejówki.

Źródło: <https://www.jablonna.lubelskie.pl/turystyka/szlak-rowerowy-dolina-czerniejowki/>

Gmina Jabłonna wzięła udział w projekcie grantowym pod nazwą „Oznakowanie miejsc atrakcyjnych historycznie, kulturowo lub przyrodniczo” mającym na celu rozwój potencjału rekreacyjno-wypoczynkowego i podniesienie atrakcyjności obszaru LGD „Kraina wokół Lublina” poprzez oznakowanie miejsc atrakcyjnych historycznie, przyrodniczo i kulturowo do lutego 2020 r. Projekt był współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

W ramach projektu ustawiono 12 tablic informacyjnych i oznakowano nimi miejsca atrakcyjne historycznie, kulturowo i przyrodniczo znajdujące się na terenie gminy Jabłonna. Każda tablica zawiera kompendium wiedzy o danym miejscu oraz schematyczną mapę szlaków rowerowych, którymi zostały one połączone. Aby ułatwić turystom dotarcie do atrakcyjnych miejsc w ramach projektu wydano 3000 szt. folderu informacyjnego wraz z mapą na temat miejsc oznakowanych. Bezpłatny folder można pobrać w Urzędzie Gminy Jabłonna.⁴³

Na terenie Gminy Jabłonna dostępnych jest stosunkowo niewiele obiektów infrastruktury noclegowej typu hotel, pensjonat, agroturystyka dla osób przyjezdnych.

- Zbójnicka (usługi gastronomiczne i 22 miejsca noclegowe),
- Dworek Ola (usługi gastronomiczne i 49 miejsc noclegowych),
- Dworek Braci Mazur (usługi gastronomiczne i 75 miejsc noclegowych).

6.7 Organizacje pozarządowe

6.7.1. Organizacje sportowe działające na terenie Gminy Jabłonna:

⁴³ <https://www.jablonna.lubelskie.pl/turystyka/miejsca-cenne-przyrodniczo-kulturowo-i-historycznie.html>

1. Ludowy Klub Sportowy "Rohland" w Tuszowie,
2. Piotrkowski Ludowy Klub Sportowy "Piotrcovia" Piotrków,
3. Gminny Klub Sportowy "Avenir" Jabłonna,
4. Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy "MUKS Jabłonna",
5. Klub Sportowy Polaris Jabłonna.

6.7.2. Organizacje społeczno-kulturalne działające na terenie Gminy Jabłonna:

1. Fundacja Nieprzetartego Szlaku,
2. Stowarzyszenie Pracownia Rozwoju Lokalnego,
3. Fundacja 123 Empatia,
4. Stowarzyszenie Chorągiew Husarska Ziemi Lubelskiej,
5. Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów – oddział gminny,
6. Stowarzyszenie Użytkowników Sieci Komputerowej JABŁONET w Jabłonie,
7. Stowarzyszenie Czerwone Jabłuszko,
8. Stowarzyszenie Leśne Przytulisko,
9. Fundacja Kultury Ludowej „Muzykanty”,
10. Fundacja Rozwoju i Aktywizacji Mieszkańców,
11. Fundacja Zielony Konserwatyzm,
12. Stowarzyszenie Kulturalna Jabłonna,
13. Fundacja Life Sense.

6.7.3. Ochotnicze Straże Pożarne działające na terenie Gminy Jabłonna:

1. Ochotnicza Straż Pożarna w Jabłonie,
2. Ochotnicza Straż Pożarna w Piotrkowie,
3. Ochotnicza Straż Pożarna w Czerniejowie,
4. Ochotnicza Straż Pożarna w Tuszowie,
5. Ochotnicza Straż Pożarna w Chmielu,
6. Ochotnicza Straż Pożarna w Skrzynicach,
7. Ochotnicza Straż Pożarna w Wierciszowie.

6.7.4. Koła Gospodyń Wiejskich z terenu Gminy Jabłonna:

- a. Koło Gospodyń Wiejskich w Chmielu
- b. Koło Gospodyń Wiejskich w Czerniejewie
- c. Koło Gospodyń Wiejskich w Jabłonie Pierwszej
- d. Koło Gospodyń Wiejskich w Jabłonie Drugiej
- e. Koło Gospodyń Wiejskich w Piotrkowie Pierwszym
- f. Koło Gospodyń Wiejskich w Piotrkowie Drugim
- g. Koło Gospodyń w Skrzyniach
- h. Koło Gospodyń Wiejskich w Tuszowie
- i. Koło Gospodyń Wiejskich w Wierciszowie

6.8 Urzędy

Urząd Gminy Jabłonna mieści się w Jabłonie Majątek 22 i w skład jego struktury organizacyjnej wchodzi:

- » Wójt,
- » Zastępca Wójta,
- » Sekretarz,
- » Skarbnik,
- » Referat Spraw Organizacyjnych i Obywatelskich,
- » Referat Księgowości i Budżetu,
- » Referat Podatków i Opłat Lokalnych,
- » Referat Inwestycji i Ochrony Środowiska,
- » Referat Strategii i Projektów,
- » Urząd Stanu Cywilnego.

W siedzibie Urzędu Gminy Jabłonna mieści się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Zespół Administracyjny Szkół.

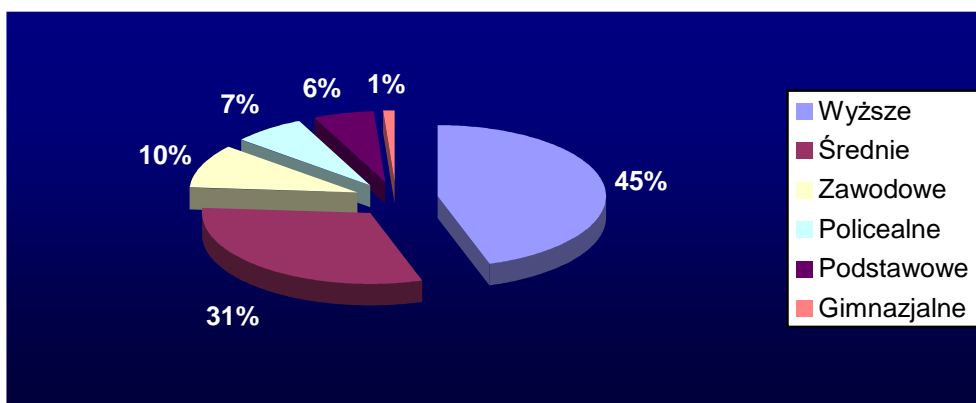
Na terenie Gminy Jabłonna funkcjonuje także Poczta Polska S.A. Filia Urzędu Poczтового Krzczonów oddział w Jabłonie Majątek 25.

III Szczegółowe wyniki badań opinii społecznych w sprawie problemów społecznych Gminy Jabłonna.

1.1 Wyniki badań.

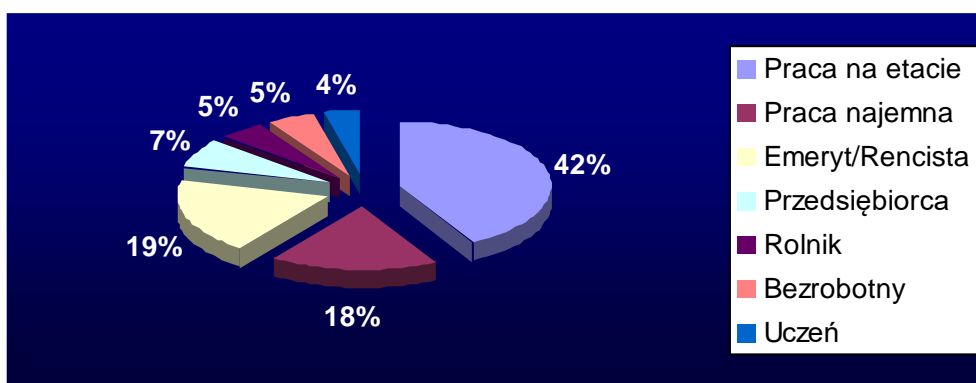
Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Jabłonna posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków. W badaniu opinii publicznej w zakresie problemów społecznych występujących na terenie gminy Jabłonna wzięło udział osób. Wśród respondentów 75% stanowiły kobiety (230 odpowiedzi), 25% mężczyźni (75 odpowiedzi). Większość badanych: 43% była w wieku 18-39 lat i 40% stanowili respondenci w wieku 40-59 lat, 11% ankietowanych to osoby w wieku 60-69 lat, 5 % osoby w wieku 70 lat i więcej, a 1 % osoby poniżej 18 roku życia.

Wyk. nr. 24. Podział respondentów pod względem poziomu wykształcenia:

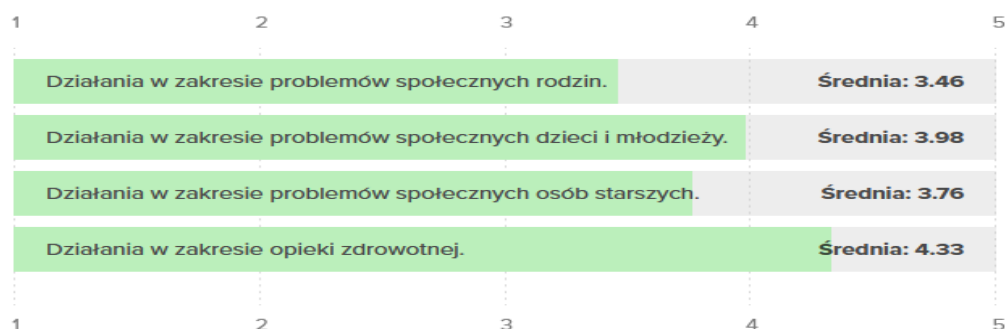
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Wyk. nr. 25. Podział respondentów ze względu na wykonywany zawód:

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Odp. Na pytanie: Które Pani/Pana zdaniem z wymienionych obszarów problemów społecznych w gminie wymagają pilnego rozwiązania? (skala 1-5)

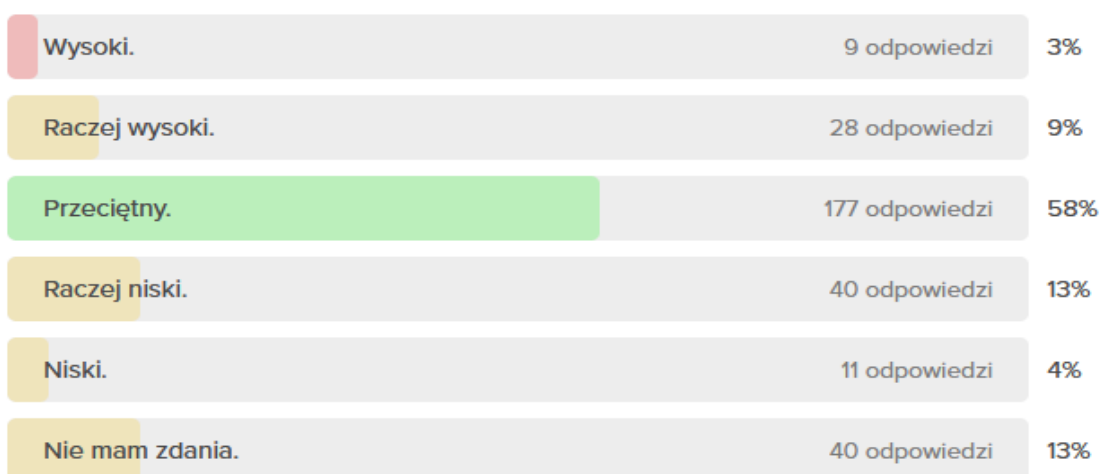
Za najpilniejsze problemy społecznych wymagające rozwiązania na terenie gminy Jabłonna, na pierwszym miejscu zdaniem badanych są działania w zakresie opieki zdrowotnej (średnia 4.33 w pięciostopniowej skali). Najmniej istotnymi problemami zdaniem respondentów są: wielodzietność i problemy rodzin 4%, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych 6%.

Odp. Na pytanie: Jakie są Pani/Pana zdaniem przyczyny popadania w ubóstwo?

Inne 7: a) alkohol, b) opieka nad dziećmi, c) programy socjalne, d) praca dla kobiet bez dzieci, e) zasiłki socjalne i zbyt dużo programów pomocowych zamiast mobilizujących, f) inflacja, g) niska emerytura.

Odp. Na pytanie: Jaki jest Pani/Pana zdaniem poziom bezrobocia w gminie?

Odp. Na pytanie: Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych na terenie gminy?

Tworzenie nowych miejsc pracy.	166 odpowiedzi	54%
Organizacja prac społecznie użytecznych, interwencyjnych...	73 odpowiedzi	24%
Korzystniejsze warunki założenia własnej działalności.	70 odpowiedzi	23%
Stworzenie możliwości odpracowania zadłużeń mieszkani...	62 odpowiedzi	20%
Zmniejszenie kosztów zatrudnienia pracownika.	82 odpowiedzi	27%
Wyższe środki finansowe na aktywizację bezrobotnych (sta...	81 odpowiedzi	27%
Zwiększenie możliwości dojazdu transportem publicznym ...	145 odpowiedzi	48%
Inne	5 odpowiedzi	2%

Inne 5: a) edukacja i szkolenia z zakresu wyuczonej bezradności, b) 500+ tylko dla pracujących, c) uzależnienia od alkoholu, d) brak dofinansowywania osób które nie chcą pracować, e) pilne uchwalenie zmian w planie zagospodarowania przestrzennego gminy – obecny stan prac jest bardzo opieszaly.

Odp. Na pytanie: Z jakimi problemami społecznymi najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne?

Brak odpowiednich ofert pracy.	165 odpowiedzi	54%
Bariery architektoniczne.	104 odpowiedzi	34%
Utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów i diagnostyki.	89 odpowiedzi	29%
Utrudniony dostęp do usług opiekuńczych.	45 odpowiedzi	15%
Utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych.	118 odpowiedzi	39%
Problemy psychologiczne.	71 odpowiedzi	23%
Izolacja społeczna.	132 odpowiedzi	43%
Brak akceptacji w środowisku rodzinnym.	23 odpowiedzi	8%
Inne	1 odpowiedzi	0%

Inne 1: a) utworzenie na terenie gminy warsztatów terapii zajęciowej.

Odp. Na pytanie: Jakie działania ułatwiłyby osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom codzienne życie oraz pełniejszy udział w życiu społecznym na terenie gminy?

Większa liczba ofert pracy.	122 odpowiedzi	40%
Likwidacja barier architektonicznych.	100 odpowiedzi	33%
Rozwój edukacji integracyjnej.	85 odpowiedzi	28%
Szeroki dostęp do lekarzy specjalistów, rehabilitacji lecznic...	110 odpowiedzi	36%
Zapewnienie większego dostępu do usług opiekuńczych.	72 odpowiedzi	24%
Zapewnienie pomocy psychologicznej, prawnej i innej pom...	107 odpowiedzi	35%
Zapewnienie wczesnej diagnostyki medycznej.	62 odpowiedzi	20%
Utworzenie bezpłatnego punktu wypożyczania sprzętu reh...	75 odpowiedzi	25%
Inne	4 odpowiedzi	1%

Inne 4 : a) utworzenie warsztatów pracy chronionej i warsztatów terapii zajęciowej, gdzie osoby niepełnosprawne mogłyby spędzać dzień przy okazji mając poczucie bycia potrzebnymi w lokalnej społeczności, transport gminny osób niepełnosprawnych do szkół, stworzenie miejsc spotkań dla rodzin osób niepełnosprawnych.

Odp. Na pytanie: Z jakimi problemami społecznymi najczęściej borykają się osoby starsze?

Ubóstwo.	88 odpowiedzi	29%
Choroby.	246 odpowiedzi	81%
Niepełnosprawność.	72 odpowiedzi	24%
Samotność.	240 odpowiedzi	79%
Brak opieki ze strony rodziny.	97 odpowiedzi	32%
Niedostosowanie społeczne.	32 odpowiedzi	10%
Inne	1 odpowiedzi	0%

Inne 1: a) poczucie bycia bezużytecznym.

Odp. Na pytanie: Jakie działania umożliwiłyby osobom starszym pełniejszy udział w życiu społecznym na terenie gminy?

Wsparcie socjalne, środowiskowe oraz finansowe.	96 odpowiedzi	31%
Rozwijanie usług opiekuńczych obejmujących pomoc w za...	169 odpowiedzi	55%
Działania poprzez pracę socjalną na rzecz aktywizacji, inte...	74 odpowiedzi	24%
Aktywizacja poprzez kształcenie, rekreację, sport i turystyk...	76 odpowiedzi	25%
Utworzenie i prowadzenie dziennego środowiskowego do...	115 odpowiedzi	38%
Rozwój grup samopomocowych.	45 odpowiedzi	15%
Inicjowanie kontaktów rodzinnych i podejmowanie działań ...	26 odpowiedzi	9%
Uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób star...	52 odpowiedzi	17%
Rozszerzenie wolontariatu i objęcie opieką wolontarystycz...	75 odpowiedzi	25%
Inne	0 odpowiedzi	0%

Odp. Na pytanie: Jakie są Pani/Pana zdaniem przyczyny występowania problemu uzależnień na terenie gminy?

Samotność.	82 odpowiedzi	27%
Choroby.	23 odpowiedzi	8%
Niepełnosprawność.	10 odpowiedzi	3%
Niedostosowanie społeczne.	79 odpowiedzi	26%
Bezrobocie, utrata pracy.	113 odpowiedzi	37%
Indywidualne skłonności do popadania w nałogi.	150 odpowiedzi	49%
Błędy wychowawcze rodziców.	94 odpowiedzi	31%
Stres.	80 odpowiedzi	26%
Konflikt rodzinny/rozpad rodziny.	93 odpowiedzi	30%
Łatwy dostęp do środków psychoaktywnych.	59 odpowiedzi	19%
Inne	6 odpowiedzi	2%

Inne 6: a) dysfunkcyjne rodziny-nieadaptacyjne sposoby radzenia sobie w rodzinie -alkohol w domu, b) dawanie środków nie odpowiednim osobom, c) świadczenia pieniężne dla osób uzależnionych od alkoholu, d) programy socjalne, e) wsparcie gminy dla osób które to wsparcie wykorzystują na uzależnienia.

Odp. Na pytanie: Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

Tworzenie warunków do rozwoju klubów abstynenckich, gr...	127 odpowiedzi	42%
Profilaktyka dzieci i młodzieży szkolnej/szersza oferta zago...	173 odpowiedzi	57%
Profilaktyka dorosłych/kształtowanie świadomości wśród d...	99 odpowiedzi	32%
Pomoc finansowa.	22 odpowiedzi	7%
Pomoc rzeczowa.	18 odpowiedzi	6%
Pomoc psychologiczno-terapeutyczna.	199 odpowiedzi	65%
Pomoc prawna.	32 odpowiedzi	10%
Pomoc medyczna.	56 odpowiedzi	18%
Inne	2 odpowiedzi	1%

Inne 2: więcej propozycji dla starszej młodzieży np.: skate park, zajęcia sportowe inne niż piłka nożna.

Odp. Na pytanie: Czy w Pani/Pana najbliższym otoczeniu istnieje zjawisko przemocy?

Znam takie przypadki.	55 odpowiedzi	18%
Słyszałam/-em o takich przypadkach.	82 odpowiedzi	27%
Nie znam takich przypadków.	123 odpowiedzi	40%
Nie słyszałam/-em o takich przypadkach.	45 odpowiedzi	15%

Odp. Na pytanie: Jakie są według Pani/Pana przyczyny przemocy domowej?

Stres.	77 odpowiedzi	25%
Przemoc pokoleniowa w rodzinie.	122 odpowiedzi	40%
Brak pracy.	38 odpowiedzi	12%
Ubóstwo.	33 odpowiedzi	11%
Nieumiejętność radzenia sobie z problemami wychowawcz...	171 odpowiedzi	56%
Niepełnosprawność.	5 odpowiedzi	2%
Uzależnienia.	196 odpowiedzi	64%
Choroba.	20 odpowiedzi	7%
Inne	3 odpowiedzi	1%

Inne 3 : a) programy socjalne, b) ciężko powiedzieć co kieruje takimi osobami, c) brak podstawowej wiedzy psychologicznej.

Odp. Na pytanie: Jakie działania byłyby najskuteczniejsze wobec ofiar przemocy domowej?

Zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjal...	181 odpowiedzi	59%
Umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia.	93 odpowiedzi	30%
Organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych.	45 odpowiedzi	15%
Leczenie uzależnień.	171 odpowiedzi	56%
Izolowanie ofiar od osób stosujących przemoc.	177 odpowiedzi	58%
Inne	4 odpowiedzi	1%

Inne 4 : większe zainteresowanie ze strony policji, dostępność do niebieskiej karty, edukacja, izolowanie osób stosujących przemoc a nie ofiar, izolowanie osób stosujących przemoc od ofiar.

Odp. Na pytanie: Jakie są Pani/Pana zdaniem przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego?

Brak pracy.	64 odpowiedzi	21%
Przemoc domowa.	80 odpowiedzi	26%
Uzależnienia.	173 odpowiedzi	57%
Niepełnosprawność/długotrwała choroba.	45 odpowiedzi	15%
Wielodzietność.	37 odpowiedzi	12%
Ubóstwo.	61 odpowiedzi	20%
Rozpad rodziny.	72 odpowiedzi	24%
Rodzina niepełna.	39 odpowiedzi	13%
Niskie umiejętności rodzicielskie/wychowawcze.	180 odpowiedzi	59%
Inne	2 odpowiedzi	1%

Inne 2 : a) edukacja prorodzinna - wsparcie środowiskowe rodzin, b) niezaradność życiowa i patologia.

Odp. Na pytanie: Jakie działania poprawiłyby Pani/Pana zdaniem sytuację rodzin wielodzietnych i niepełnych w lokalnej społeczności?

Pomoc asystenta rodziny, pomoc sąsiedzka.	135 odpowiedzi	44%
Zwiększenie bazy placówek opiekuńczo-wychowawczych (...)	138 odpowiedzi	45%
Zwiększenie liczby mieszkań komunalnych i socjalnych.	69 odpowiedzi	23%
Szersza oferta spędzania czasu wolnego dla rodzin.	94 odpowiedzi	31%
System ulg w usługach miejskich dla rodzin wielodzietnych.	52 odpowiedzi	17%
Wsparcie, poradnictwo specjalistyczne, edukacja rodzin.	163 odpowiedzi	53%
Inne	3 odpowiedzi	1%

Inne 3 : 1 psychoedukacja warsztaty pomoc psychologiczna, 2 ulgi podatkowe, miejsca parkingowe, ulgi na zakup auta, bezpieczny powrót do pracy po urlopie macierzyńskim, prorodzinne nastawienie pracodawców, 3 edukacja seksualna.

Odp. Na pytanie: Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pani/Pan za najważniejsze na terenie gminy?

Brak pozytywnych wzorców i autorytetów.	96 odpowiedzi	31%
Przemoc domowa.	33 odpowiedzi	11%
Przemoc szkolna.	80 odpowiedzi	26%
Demoralizacja.	86 odpowiedzi	28%
Brak zorganizowanych form spędzenia czasu wolnego.	128 odpowiedzi	42%
Niewystarczające działania świetlic szkolnych w zakresie z...	53 odpowiedzi	17%
Brak wsparcia i kontroli rodziców.	146 odpowiedzi	48%
Narkotyki.	29 odpowiedzi	10%
Alkohol i papierosy.	111 odpowiedzi	36%
Inne	4 odpowiedzi	1%

Inne 4 : a) brak akceptacji otoczenia, b) nie mam pojęcia, c) nie wiem ciężko powiedzieć, d) nadużywanie urządzeń typu smartfon.

Odp. Na pytanie: Na ile istotny Pani/Pana zdaniem jest problem osób bezdomnych na terenie gminy?

Istotny.	34 odpowiedzi	11%
Raczej istotny.	65 odpowiedzi	21%
Raczej nieistotny.	74 odpowiedzi	24%
Nieistotny.	32 odpowiedzi	10%
Nie mam zdania/trudno powiedzieć.	100 odpowiedzi	34%

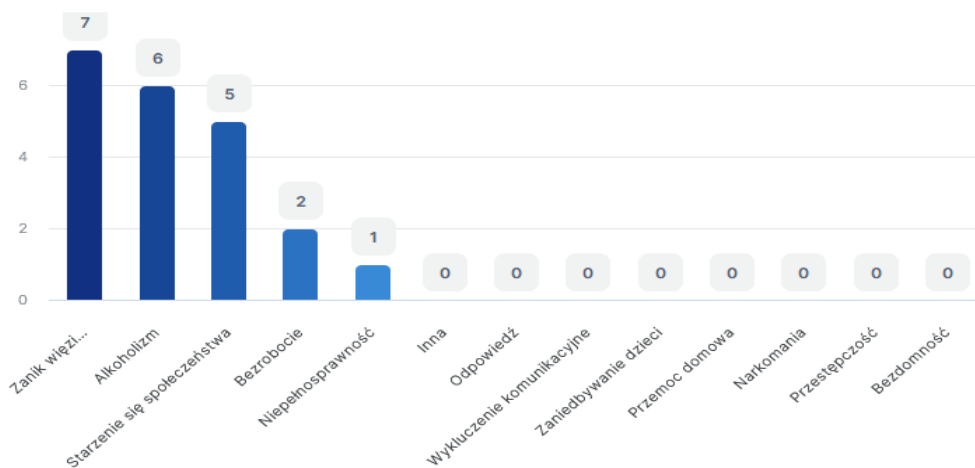
Odp. Na pytanie: Jakie działania Pani/Pana zdaniem powinien podjąć samorząd gminny, aby ograniczyć obszary problemów społecznych?

Organizowanie pomocy w zakładaniu działalności gospod...	33 odpowiedzi	11%
Wykorzystanie budynków gminy na nowe inwestycje społe...	98 odpowiedzi	32%
Tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy.	142 odpowiedzi	47%
Utworzenie dziennego środowiskowego domu samopomo...	88 odpowiedzi	29%
Likwidacja barier architektonicznych.	13 odpowiedzi	4%
Tworzenie nowych, mały Likwidacja barier architektonicznych.	53 odpowiedzi	17%
Dłuższe godziny działania przedszkoli.	48 odpowiedzi	16%
Organizowanie prac społecznie użytecznych, interwencyjn...	45 odpowiedzi	15%
Ograniczenie dostępności do alkoholu.	68 odpowiedzi	22%
Prowadzenie punktu poradnictwa specjalistycznego (praw...	101 odpowiedzi	33%
Zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy.	86 odpowiedzi	28%
Inne	2 odpowiedzi	1%

Inne 2 : a) psychoedukacja – informacje z zakresu przemocy, uzależnień, bezradności, radzenia sobie ze stresem kompetencji miękkich, b) większa dostępność psychologa.

W celu poznania spostrzeżeń i opinii sołtysów gminy Jabłonna, została dla nich stworzona odrębna ankieta papierowa. Spośród 17 sołectw gminy, w badaniu ankietowym wzięło udział 8 sołectw. Wyniki przedstawiają się następująco:

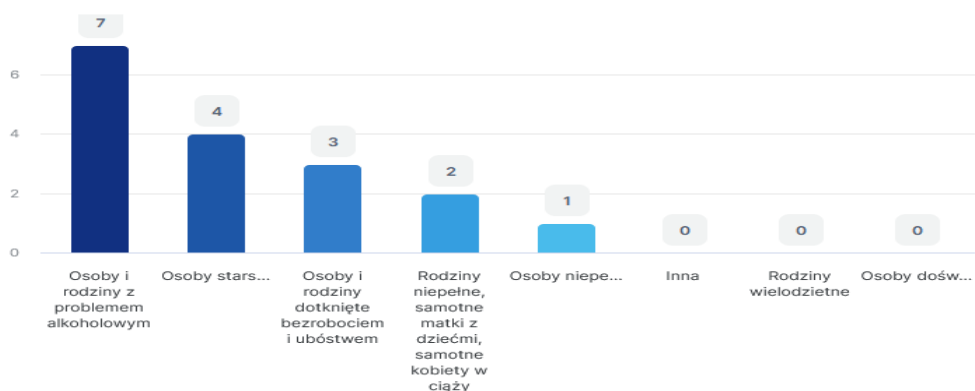
1. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska Pani/Pana zdaniem najbardziej uwidaczniają się w sołectwie ?

Odp. Na pytanie: **Jakie problemy, niekorzystne zjawiska Pani/Pana zdaniem najbardziej uwidaczniają się w sołectwie ?**

- 33,3% Zanik więzi społecznych.
- 28,6% Alkoholizm.
- 23,6% Starzenie się społeczeństwa.
- 9,5% Bezrobocie.
- 4,8% Niepełnosprawność.
- 0% Bezdomność.
- 0% Przestępczość.
- 0% Narkomania.
- 0% Przemoc domowa.
- 0% Zaniedbywanie dzieci.
- 0% Wykluczenie komunikacyjne.
- 0% Inne, jakie?

2. Jakie kategorie osób i grup najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych w Pana/Pani sołectwie?

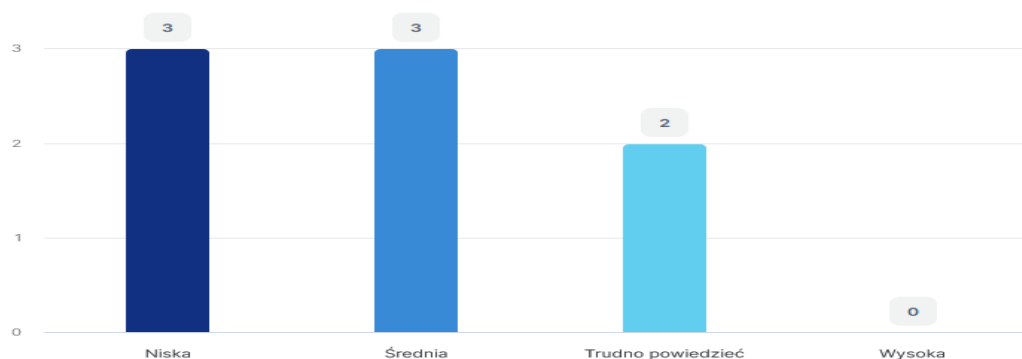

Odp. Na pytanie: **Jakie kategorie osób i grup najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych w Pana/Pani sołectwie?**

- 41,2% Osoby i rodziny z problemem alkoholowym.

- 23,5% Osoby starsze/seniorzy.
- 17,6% Osoby i rodziny dotknięte bezrobociem i ubóstwem.
- 11,8% Rodziny niepełne, samotne matki z dziećmi, samotne kobiety w ciąży.
- 5,9% Osoby niepełnosprawne.
- 0% Osoby doświadczające przemocy. Rodziny, w których występuje przemoc.
- 0% Rodziny wielodzietne.
- 0% Inne, jakie?

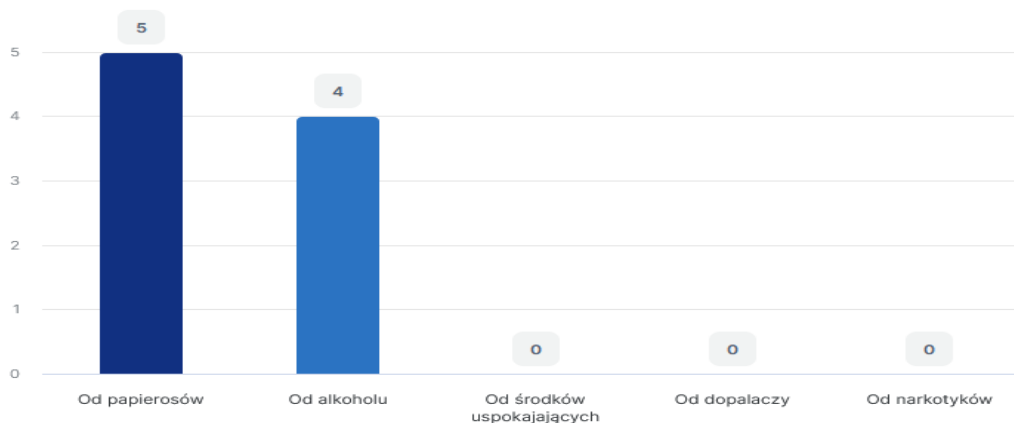
3. Jaka jest skala problemu uzależnień na terenie Pana/Pani sołectwa?

Odp. Na pytanie: **Jaka jest skala problemu uzależnień na terenie Pana/Pani sołectwa?**

- 37,5% Niska.
- 37,5% Średnia.
- 25% Trudno powiedzieć
- 0% Wysoka.

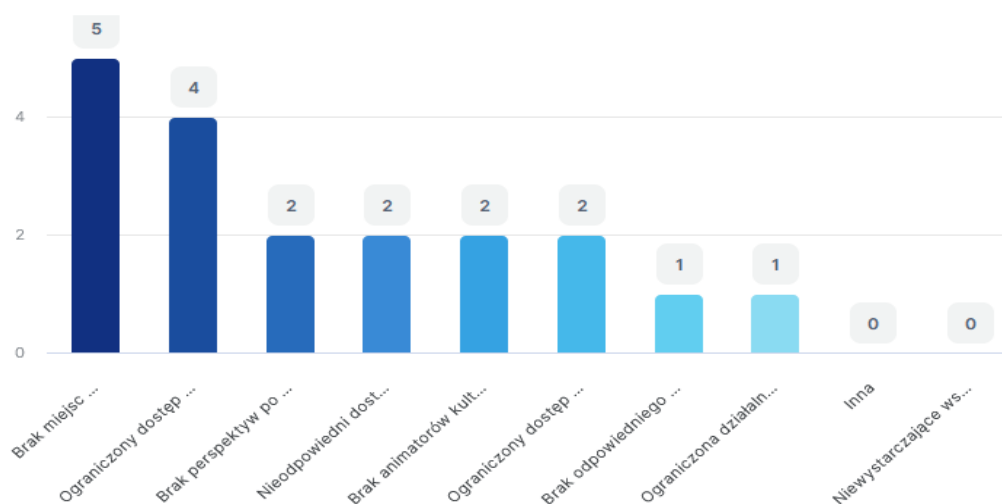
4. Z uzależnieniem od jakich substancji jest według Pana/Pani największy problem w sołectwie?

Odp. Na pytanie: **Z uzależnieniem od jakich substancji jest według Pana/Pani największy problem w sołectwie?**

- 55,6% Od papierosów.
- 44,4% Od alkoholu.
- 0% Od narkotyków.
- 0% Od dopalaczy.
- 0% Od środków uspokajających.

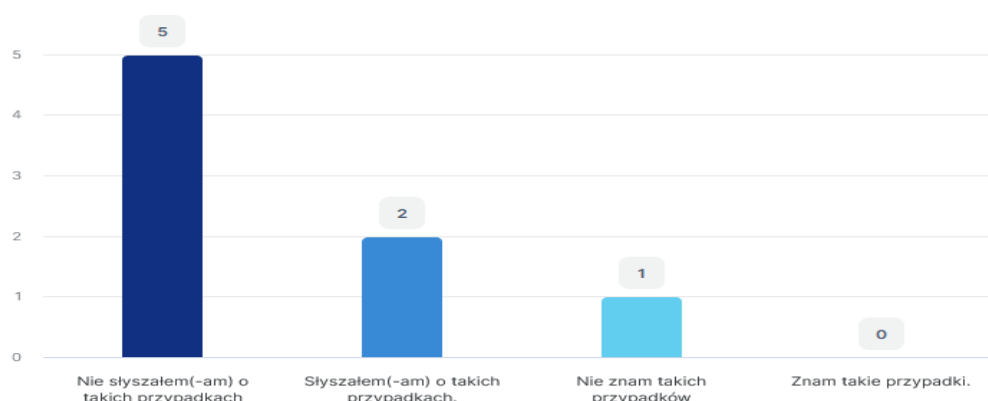
5. Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie sołectwa?

Odp. Na pytanie: **Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie sołectwa?**

- 26,3% Brak miejsc spotkań, np. klubów młodzieżowych.
- 21,1% Ograniczony dostęp do wsparcia specjalistycznego (np. pedagoga, psychologa).
- 10,5% Brak perspektyw po zakończeniu edukacji.
- 10,5% Nieodpowiedni dostęp do placówek wsparcia dziennego (np. świetlic środowiskowych, socjoterapeutycznych).
- 10,5% Brak animatorów kultury i instruktorów sportu.
- 10,5% Ograniczony dostęp do placówek kulturalnych i obiektów sportowo-rekreacyjnych.
- 5,3% Brak odpowiedniego nadzoru ze strony służb społecznych i policji.
- 5,3% Ograniczona działalność profilaktyczna.
- 0% Niewystarczające wsparcie w postaci dożywiania w placówkach oświatowych.
- 0% Inne, jakie?

6. Czy w Pani/Pana sołectwie występuje zjawisko przemocy w rodzinie?

Odp. Na pytanie: **Czy w Pani/Pana sołectwie występuje zjawisko przemocy w rodzinie?**

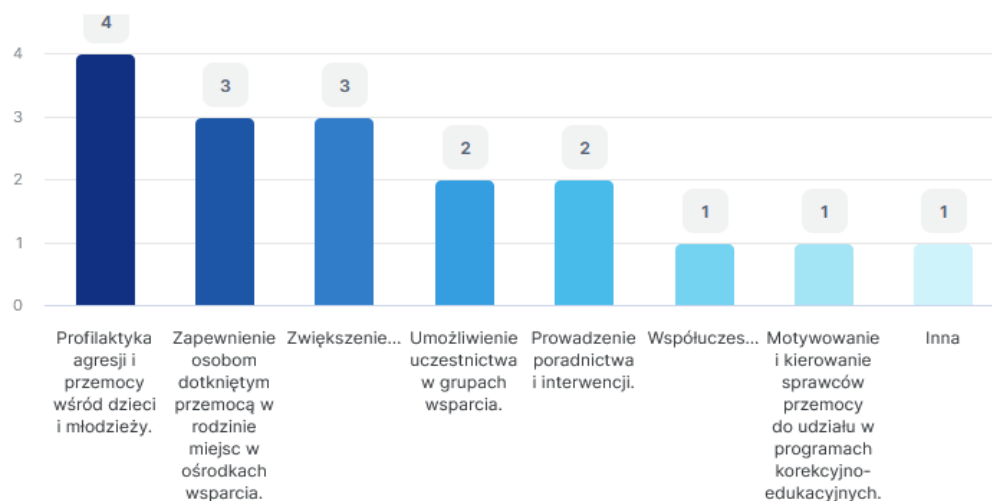
- 62,5% Nie słyszałem(-am) o takich przypadkach

25% Słyszałem(-am) o takich przypadkach.

12,5% Nie znam takich przypadków

0% Znam takie przypadki.

7. Jakie kroki Pani/Pana zdaniem byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie?

Odp. Na pytanie: **Jakie kroki Pani/Pana zdaniem byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie?**

23,5% Profilaktyka agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży.

17,6% Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

17,6% Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i prawnej.

11,8% Umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia.

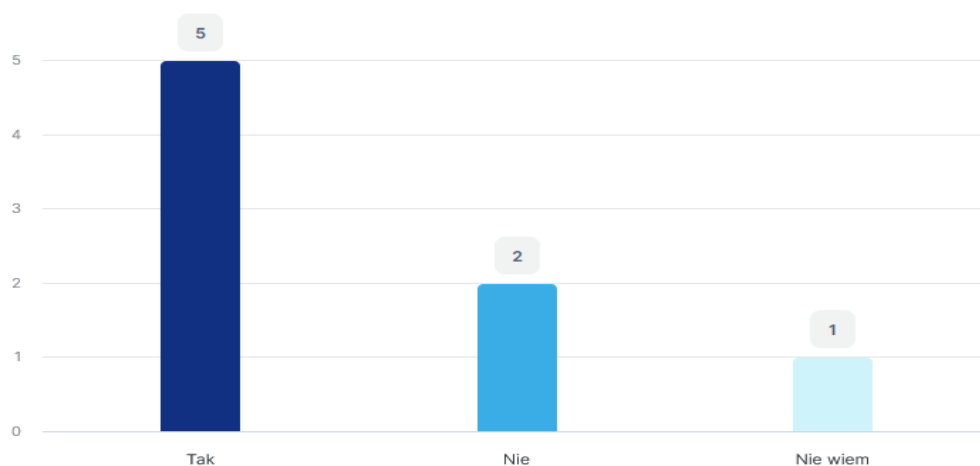
11,8% Prowadzenie poradnictwa i interwencji.

5,9% Motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.

5,9% Współuczestnictwo w programach i kampaniach społecznych poświęconych przemocy w rodzinie i jej skutkom.

5,9% Inne, jakie? (Znalezienie takim osobom zajęcia).

8. Czy czuje się Pan/Pani bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Odp. Na pytanie: **Czy czuje się Pan/Pani bezpiecznie w miejscu zamieszkania?**

62,5% Tak.
25% Nie.
12,5% Nie wiem.

9. Jeśli NIE*, co jest przyczyną braku poczucia bezpieczeństwa w Państwa sołectwie?

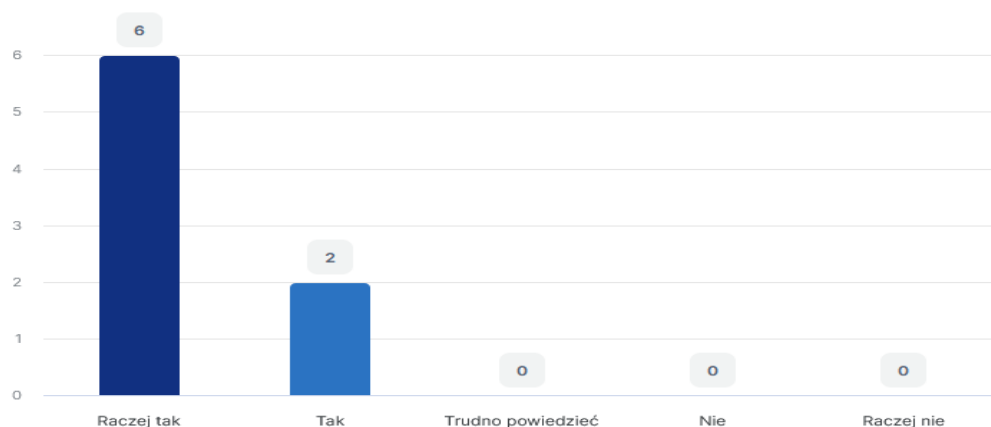

Odp. Na pytanie: **Jeśli NIE*, co jest przyczyną braku poczucia bezpieczeństwa w Państwa sołectwie?**

40% Brak stosowanego oświetlenia.
33,3% Kierowcy łamiący przepisy ruchu drogowego.
26,7% Nieodpowiednia infrastruktura drogowa.

0% Grupy młodzieży zakłócające spokój na ulicach.
0% Naruszenie prawa i porządku publicznego przez osoby pozostające pod wpływem środków odurzających (alkohol, narkotyki, dopalacze itd.).
0% Kradzieże, włamania, rozboje.
0% Niezadawalająca aktywność policji.
0% Inne, jakie?

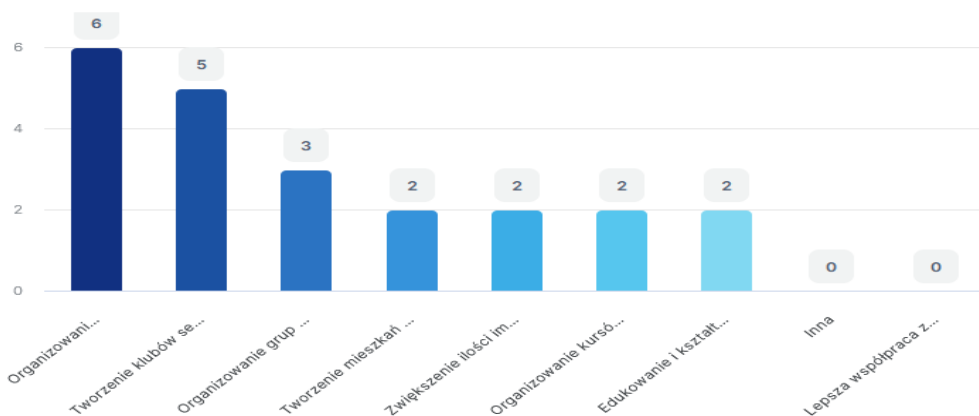
10. Czy pomoc gminy niesiona przez jednostki pomocy społecznej jest wystarczająca?

Odp. Na pytanie: **Czy pomoc gminy niesiona przez jednostki pomocy społecznej jest wystarczająca?**

- 75% Raczej tak.
- 25% Tak.
- 0% Raczej nie.
- 0% Nie.
- 0% Trudno powiedzieć.

11. Jakie działania powinna podejmować gmina w celu zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych?

Odp. Na pytanie: **Jakie działania powinna podejmować gmina w celu zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych?**

- 27,3% Organizowanie wolnego czasu dla dzieci i młodzieży.
- 22,7% Tworzenie klubów seniora, domów samopomocy dla osób starszych.
- 13,6% Organizowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych, niepełnosprawnych, samotnych.
- 9,1% Tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych
- 9,1% Zwiększenie ilości imprez sportowych i kulturalnych
- 9,1% Organizowanie kursów i szkoleń dla osób poszukujących pracy.
- 9,1% Edukowanie i kształtowanie świadomości wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.
- 0% Lepsza współpraca z policją, organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz gminy.
- 0% Inne, jakie?

1.2. Problemy społeczne gminy Jabłonna.

Na podstawie wstępnej diagnozy problemów społecznych występujących w latach 2018 -2024 można wyszczególnić kilka grup społecznych, które są szczególnie narażone na problemy wynikające z trudnej sytuacji życiowej.

- Osoby starsze powyżej 60 roku życia:

Według aktualnych trendów demograficznych, stale utrzymujący się ujemny przyrost naturalny mieszkańców gminy, przy jednoczesnym wydłużaniu się długości życia, przekłada się na znaczny udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców. Pociąga to za sobą wielopłaszczyznowe konsekwencje i ma to przełożenie na konkretne problemy grupy osób starszych tj:

- problemy zdrowotne (choroby przewlekłe, niepełnosprawność),
- utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych,
- utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów,
- ubóstwo (brak aktywności zawodowej : renta, emerytura),
- samotność (zanik więzi rodzinnych i społecznych),

Osoby starsze to grupa, wobec której występuje bardzo duże prawdopodobieństwo świadczenia opieki ze strony innych osób i podmiotów. Inną ważną z punktu widzenia codziennego funkcjonowania osób powyżej 80. roku życia kwestią jest nieformalne i formalne wsparcie codzienne. W przypadku pomocy nieformalnej, głównie rodzinnej, oznacza to zwiększenie obciążenia rodzin koniecznością wygospodarowania czasu na świadczenie różnorodnych usług na rzecz najstarszych członków rodziny. W przypadku pomocy formalnej wzrost liczby i udziału w społeczeństwie osób bardzo starych, przekłada się na zwiększenie zapotrzebowania na usługi domów pomocy społecznej, domów dziennego pobytu i środowiskowych usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych finansowanych ze środków samorządowych.

- Osoby bezrobotne:

Skala osób bezrobotnych utrzymuje się na przeciętnym poziomie, jednak indywidualne skutki długotrwałego bezrobocia mają wpływ na całe społeczeństwo tj:

- ubóstwo (brak ofert pracy, niechęć do podjęcia pracy, niewystarczające kwalifikacje zawodowe, niewystarczający poziom wykształcenia),
- problemy psychologiczne (bezradność, izolacja społeczna)
- popadanie w uzależnienia

Bezrobocie stanowi zagrożenie nie tylko dla rynku pracy, bezpieczeństwa socjalnego, ale również jako zjawiska społeczne wpływa na poczucie godności i równowagę życiową.

- Osoby niepełnosprawne:

Postrzeganie osób niepełnosprawnych w społeczeństwie w dużym stopniu zależy od stopnia znajomości z takimi osobami oraz wiedzy na temat ich problemów tj:

- problemy zdrowotne
- utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych,
- utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów,
- ubóstwo (brak ofert pracy),
- wykluczenie społeczne,
- problemy psychologiczne,

Osoby niepełnosprawne pomoc uzyskują w dużej mierze od rodziny i przyjaciół. To całe rodziny i które mają trudności w pogodzeniu pracy zarobkowej z opieką nad osobą niepełnosprawną, spadają problemy finansowe. Borykają się także z wypaleniem, przemęczeniem i brakiem sił.

- Rodziny w których występują uzależnienia i przemoc domowa:

Problemy uzależnień i przemocy domowej są niezwykle złożone i posiadają zbliżone behawioralne cechy np. utrata kontroli nad zachowaniem czy kontynuacja dysfunkcyjnych zachowań. Mają swoje źródło w wielopłaszczyznowych problemach wynikających z problemów tj:

- uzależnienia (alkohol, papierosy, środki psychoaktywne itd.),
- konflikty rodzinne / rozpad rodziny
- niskie umiejętności rodzicielskie i wychowawcze,
- problemy psychologiczne (nieumiejętność radzenia sobie z problemami),

Przemoc bywa przekazywana z pokolenia na pokolenie. Dzieci wychowujące się w rodzinach, w których krzywdzi się bliskich, przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub przemocy tej doznają. Badania dowodzą, że większość osób stosujących przemoc domową jest pod wpływem środków odurzających (alkoholu i narkotyków). Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za popełnione czyny, mimo że osoby stosujące przemoc często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako usprawiedliwienie swojego zachowania.

- Rodziny dysfunkcyjne:

Rodzina dysfunkcyjna nie odpowiada na podstawowe potrzeby dziecka tj: poczucie bezpieczeństwa, akceptacji i miłości. Takie rodziny często borykają się z problemami tj:

- uzależnienia (alkohol, papierosy, środki psychoaktywne itd.),
- przemoc domowa (fizyczna lub psychiczna, ekonomiczna),
- niskie umiejętności rodzicielskie / wychowawcze,
- niezaradność życiowa

Jedną z ról rodziny jest prawidłowa socjalizacja, a w przypadku dzieci z dysfunkcyjnych rodzin, jej brak jest źródłem wielu problemów w dorosłym życiu.

IV. Analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń.

Tab. 10. Analiza SWOT

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - położenie obok dużej aglomeracji miejskiej (przy głównym szlaku komunikacyjnym), - atrakcyjny teren pod względem mieszkalnictwa, - dobrze rozwinięta infrastruktura w gminie Jabłonna, - Urząd Gminy z wysoką dostępnością dla osób niepełnosprawnych, - współpraca interdyscyplinarna w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, - prężny rozwój bazy turystyczno – noclegowej, - Gmina Jabłonna należy do obszaru o stosunkowo wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, - rozbudowany system oświaty na poziomie podstawowym, - różnorodność form zajęć pozalekcyjnych, - funkcjonowanie gminnych i szkolnych bibliotek, - istnienie świetlic szkolnych, - możliwość skorzystania przez dzieci z rodzin dysfunkcyjnych z powodu uzależnień ze wsparcia w formie kolonii, zimowisk, itp. - działalność Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - współpraca z podmiotami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, 	<ul style="list-style-type: none"> - słabsze połączenia komunikacyjne małych miejscowości gminy z aglomeracją miejską, - niedostateczna ilość miejsc pracy na terenie gminy, - słabo rozwinięta przedsiębiorczość, - średni poziom wykształcenia osób bezrobotnych, - niechęć osób bezrobotnych do podjęcia pracy, - bierność społeczna, - niewystarczająca umiejętność obsługi mediów społecznościowych przez osoby starsze, - ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, - brak doświadczenia w pomocy uczniom zażywającym środki psychoaktywne, - niedostateczna kontrola miejsc publicznych przez służby porządkowe, - brak Komisariatu Policji, - brak miejsc do zabezpieczenia osób z przemocy domowej w gminie, - brak dostępu do terapii rodzinnej, - brak instytucji wspierających osoby współuzależnione, - niedostateczna liczba miejsc dla młodzieży do spędzania czasu wolnego, - brak rozbudowanego wolontariatu, - słabo rozwinięta infrastruktura w zakresie

<ul style="list-style-type: none"> - działalność na terenie gminy organizacji pozarządowych, w tym KGW, OSP, - zaangażowanie po stronie organizacji samorządowych i samorządu gminy ,w działania na rzecz środowiska lokalnego - znajomość występujących problemów społecznych, - współpraca na poziomie instytucji i organizacji pozarządowych, - wykorzystywanie środków zewnętrznych, Wsparcie rodzin z dziećmi poprzez programy rządowe, - wysoka świadomość dotycząca problemów społecznych, - dynamiczny rozwój usług i handlu, - połączenie z miastem Lublin komunikacją miejską, - prężna działalność Młodzieżowej Rady Gminy, - angażujący się w działania lokalne seniorzy, - szeroki zakres działalności Klubów Sportowych wspierających rozwój fizyczny dzieci i młodzieży, - dostępność usług asystencji osobistej osób z niepełnosprawnością i opieki wytchnieniowej, - dostępność do wsparcia psychiatrycznego w środowisku, - bezpłatne wsparcie prawne, psychologiczne i terapeutyczne na terenie gminy, - zaangażowanie w rozwój polityki regionalnej. - potencjał gminy w zakresie Odnawialnych Źródeł Energii. 	<p>pomocy osobom niepełnosprawnym i starszym,</p> <ul style="list-style-type: none"> - system finansów publicznych niesprzyjający realizowaniu polityki społecznej poprzez gminę, - brak własnej bazy lokalowej do rozwoju instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych i seniorów, - utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych, - brak wsparcia dla młodzieży w kreowaniu ścieżki zawodowej, - wysoki poziom agresji w dziecięcych i młodzieżowych grupach również - szeroka skala problemów związanych z uzależnieniami, - niewystarczająca integracja społeczna - brak wyraźnie wyodrębnionego obszaru posiadającego funkcje centrotwórcze.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost zainteresowania problemami społecznymi różnych instytucji i organizacji, - dobra lokalizacja gminy – bliskość dużego miasta, dobre połączenie z Lublinem, - miejsca pracy w pobliskim Lublinie, - napływ nowej ludności, - możliwość wykorzystania istniejących zasobów ludzkich, - możliwość utworzenia gospodarstw agroturystycznych, - zwiększenie motywacji wśród mieszkańców w samodzielnym rozwiązywaniu problemów, - promocja zainteresowań wśród młodzieży - angażowanie młodzieży do aktywności na rzecz swojej grupy wiekowej, - możliwość pozyskiwania funduszy zewnętrznych, - rozwój lokalnego systemu wsparcia społecznego. - Rozwój istniejących i nowych przedsiębiorstw dających nowe miejsca pracy mieszkańcom, - pobudzenie do aktywności seniorów, - rozbudowa bazy lokalowej użyteczności 	<ul style="list-style-type: none"> - negatywny wpływ dużego miasta (Lublin), - przepisy prawa niedostosowane do realiów i specyfiki poszczególnych zjawisk społecznych m. in. przemocy domowej czy uzależnień, - nadmiernie rozbudowana biurokracja utrudniająca szybkie rozwiązanie problemu, - obawa przed podejmowaniem nowych inicjatyw ze względu na procedury i nadzór, - niepowodzenie w pozyskiwaniu środków z UE na realizację projektów prorozwojowych, - dysproporcje w wysokości świadczeń między Polską a innymi krajami Unii Europejskiej, - ukryte bezrobocie w rolnictwie, praca na czarno, wyjazdy za granicę - wzrost problemów wynikających ze starzenia się społeczeństwa i niepełnosprawności, - ubożenie osób pobierających emerytury i renty, - szerzenie się dysfunkcji rodzin - wzrost uzależnienia (szczególnie osób młodych), - demoralizacja dzieci i młodzieży, - łatwy i niekontrolowany dostęp młodzieży do alkoholu i innych środków psychoaktywnych, - nieprzestrzeganie przez społeczeństwo,

publicznej, - rozwój form wsparcia w zakresie poradnictwa i terapii, - rozszerzenie zakresu i form wsparcia seniorów np. Dzienny Dom Pomocy, Klub Seniora itd., - realizowanie działań z programów rządowych i projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych,	właścicieli punktów sprzedaży oraz konsumentów przepisów związanych z dostępem młodzieży do używek, - przyzwalanie dorosłych na powielanie negatywnych wzorców społecznych, - uleganie negatywnym wpływom grup rówieśniczych, - niechęć mieszkańców do podejmowania działań na rzecz społeczności – żyją dla samych siebie - roszczeniowość i wygodnictwo; - wzrost zjawiska przemocy w rodzinach - zanik więzi społecznych i rodzinnych.
---	---

V. Wizja i cele strategiczne w rozwiązywaniu problemów społecznych.

WIZJA:

Gmina Jabłonna przeciwdziałająca problemom społecznym i wspierająca mieszkańców w życiu społecznym i zawodowym.

Cele główne i szczegółowe oraz działania:

Cel główny I: Poprawa warunków życia osób starszych oraz ich integracja ze środowiskiem.

Zadania (działania)	Wyniki, rezultaty, efekty	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźniki
Cel szczegółowy I:				
<u>Zapewnienie kompleksowego wsparcia w zakresie usług społecznych na rzecz osób starszych</u>				
Zadanie 1.1 Rozszerzenie usług opiekuńczych i socjalnych dla osób w podeszłym wieku	Podniesienie jakości życia codziennego osób starszych Zmniejszenie liczby osób starszych kierowanych do domów pomocy społecznej	- Gminny Ośrodek Pomocy społecznej - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	-ilość osób objętych usługami opiekuńczymi - liczba osób starszych kierowanych do domu pomocy społecznej
Zadanie 1.2 Wspieranie środowiskowych form wsparcia seniorów dopasowanych do ich potrzeb (np. dzienne domy pomocy, kluby seniora, mieszkania wspomagane i inne)	Podniesienie jakości życia osób starszych Zapewnienie osobom starszym wsparcia społecznego	- Rada Gminy - Urząd Gminy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	- liczba osób starszych objętych pomocą instytucjonalną - liczba środowiskowych form wsparcia - liczba osób starszych korzystających z oferty klubu seniora

<p>Zadanie 1.3 Upowszechnianie wolontariatu na rzecz osób starszych</p> <p>Zadanie 1.4 Wspieranie pracowników jednostek pomocy i integracji społecznej w zakresie podnoszenia kwalifikacji, kompetencji w obszarze problematyki osób starszych</p>	<p>Wzrost zainteresowania sprawami osób starszych</p> <p>Umożliwienie funkcjonowania osobom starszym w dotychczasowym środowisku</p> <p>Podniesienie jakości życia osób starszych</p> <p>Wzrost empatii wobec osób starszych i ich problemów</p>	<p>- Organizacje pozarządowe</p> <p>- Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>- Urząd Gminy</p> <p>- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>- Organizacje pozarządowe</p>	<p>I. 2024 – XII. 2030</p> <p>I. 2024 – XII. 2030</p>	<p>- zainteresowanie sprawami osób starszych</p> <p>- liczba osób starszych objętych wolontariatem</p> <p>- liczba wolontariuszy</p> <p>- liczba odbytych szkoleń przez pracowników jednostek pomocy społecznej</p> <p>- poziom zadowolenia osób w podeszłym wieku z obsługi przez pracowników jednostek pomocy społecznej</p>
--	--	---	---	--

Cel szczegółowy II:

Wzrost aktywności osób starszych w życiu społecznym i kulturalnym.

<p>Zadanie 2.1 Promowanie wśród osób starszych zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej</p>	<p>Wzrost wiedzy nt. zachowania sprawności i zadowalającego stanu zdrowia przez seniorów</p> <p>Wzbudzanie poczucia wpływu na własne samopoczucie</p>	<p>- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>- Organizacje pozarządowe</p> <p>- Ośrodki Zdrowia</p> <p>- Centrum Kultury Gminy Jabłonna</p>	<p>I. 2024 – XII. 2030</p>	<p>- poziom wiedzy nt. zdrowego stylu życia</p> <p>- liczba osób starszych prowadzących aktywny i zdrowy tryb życia</p> <p>- wzrost aktywności fizycznej osób starszych</p>
<p>Zadanie 2.2 Zagospodarowanie czasu wolnego osób starszych</p>	<p>Wzrost zainteresowania osób starszych alternatywnymi formami spędzania czasu</p>	<p>- Centrum Kultury Gminy Jabłonna</p> <p>- Organizacje pozarządowe</p> <p>- Społeczność</p>	<p>I. 2024 – XII. 2030</p>	<p>- liczba osób starszych alternatywnie spędzających wolny czas</p>

<p>Zadanie 2.3 Organizowanie spotkań edukacyjnych dotyczących zdrowego stylu życia</p>	<p>Podniesienie świadomości w zakresie zadań prozdrowotnych</p>	<p>lokalna - Centrum Kultury Gminy Jabłonna - Ośrodki Zdrowia</p>	<p>Cyklicznie w trakcie realizacji Strategii</p>	<p>- wzrost świadomości osób starszych nt. zdrowego stylu życia</p>
<p>Zadanie 2.4 promowanie twórczości artystycznej seniorów (festiwale, przeglądy twórczości itp.)</p>	<p>Podniesienie poczucia własnej wartości osób starszych Zwiększenie udziału osób starszych w życiu kulturalnym społeczności lokalnej</p>	<p>- Centrum Kultury Gminy Jabłonna - Ośrodki Zdrowia</p>	<p>Cyklicznie w trakcie realizacji Strategii</p>	<p>- wzrost aktywności kulturalnej osób starszych - liczba osób starszych prezentujących swoją twórczość artystyczną</p>

Cel szczegółowy III:

Kształtowanie pozytywnego obrazu osób starszych i integracja ze środowiskiem lokalnym

<p>Zadanie 3.1 Umacnianie pozytywnych postaw wobec osób w podeszłym wieku</p>	<p>Poczucie przynależności do społeczności lokalnej Wzmacnianie pozytywnych postaw i szacunku wobec</p>	<p>- Centrum Kultury Gminy Jabłonna - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe - Społeczność lokalna - Placówki Oświatowe - Parafie</p>	<p>I. 2024 – XII. 2030</p>	<p>- wzrost liczby osób świadomych wartości osób starszych i ich doświadczenia życiowego</p>
<p>Zadanie 3.2 Organizowanie spotkań integracyjnych, kulturalnych, edukacyjnych, okolicznościowych itp.</p>	<p>Integracja osób w podeszłym wieku ze środowiskiem Wzmacnianie więzi międzypokoleniowych</p>	<p>- Centrum Kultury Gminy Jabłonna - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje</p>	<p>Cyklicznie w trakcie realizacji Strategii</p>	<p>- wzrost aktywności społecznej seniorów - liczba spotkań integracyjnych, kulturalnych, edukacyjnych i okolicznościowych</p>

		pozarządowe - Społeczność lokalna - Placówki Oświatowe - Parafie		
--	--	---	--	--

Cel szczegółowy IV:

Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa i zapobieganie przemocy wobec osób starszych

<p>Zadanie 4.1 Organizowanie spotkań edukacyjnych z zakresu bezpieczeństwa i zabezpieczenia społecznego</p>	<p>Zwiększenie świadomości przeciwdziałania sytuacjom niebezpiecznym</p> <p>Zwiększenie dostępności do wsparcia osób starszych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Centrum Kultury Gminy Jabłonna - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Zespół Interdyscyplinar ny - Policja - Organizacje pozarządowe - Społeczność lokalna - Placówki Oświatowe - Parafie 	<p>Cyklicznie w trakcie realizacji Strategii</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost rozsądnych zachowań osób starszych w obliczu sytuacji niebezpiecznych - liczba spotkań edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa społecznego
<p>Zadanie 4.2 Realizacja akcji informacyjnych nt. bezpieczeństwa wśród osób starszych</p>	<p>Zwiększenie świadomości osób starszych w zakresie postępowania w sytuacji zagrożenia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Zespół Interdyscyplinar ny - Policja 	<p>Cyklicznie w trakcie realizacji Strategii</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost świadomości osób starszych w zakresie postępowania w sytuacjach niebezpiecznych - liczba akcji informacyjnych nt. bezpieczeństwa seniorów

Zadanie 4.3 Zwiększenie dostępu do poradnictwa prawnego	Dostępność do specjalistycznego wsparcia prawnego osób starszych	- Urząd Gminy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	- liczba udzielonych porad prawnych osobom starszymi - liczba osób starszych korzystających z poradnictwa
--	--	--	---------------------	--

Cel główny II: Zmniejszenie skali bezrobocia i ubóstwa

Zadania (działania)	Wyniki, rezultaty, efekty	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźniki
Cel szczegółowy I:				
<i>Podniesienie jakości wsparcia osób biernych zawodowo i bezrobotnych.</i>				
Zadanie 1.1 Rozwój i upowszechnienie poradnictwa specjalistycznego m. in. doradcy zawodowego, psychologa	Zorganizowanie doradztwa zawodowego Upowszechnianie dostępu do poradnictwa psychologicznego	- Urząd Gminy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	-liczba osób biernych na rynku pracy, które skorzystały z doradztwa zawodowego - liczba osób bezrobotnych i biernych zawodowo objętych wsparciem psychologicznym
Zadanie 1.2 Wspieranie rozwoju różnorodnych form aktywizacji zawodowej m. in. prace społecznie użyteczne, prace interwencyjne	Zwiększenie możliwości aktywizacji zawodowej	- Urząd Gminy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	- liczba dostępnych form aktywizacji zawodowej - liczba osób bezrobotnych uczestniczących w formach aktywizacji zawodowej
Zadanie 1.3 Promocja i wspieranie podmiotów ekonomii społecznej jako alternatywnej formy zatrudnienia	Rozpowszechnianie wiedzy nt. Podmiotów ekonomii społecznej Współpraca z podmiotami ekonomii społecznej	- Urząd Gminy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	- wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych o podmiotach ekonomii społecznej - liczba osób bezrobotnych i biernych zawodowo uczestniczących w działaniach podmiotów ekonomii społecznej
Zadanie 1.4 Współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy	Wykorzystywanie zasobów PUP do wsparcia osób	- Urząd Gminy - Gminny	I. 2024 – XII. 2030	- liczba osób bezrobotnych objętych wsparciem indywidualnym

Społecznej w Jabłonnice z Powiatowym Urzędem Pracy w Lublinie w zakresie wsparcia osób bezrobotnych i biernych zawodowo	niepracujących Wzrost liczby osób bezrobotnych i biernych zawodowo objętych kompleksowym wsparciem	Ośrodek Pomocy Społecznej - Powiatowy Urząd Pracy - Lokalni przedsiębiorcy		- liczba działań organizowanych we współpracy z PUP wobec osób niepracujących
Zadanie 1.5 Rozpowszechnianie informacji o możliwościach podniesienia kompetencji i zdobycia doświadczenia przez osoby biernie na rynku pracy	Podniesienie lub zdobycie nowych kwalifikacji zawodowych przez osoby bezrobotne lub bierne zawodowo Zmniejszenie liczby osób niewykwalifikowanych Zwiększenie doświadczenia zawodowego osób biernych na rynku pracy	- Urząd Gminy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	- liczba osób, które podniosły lub zdobyły kwalifikacje - liczba osób objętych szkoleniami zawodowymi - liczba szkoleń zawodowych - liczba odbytych szkoleń zawodowych

Cel szczegółowy II:

Aktywizacja osób bezrobotnych i biernych zawodowo

Zadanie 2.1 Edukacja osób biernych zawodowo i bezrobotnych o sposobach poszukiwania pracy	Podniesienie wiedzy i umiejętności dotyczących aktywnego poszukiwania pracy. Znajomość aktualnych ofert pracy	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Powiatowy Urząd Pracy - Organizacje pozarządowe	Cyklicznie w trakcie realizacji Strategii	- liczba zrealizowanych działań edukacyjnych - liczba bezrobotnych i biernych zawodowo, którzy nauczyli się aktywnie poszukiwać pracy
Zadanie 2.2 Rozwijanie umiejętności autoprezentacji	Poznanie przez osoby bezrobotne i bierne zawodowo swoich predyspozycji zawodowych Zdobycie umiejętności zaprezentowania się przyszłemu pracodawcy	- Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe	Cyklicznie w trakcie realizacji Strategii	- liczba osób bezrobotnych i biernych zawodowo, które podjęły zatrudnienie - wzrost świadomości swoich słabych i mocnych stron

Cel szczegółowy III:

Objęcie wsparciem osób pozostających w rodzinach ubogich

Zadanie 3.1 Zorganizowanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom żyjącym	Zapewnienie podstawowych potrzeb życiowych	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	I. 2024 – XII. 2030	- liczba osób, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa
--	--	------------------------------------	---------------------	--

w ubóstwie		- Organizacje pozarządowe		
Zadanie 3.2 Współpraca z rodzinami pozostającymi w ubóstwie, w celu zmiany trudnej sytuacji życiowej	Wspieranie rodziny w zmianie trudnej sytuacji życiowej	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	- liczba rodzin, które wyszły z ubóstwa - poprawa sytuacji rodzin żyjących w ubóstwie
Zadanie 3.3 Objęcie członków rodzin ubogich (będących w kryzysie) pomocą psychologiczną	Zorganizowane pomocy psychologicznej	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	- liczba osób z rodzin ubogich objętych poradnictwem psychologicznym

Cel główny III: Poprawa jakości funkcjonowania osób niepełnosprawnych oraz ich integracji ze środowiskiem.

Zadania (działania)	Wyniki, rezultaty, efekty	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźniki
Cel szczegółowy I:				
Podniesienie jakości usług społecznych i pomocy instytucjonalnej na rzecz osób z niepełnosprawnościami				
Zadanie 1.1 Rozwój różnorodnych form wsparcia środowiskowego w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych	Zwiększenie dostępności do form wsparcia dla osób niepełnosprawnych Podniesienie jakości wsparcia środowiskowego Wzrost liczby osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia	- Urząd Gminy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	- liczba form wsparcia środowiskowego - liczba osób niepełnosprawnych korzystających z danej formy wsparcia - poziom zadowolenia osób korzystających z danej formy wsparcia
Zadanie 1.2 Podniesienie jakości i rozszerzenie zakresu usług opiekuńczych i socjalnych dla osób z niepełnosprawnościami	Wzrost jakości świadczonych usług opiekuńczych i socjalnych Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i socjalnych dla osób niepełnosprawnych	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	- poziom zadowolenia osób korzystających z usługami - liczba godzin realizowanych usług opiekuńczych i socjalnych dla osób niepełnosprawnych - liczba osób niepełnosprawnych objętych usługami opiekuńczymi
Zadanie 1.3 Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie zlecania i wspierania realizacji zadań publicznych w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych	Podniesienie jakości działań na rzecz niepełnosprawnych Wzrost dostępności wsparcia osób niepełnosprawnych Odciążenie gminy	- Urząd Gminy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	- liczba zadań zleconych organizacjom pozarządowymi - liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem organizacji pozarządowych
Zadanie 1.4 Wspieranie pracowników jednostek pomocy i integracji społecznej w zakresie podnoszenia kwalifikacji, kompetencji w zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi	Podniesienie jakości świadczonej pomocy na rzecz osób starszych Wzrost zrozumienia problemów osób niepełnosprawnych i ich sposobu funkcjonowania	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	- poziom zadowolenia osób niepełnosprawnych z działań pracowników jednostek pomocy społecznej - liczba odbytych szkoleń przez pracowników jednostek pomocy społecznej

<p>Zadanie 1.5 Upowszechnianie wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych</p>	<p>Zwiększenie liczby osób działających w wolontariacie na rzecz osób niepełnosprawnych</p> <p>Wzrost liczby osób niepełnosprawnych objętych wsparciem wolontariatu</p> <p>Zmniejszenie kosztów zabezpieczenia pomocy dla osób niepełnosprawnych</p>	<p>- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>- Organizacje pozarządowe</p> <p>- Społeczność lokalna</p> <p>- Placówki Oświatowe</p> <p>- Parafie</p>	<p>I. 2024 – XII. 2030</p>	<p>- liczba wolontariuszy</p> <p>- liczba osób objętych wolontariatem</p> <p>- wydatki poniesione na zabezpieczenie pomocy osobom niepełnosprawnym</p>
---	--	--	----------------------------	--

Cel szczegółowy II:

Przeciwdziałanie izolacji osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i kulturalnym

<p>Zadanie 2.1 Wspieranie aktywności fizycznej, kulturalnej i społecznej osób z tej grupy</p>	<p>Wzrost aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych</p> <p>Wzrost aktywności kulturalnej osób niepełnosprawnych</p> <p>Wzrost aktywności społecznej osób niepełnosprawnych</p>	<p>- Centrum Kultury Gminy Jabłonna</p> <p>- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>- Organizacje pozarządowe</p> <p>- Społeczność lokalna</p> <p>- Placówki Oświatowe</p> <p>- Parafie</p>	<p>I. 2024 – XII. 2030</p>	<p>- liczba osób niepełnosprawnych aktywnych fizycznie</p> <p>- liczba osób niepełnosprawnych zaangażowanych w działalność kulturalną</p> <p>- liczba osób niepełnosprawnych aktywnych społecznie</p>
<p>Zadanie 2.2 Zagospodarowanie czasu wolnego</p>	<p>Poszerzenie oferty spędzania wolnego czasu przez osoby z niepełną sprawnością</p>	<p>- Centrum Kultury Gminy Jabłonna</p> <p>- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>- Organizacje pozarządowe</p> <p>- Społeczność lokalna</p> <p>- Placówki Oświatowe</p>	<p>I. 2024 – XII. 2030</p>	<p>- liczba osób niepełnosprawnych korzystających z alternatywnych form spędzania czasu wolnego</p> <p>- liczba zajęć z udziałem osób niepełnosprawnych</p>

Zadanie 2.3 Organizowanie spotkań kulturalnych, okolicznościowych, integracyjnych	Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym	- Parafie - Centrum Kultury Gminy Jabłonna - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe - Społeczność lokalna - Placówki Oświatowe - Parafie	Cyklicznie w trakcie realizacji Strategii	- liczba spotkań kulturalnych, okolicznościowych, integracyjnych - liczba osób uczestnicząca w spotkaniach kulturalnych, okolicznościowych, integracyjnych
	Rozwój kulturalny osób niepełnosprawnych			
Zadanie 2.4 Budowanie świadomości społeczeństwa na temat niepełnosprawności (edukacja)	Podniesienie świadomości społeczności lokalnej nt. problemów i funkcjonowania osób niepełnosprawnych	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe - Społeczność lokalna - Placówki Oświatowe	I. 2024 – XII. 2030	- wzrost świadomości mieszkańców gminy nt. niepełnosprawności i wynikających z niej trudności

Cel szczegółowy III:

Poprawa dostępności do infrastruktury społecznej i informacji

Zadanie 3.1 Likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych	Wzrost dostępności infrastruktury społecznej dla osób niepełnosprawnych	- Urząd Gminy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	- liczba obiektów użyteczności publicznej z dostępem dla osób niepełnosprawnych
Zadanie 3.2 Upowszechnianie informacji o możliwościach uzyskania wsparcia (np. Rehabilitacji, udziału w programach i projektach)	Podniesienie świadomości osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach	- Urząd Gminy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje	I. 2024 – XII. 2030	- liczba stron internetowych zawierających informacje o możliwościach wsparcia dla osób niepełnosprawnych - liczba aplikacji udostępniających informacje dla osób

dla osób niepełnosprawnych) drogą elektroniczną		pozarządowe		niepełnosprawnych
Zadanie 3.3 Zorganizowanie transportu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych	Zapewnienie transportu osobom niepełnosprawnym	- Urząd Gminy	I. 2024 – XII. 2030	- liczba osób niepełnosprawnych korzystających z transportu zorganizowanego

Cel główny IV: Ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie i problemu uzależnień.

Zadania (działania)	Wyniki, rezultaty, efekty	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźniki
Cel szczegółowy I:				
<u>Zwiększenie świadomości społecznej na temat profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy.</u>				
Zadanie 1.1 Cykliczne kampanie edukacyjne dotyczące profilaktyki uzależnień i zjawiska przemocy.	Wzrost świadomości wśród społeczności lokalnej na temat uzależnień. Podniesienie świadomości nt. przemocy w rodzinie	- Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Zespół Interdyscyplinarny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Placówki Oświatowe - Organizacje pozarządowe	Cyklicznie w trakcie realizacji Strategii	- liczba kampanii edukacyjnych - liczba wydanych broszur i plakatów
Zadanie 1.2 Prowadzenie szkoleń i warsztatów edukacyjnych dla właścicieli punktów sprzedaży alkoholu i sprzedawców na temat profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy	Zorganizowanie szkoleń i warsztatów	- Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Cyklicznie w trakcie realizacji Strategii	- liczba spotkań edukacyjnych i warsztatowych
Zadanie 1.3 Organizacja spotkań z rodzicami w szkołach	Upowszechnienie kampanii społecznych: Zachowaj trzeźwy umysł,	- Gminna komisja Rozwiązywania Problemów	I. 2024 – XII. 2030	-liczba spotkań - liczba odbiorców spotkań

na temat uzależnień i przeciwdziałania przemocy	Wakacje bez alkoholu, Postaw na rodzinę oraz dotyczącej przeciwdziałania przemocy np. Bezpiecznie z rodziną	Alkoholowych - Zespół Interdyscyplinarny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Placówki Oświatowe		
---	---	---	--	--

Cel szczegółowy II:

Rozwój działalności Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w obszarze profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zadanie 2.1 Kontynuacja działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.	Wzmocnienie działań Zespołu Interdyscyplinarnego	- Zespół Interdyscyplinarny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	I. 2024 – XII. 2030	- liczba spotkań grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego - liczba prowadzonych Niebieskich Kart
Zadanie 2.2 Działania Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Udzielenie wsparcia osobom uzależnionym i ich rodzinom przez GKPiRPA	- Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	I. 2024 – XII. 2030	- liczba prowadzonych postępowań w związku ze skierowaniem na leczenie odwykowe - ilość osób skierowanych na badanie biegłych
Zadanie 2.3 Kontynuacja działania Punktów Konsultacyjnych na terenie gminy i ich rozwój.	Działanie Punktów Konsultacyjnych działających w zakresie uzależnień.	- Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	I. 2024 – XII. 2030	- liczba prowadzonych Punktów Konsultacyjnych; - liczba osób korzystających z Punktów Konsultacyjnych
Zadanie 2.4 Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, socjalnego i prawnego	Udzielanie poradnictwa psychologicznego, socjalnego i prawnego	- Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Zespół Interdyscyplinarny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje	I. 2024 – XII. 2030	- liczba osób korzystających z poradnictwa psychologicznego, socjalnego i prawnego

		pozarządowe		
Zadanie 2.5 Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie zlecenia i wspierania realizacji zadań publicznych w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy	Wzmocnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi	- Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Zespół Interdyscyplinarny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	- liczba zleconych zadań organizacjom pozarządowym
Zadanie 2.6 Wzmocnienie współpracy ze szkołami, przedszkolami, służbą zdrowia, organizacjami pozarządowymi w zakresie wspólnej realizacji zadań dotyczących profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy	Zwiększenie efektywności współpracy z placówkami oświatowymi	- Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Zespół Interdyscyplinarny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Placówki oświatowe - Służba zdrowia - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	- liczba działań podjętych we współpracy z placówkami oświatowymi.

Cel szczegółowy III:

Zwiększenie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych osób doświadczających przemocy oraz osób uzależnionych i członków ich rodzin

Zadanie 3.1 Działalność Punktów Konsultacyjnych na terenie gminy	Wzrost świadomości społeczeństwa na temat możliwości uzyskania pomocy. Możliwość uzyskania wsparcia na terenie gminy	- Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	I. 2024 – XII. 2030	- liczba osób korzystających z Punktów Konsultacyjnych
Zadanie 3.2 Zwiększenie dostępu do	Wzrost wsparcia psychologicznego	- Gminna komisja Rozwiązywania	I. 2024 – XII. 2030	- liczba osób korzystających z poradnictwa psychologicznego

wsparcia psychologicznego dla osób dotkniętych przemocą oraz osób uzależnionych i członków ich rodzin		Problemów Alkoholowych - Zespół Interdyscyplinarny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe		
Zadanie 3.3 Organizacja letniego i zimowego wypoczynku dla dzieci i młodzież z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Zapewnienie wypoczynku dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	- Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Cyklicznie w trakcie realizacji Strategii	- ilość dzieci i młodzieży korzystających z wypoczynku letniego i zimowego - liczba zorganizowanych wyjazdów dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych
Zadanie 3.4 Opracowanie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Jabłonna oraz diagnozy uzależnień na terenie Gminy Jabłonna	Dobre rozeznanie skali zjawiska i potrzeb osób wykluczonych	- Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Zespół Interdyscyplinarny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Zgodnie z potrzebami	- liczba diagnoz środowiska w danym zakresie
Zadanie 3.5 Organizacja specjalistycznych szkoleń dla pracowników instytucji pomocy społecznej, nauczycieli, służby zdrowia i innych instytucji zajmujących się problemami uzależnień i przemocy w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy	Podniesienie kompetencji i umiejętności osób pracujących z osobami zagrożonymi marginalizacją	- Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Zespół Interdyscyplinarny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	I. 2024 – XII. 2030	- liczba zorganizowanych szkoleń - liczba osób przeszkolonych

Cel szczegółowy IV:

Realizacja programów profilaktyczno – edukacyjnych mających na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, przeciwdziałania uzależnieniom

Zadanie 4.1	Wzrost świadomości	- Gminna komisja	Cyklicznie w	- liczba kampanii społecznych
-------------	--------------------	------------------	--------------	-------------------------------

<p>Cykliczne kampanie edukacyjne dotyczące profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy</p>	<p>społeczeństwa na temat uzależnień i przemocy</p>	<p>Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Zespół Interdyscyplinarny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Placówki Oświatowe - Organizacje pozarządowe</p>	<p>trakcie realizacji Strategii</p>	
<p>Zadanie 4.2 Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie zlecenia i wspierania realizacji zadań publicznych w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy</p>	<p>Stworzenie społeczności możliwości udziału w programach profilaktycznych Wzmocnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi</p>	<p>- Urząd Gminy Jabłonna - Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Zespół Interdyscyplinarny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe</p>	<p>I. 2024 – XII. 2030</p>	<p>- liczba zrealizowanych imprez profilaktycznych</p>
<p>Zadanie 4.3 Wprowadzanie programów profilaktycznych podczas letniego i zimowego wypoczynku dla dzieci i młodzież z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>	<p>Podniesienie świadomości o zagrożeniach wynikających z uzależnień i przemocy wśród dzieci i młodzieży</p>	<p>- Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe</p>	<p>Cyklicznie w trakcie realizacji Strategii</p>	<p>- liczba osób uczestniczących w programach</p>
<p>Zadanie 4.4 Organizacja spotkań z rodzicami w szkołach na temat uzależnień i przeciwdziałania przemocy</p>	<p>Przybliżenie tematyki uzależnień i przemocy rodzicom</p>	<p>- Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Zespół Interdyscyplinarny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</p>	<p>Cyklicznie w trakcie realizacji Strategii</p>	<p>- liczba zrealizowanych zajęć dydaktycznych</p>

		Społecznej - Placówki oświatowe - Organizacje pozarządowe		
Zadanie 4.5 Wzmocnienie współpracy ze szkołami, przedszkolami, organizacjami pozarządowymi w zakresie wspólnej realizacji zadań dotyczących profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy	Wzrost zaangażowania działających na terenie gminy instytucji w realizację programów profilaktycznych	- Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Zespół Interdyscyplinarny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Placówki oświatowe - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	- liczba instytucji i organizacji uczestniczących w realizowanych programach

Cel szczegółowy V:

Rozszerzenie dostępu do pomocy specjalistycznej

Zadanie 5.1 Kontynuacja działań konsultacyjnych na terenie gminy, ich rozwój, w ramach których prowadzone będzie poradnictwo psychologiczne i prawne	Zwiększenie możliwości uzyskania wsparcia specjalistycznego	- Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Zespół Interdyscyplinarny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	- liczba podmiotów udzielających wsparcia specjalistycznego
Zadanie 5.2 Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie zlecania i wspierania realizacji zadań publicznych w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy	Udział organizacji pozarządowych w organizowaniu wsparcia specjalistycznego	- Urząd Gminy - Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Zespół Interdyscyplinarny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	- liczba udzielonych porad i terapii - liczba świadczeniobiorców porad i terapii

Zadanie 5.3 Wzmocnienie współpracy ze szkołami, przedszkolami, organizacjami pozarządowymi w zakresie wspólnej realizacji zadań dotyczących wsparcia specjalistycznego	Udział placówek oświatowych w realizacji wsparcia specjalistycznego	- Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Zespół Interdyscyplinarny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Placówki oświatowe - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	- liczba szkół współpracujących w zakresie poradnictwa specjalistycznego
Zadanie 5.4 Wspieranie kadry specjalistycznej w zakresie podnoszenia kompetencji/kwalifikacji w zakresie przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom	Podniesienie kompetencji osób pracujących w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy	- Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Zespół Interdyscyplinarny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Placówki oświatowe - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	- liczba pracowników podnoszących kwalifikacje - liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach

Cel główny V: Wzmocnienie potencjału i poprawa funkcjonowania rodzin

Zadania (działania)	Wyniki, rezultaty, efekty	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźniki
Cel szczegółowy I:				
<i>Upowszechnienie prawidłowego wzoru rodziny</i>				
Zadanie 1.1 Promowanie pozytywnego wizerunku rodzicielstwa poprzez kampanie edukacyjne	Wspieranie pozytywnego obrazu rodzica jako autorytetu	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Placówki oświatowe - Społeczność lokalna	I. 2024 – XII. 2030	- liczba kampanii edukacyjnych
Zadanie 1.2 Organizowanie warsztatów dla rodziców	Podniesienie poziomu wiedzy na temat prawidłowego	- Gminna komisja Rozwiązywania Problemów	Cyklicznie w trakcie realizacji Strategii	- liczba zorganizowanych warsztatów - liczba rodziców uczestniczących w warsztatach

z zakresu prawidłowego pełnienia ról rodzicielskich	funkcjonowania Warsztaty dla rodziców	Alkoholowych - Zespół Interdyscyplinarny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Placówki oświatowe - Organizacje pozarządowe		
Zadanie 1.3 Upowszechnianie alternatywnych form odpoczynku w gronie rodziny	Integracja rodzin poprzez wspólne spędzanie czasu wolnego	- Centrum Kultury Gminy Jabłonna - Organizacje pozarządowe - Społeczność lokalna - Placówki oświatowe - Parafie	I. 2024 – XII. 2030	- liczba rodzin spędzających razem czas wolny
Zadanie 1.4 Organizacja spotkań z rodzicami w szkołach dotyczących wychowania dzieci i ich wspierania w poprawnym zachowaniu	Wzmocnienie funkcji wychowawczych rodziców przez placówki oświatowe	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe - Placówki oświatowe	Cyklicznie w trakcie realizacji Strategii	- liczba spotkań z rodzicami - liczba uczestników spotkań informacyjno-edukacyjnych
Zadanie 1.5 Podnoszenie samooceny dzieci i młodzieży oraz rozbudzanie potrzeby edukacji i rozwoju osobistego	Podniesienie samooceny wśród dzieci i młodzieży Rozwój osobisty dzieci i młodzieży	- Placówki oświatowe - Organizacje pozarządowe - Centrum Kultury Gminy Jabłonna - Społeczność lokalna	I. 2024 – XII. 2030	- liczba dzieci objętych wsparciem w celu podniesienia ich samooceny - liczba osób pracujących nad rozwojem osobistym
Zadanie 1.6 Rozbudzanie w młodym pokoleniu chęci do zmiany środowiska w jakim żyje	Wzbudzenie w młodzieży aktywności lokalnej	- Placówki oświatowe - Organizacje pozarządowe - Centrum Kultury Gminy Jabłonna - Społeczność lokalna	I. 2024 – XII. 2030	- liczba młodzieży aktywnej społecznie

Cel szczegółowy II:

Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

<p>Zadanie 2.1 Wdrażanie w rodzinach dysfunkcyjnych wsparcia w formie asystenta rodziny</p>	<p>Wsparcie rodzin dysfunkcyjnych przez asystenta rodziny Zmniejszenie liczby negatywnych zjawisk w rodzinach</p>	<p>- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</p>	<p>I. 2024 – XII. 2030</p>	<p>- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny</p>
<p>Zadanie 2.2 Wspieranie działań ułatwiających dostęp do specjalistów świadczących usługi rodzinom doświadczającym kryzysu (poradnictwo psychologiczne, prawne, socjalne, pedagogiczne, rodzinne, itp.)</p>	<p>Zwiększenie dostępności wsparcia specjalistycznego skierowanego do rodzin dysfunkcyjnych i zagrożonych wykluczeniem</p>	<p>- Urząd Gminy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe</p>	<p>I. 2024 – XII. 2030</p>	<p>- liczba osób i rodzin korzystających z poszczególnych form wsparcia specjalistycznego</p>
<p>Zadanie 2.3 Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie zlecenia i wspierana realizacji zadań publicznych w zakresie wsparcia rodzin dysfunkcyjnych</p>	<p>Zwiększenie zakresu wsparcia rodzin dysfunkcyjnych</p>	<p>- Urząd Gminy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe</p>	<p>I. 2024 – XII. 2030</p>	<p>- liczba zadań zleconych organizacjom pozarządowym - liczba inicjatyw podjętych na rzecz rodzin dysfunkcyjnych przez organizacje pozarządowe</p>
<p>Zadanie 2.4 Współpraca z sądem w zakresie zmiany funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym ze względu na problemy opiekuńczo-wychowawcze, przemoc w rodzinie, uzależnienia i demoralizację</p>	<p>Podjęcie interdiscyplinarnych działań wobec rodzin z trudnościami w prawidłowym funkcjonowaniu</p>	<p>- Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Zespół Interdiscyplinarny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Sąd (w tym zespoły kuratorskie) - Prokuratura</p>	<p>I. 2024 – XII. 2030</p>	<p>- liczba osób objętych interwencją sądu ze względu na problemy opiekuńczo-wychowawcze, przemoc w rodzinie, uzależnienia i demoralizację</p>
<p>Zadanie 2.5 Organizowanie konkretnej pomocy</p>	<p>Zapewnienie podstawowych potrzeb bytowych, w tym</p>	<p>- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</p>	<p>I. 2024 – XII. 2030</p>	<p>- liczba rodzin objętych pomocą rzeczową i finansową</p>

socjalnej w sytuacji kryzysu w rodzinie	w szczególności dzieciom	- Organizacje pozarządowe		- liczba dzieci objętych pomocą w formie ciepłego posiłku
Cel szczegółowy III:				
<u>Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości wsparcia na rzecz rodzin dysfunkcyjnych</u>				
Zadanie 3.1 Wspieranie działań i inicjatyw międzyinstytucjonalnych na rzecz wsparcia rodziny	Integrowanie działań różnych podmiotów w obszarze wspierania rodziny	- Urząd Gminy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	- wzrost działań interdyscyplinarnych - liczba inicjatyw na rzecz wspierania rodziny
Zadanie 3.2 Promowanie innowacyjnych działań zmierzających do poprawy funkcjonowania rodziny i za zapobiegania wykluczeniu społecznemu	Wspieranie działań na rzecz rodziny	- Urząd Gminy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	- liczba działań na rzecz rodziny
Zadanie 3.3 Rozszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego i nowych form wsparcia skierowanego do osób z rodzin dysfunkcyjnych	Zwiększenie dostępności wsparcia specjalistycznego dla osób z rodzin przeżywających trudności	- Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Zespół Interdyscyplinarny - Urząd Gminy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Placówki Oświatowe - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	- liczba osób objętych poradnictwem specjalistycznym - wzrost oferowanych form wsparcia na rzecz rodziny
Zadanie 3.4 Podnoszenie kompetencji zawodowych kadry pracującej na rzecz rodziny	Podniesienie jakości usług na rzecz rodziny	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje pozarządowe	I. 2024 – XII. 2030	- liczba szkoleń i kursów dla osób pracujących z rodziną - liczba pracowników objętych szkoleniami w obszarze pracy z rodziną dysfunkcyjną

VI. Źródła finansowania.

Ze względu na realizację Strategii na przestrzeni sześciu lat nierealne jest jednoznaczne określenie źródła finansowania. Ważne jest jednak aktywne poszukiwanie środków, z których finansować będzie można zadania zawarte w Strategii. Poza środkami budżetowymi istotne znaczenie będą miały środki z takich źródeł jak: fundusze celowe, fundusze ze struktur Unii Europejskiej, fundusze fundacji działających na rzecz zwalczania poszczególnych problemów społecznych. Ważne będą także środki na realizację szczegółowych programów w sferze polityki społecznej. Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację Strategii nie jest możliwe ze względu na złożoność i różnorodność zadań strategicznych wymagających nakładów finansowych, długi okres obowiązywania dokumentu, brak długookresowych źródeł finansowania, a także wieloletnich dokumentów finansowych określających planowane wydatki Gminy na bieżącą działalność.

Ewentualne źródła finansowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jabłonna stanowić będą:

- budżet gminy;
- budżet państwa;
- środki pochodzące z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i inne fundusze zewnętrzne;
- środki własne organizacji pozarządowych;
- sponsorzy;
- fundusze celowe.

Źródła finansowania i zakres będą określone w poszczególnych programach w zależności od aktualnie pojawiających się możliwości.

VII . Monitoring i ewaluacji Strategii.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jabłonna na lata 2024 - 2030 zawiera zadania, które stanowią wyzwanie dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych i niepublicznych działających na polu polityki społecznej. Podstawą skutecznego wdrażania Strategii jest monitorowanie i ocena realizacji. Monitorowanie ma służyć badaniu i ocenie efektywności realizacji celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia.

Dla kontroli merytorycznej Strategii, zostanie powołany Zespół ds. wdrażania i monitorowania Strategii. Po zakończeniu każdego roku kalendarzowego dokonywana będzie ocena stopnia realizacji Strategii. Wyniki oceny będą przedkładane Radzie Gminy corocznie w sprawozdaniu. W przypadku zmiany uwarunkowań wewnętrznych i/lub zewnętrznych w gminie wymagających zmiany Strategii, nastąpi jej ewaluacja.

Bieżący monitoring Strategii służyć ma nie tylko nadzorowaniu realizacji zawartych w niej założeń ale również aktualizacji potrzeb oraz wskazywaniu źródeł ich finansowania w zależności od aktualnie pojawiających się możliwości.